

ФАРМА

КАНАДІЙСЬКИЙ АЛЬМАНАХ

1930.

— 000 —

Накладом і заходом
ТОВАРИСТВА ОПІКИ НАД УКРАЇНСЬКИМИ
ПЕРЕСЕЛЕНЦЯМИ ІМЕНІ СВ. РАФАЛА В КАНАДІ

Зредагував
Д. М. Ільчишин
Секретар Товариства "Опіки."

ВІННІПЕГ, МАНІТОБА, КАНАДА.

Рубачі рубають ліс. Високові плуг заоре землю під фарму.

ПОБАЖАННЯ.

Народе український, славний, великий!
Вірою сильний, незломний!
Працею твердий, невтомний!
Ти пугар канадський добув
потом і плугом мічним.
Ще Ти праціс зігнув, згорчував
завзятим топором своїм.
Зі шахтів Ти кайлом залізним
руду для фабрик добув,
у фабриках в поросі й снізі
дні та ночі пробув.
Залізні шляхи від моря до другого моря промости
мозолями руки свої сильні акри,
щастя для всієї Канади
усіх народів громади
І Твоїх гарних дочок та синів,
орлят українських в Канаді,
на водні візго світа відкрив.
Ти велит у вірі, у праці, у вкладі!
Ти, вірний Богові й Церкві
Святині прегарні строїв,
та жертви найбільших, найтяжчих
Нікола, ніде не жалів,—
для Бога, для Правди, для Волі Ти жив!
Прійми оце слово сердечне,
Слово від серця, як кров!...
Серед Канади нових умов
най Господь буде Твоїм Вождом
на славних, побідних шляхах,
тепер і в дальших днях!
Церква правдива, побідна на всіх землях
нехай держить над Тобою покров!
Ізв'язані вузлом любови,
союзом духа свільні
Зайдем до України обнов,
Разом! Вперед! Усі!

о. Степан Семчук
Вінніпег, Ман., Жовтень, 1929.

Фарма.

В давних, давних часах люди не уміли ані орати, ані сіяти. Ловили рибу і полювали на звірів, щоби роздобути собі поживу й одяг.

Хтось з людей зачав копати землю звичайним колом і сіяти насіння. Це був перший винахідчик рільництва. Не знаємо, коли це сталося, і в котрій часті світа це сталося і що це був за чоловік.

А потім хтось з людей видумав плуг з дерева, — леміш і гряділь і чепіги, — який тягнули люди. Дуже тяжко краяв той плуг землю і дуже тяжко було людям його тягнути. Але то була перша машина рільнича.

Пізнійше якийсь розумний чоловік освоїв вола, зробив ярмо і запряг вола до плуга. Це був великанський винахідник, якого імені не памятаємо. Віл тягнув плуг і поміг чоловікови орати дику землю.

Люди зачали не лише освоювати, але також плекати у себе вола і корову і хтось прийшов на гадку, що молоко від корови можна пити, а щоби це молоко мати, треба корову доїти. Це відкриття скріпило розвій господарства. Як називав

ся той перший молочар, коли жив, де жив, не знаємо.

Минали тисячі літ і з людей, що ловили і смажили рибу, що полювали на диких звірів і пекли на кострах м'ясо та уганяли по безмежних диких просторах землі, поробилися рільники, які осіли на місці, оралі й пололи землю. Освоїли вони не лише вола, але також коня, що тягнув і біг скоро.

Рільник не може переходити з одної ріки до другої, як рибак, не може уганяти по лісах, волочитися з одного ліса до другого, як польовник. Він плекає землю і мусить осісти на однім місці, щоби якийсь кусень землі взяти на свою власність і ходити коло неї на весні, в літі, в осені, в зимі. Чим довше він на однім місці, чим ліпше він дбає про землю, тим більше вона очищена, тим стараннійше вона зорана і заволочена.

Рільник не може блукати, як рибак, або мисливий. Він лишається на місці і будує хату з дерева, або з каміння. Він не хоче сидіти під наметом зі скір, але бажає мати вигідну, теплу, ясну домівку для себе і

ля своєї родини. Він хоче що хату прикрасити, і бажає мати добрий садник до дому свого сусіда і добру дорогу від одної оселі до другої, він удує дороги і ставить мости.

Ані мисливий ані рибак не потребують міцних хат, добрих хідників, битих доріг, камінних мостів.

Рільник замінив дику землю в ідлю або в луку, розвів стада худоби, побудував дороги, засадив сади.

В який спосіб рільник своїм плугом переміняє дику землю в урожайний лан, видимо це в Канаді. Господар стає з плугом, бере чепіги в руки, рушить віжками і коні йдуть вперед. Леміш крає скибу за скибою, перетинає і перевертає землю вузкими пасмами, раз попри раз, стопа попри стопу. У чорні скиби мече рільник зерно, волочить залізними боронами і за кілька місяців

Осмеро коней при дисках. Одна пара важкі в. Вожи обробляють 18 акрів на день.

Рільник дав почин до виробу залізного топора, залізного плуга, залізного сверла, залізного гйбля, залізного цвяха, спричинив шукання заліза і розпочав копати за металами в землі. Він спричинив топильні руди і будову фабрик.

Рільник засіяв лен і коноплі, щоби дістати пряжу, остриг вівцю, щоби мати вовну. Рільник видумав кросна, і виткав з пряжі і вовни полотно і сукно. Він одягнувся в свою власну тканину і не потребував носити тяжкого скіряного одягу, який і тепер мігби задягати, колиби хотів, бо скіри з домашних звірят має подостатком.

вітер філює ланом високої пшениці, яка пристигає від гарячих лучів сонця, жовтіє і кладеться в снопи, скошена і звязана жнивваркою.

Дикі ліси, каменісті пустари перемінив рільник в пшеничні лани. Ніхто інший цього не зробив, лише він, рільник. Сталевим, лискучим лемішем робить землю пухкою і урожайною і дістає пшеницю на поживу для цілого людства. Все, що довкола діється, діється через нього і для нього, виростають фабрики, щоби робити залізнi плуги, борони, сіварки, молотільні, і т. п. Для нього розвинулася торговля рільничими приладами, худобою, збіжжям, мукою,

хлібом, молоком, маслом, полотном, сукном. Для нього розвинулися школи, печатають друкарні книжки і часописи, отвирають лікарі, адвокати й інженіри свої бюро.

Рільник спричинив, що робітники положили залізні шини, і пустили ними поїзди з тяжкими локотивами. Рільник перший побудував церкви всюди, бо відчув, що потребує душевної витривалости до праці.

Українські рільники своїми руками позносили каміння з пустар, зрубали гущу, витягнули коріння, і пильні, як мурашки, зорали прерію і орють її дальше, підсуваються на північ. Те саме робили рільники інших народів, що зайшли в цей край. Ніде в Європі не слідно так тої великої правди, що рільництво є піставою торгелі, промислу, лучби, науки, поступу, як в Канаді.

Фарма, це кусень землі, що її посідає оден господар, який дбає про цей кусень, щоби він був управлений і приніс як найбільший збір в збіжжю, ярині, худобі, дробі, молоці, пасіці.

Українська мова в Європі не знає того слова і для того воно якесь дирне, незрозуміле, таємниче.

Фарма значить "господарство" і вона може обнимати пів акра поля або 5,000 акрів поля або й більше. Звичайно розуміється під словом "фарма" простір 160 акрів, це є 113 європейських моргів. В західній Канаді земля розмірена інженірами, карти порисовані, фарми записані в табулярних книгах і розділ землі може відбуватися в як найкрасшім порядку. Кожда фарма зі 160 акрів, це квадрат, так що західна Канада виглядає на докладній карті як велика сітка з квадративими очками.

Хто приїжджає, має право дістати оден квадратик зі 160 акрами як "наділ" від держави і платить лише 10 доларів, мусить однак сповнити всі ті условини, які закон приписує в таких разях. Це є головна причина длячого під фармою розуміється передовсім простір на 160 акрів.

Кожний фармар працює на своїм квадративу і чим більше прибуде до Канади правдивих рільників, тим скорше перемениться весь дикий простір в урожайну ріалю. Українці пописалися тут своєю витривалостою і пильностю і невибагливостю та здобули собі імя знаменитих піонерів на прерії.

Однак на тім не повинні обмежитися. Час поступає. Рільники не можуть лишитися лише на своїм загородженій фармі і пильнувати плуга. Вони мусять простягнути руку повід межі своєї фарми до сусіда, фармара. Фармари мають лучитися у організаці, які збільшають їх силу, улєкшують їм закупно рільничих приборів і збільшають хосен з продажі збіжжя і худоби. Українські фармари мусять приноровитися до поступу, який роблять рільники інших народностей і не можуть також замикати очей на це, що діється в промислі і в торгелі. Промисл торгеля розвивається лише на підставі рільництва, однак їх організація поступила так дуже наперед, що розумний український рільник мусить дешо свого часу й уваги та гроша посвятити організації торгелі й промислу. Український нарід потерпів до цього часу через те, що всю свою увагу звернув на рільництво, а не цікавився цілком розвоєм промислу й торгелі. В Канаді є нагода цей недогляд поправити.

Фарма це простір, де царить

плуг, що управляє землею, однак на тим просторі мають люди шкалиги-ся також склепом купця і копальнею руди і фабрикою товару і друкарнею часописи, бо всі ті часті розвинулися на підставі рільництва і мають помочи рільництву, але не сміють задавити ріллі і рільника під своїм тягарем, як роздавлює за тяжких дах стини хати. Рільник повинен тягнути хосен не лише з фарми, але також зі склепу й фабрики.

Рільництво, промисел, торговля і освіта, це чотири чинники, які дають змогу, що розвивається і роз-

цвітає держава. Українські фармери беруть в Канаді особисто участь в розвою канадійської держави і можуть заізнатися з тими чотирма високими колесами, на яких їде державний віз: з рільництвом, промислом, торговлею, освітою і можуть опісля доброю радою і мудрою поміччю причинитися до будови держави на українських землях.

Вінніпег, Манітоба
Дня 3-го жовтня, 1929.
Ж. Ч. Й.

Кони запряжені до легоньких канадійських возів.

З ВЕЛИКОЇ УКРАЇНИ.

"Хочете знати, що діється на Великій Україні" — відповів мені Німець-колоніст, — "я скажу Вам лише тільки, що там всі хотять мати владу, а ніхто не хоче працювати."

"Я приїхав тепер з Одеського Округа з женою і шістьма дітьми до Канади, бо тут маю брата, що поміг мені приїхати. В році 1928 була страшна посуха. Неурожай через два послідні роки, податки завеликі. Нарід мучиться. Поле розділене так, що дві десятини припадає на душу. Люди, які дістали поле, хотять не мали ніколи до роботи з полем, не уміють ходити коло ріллі. Люди, що мають досвід в господарстві, не сміють набувати більше поля. Там треба більше видавати, чим хто має до ходу. Як можна піддержати? Всюди страшний неспокій. Ніхто про ніщо не дбає, бо всі до всіх належать. Кождий крику хоче старшувати, а до праці нема нікого."

Німець виїшов з бора за двореш, щоб іхати до брата в Саскачевані. Мені на думку прийшов український робітник-продстар, від которого Консулят СССР в Ризі заклад на листовно 146 долларів за відновлення паспорту СССР на їзду з Канади до Києва в СССР. Бритійський паспорт коштує п'ять долларів, польський паспорт \$9.45, чеський \$3.20, німецький \$1.00 (один доллар).

Р.С.К.

НАРІД.

Цепелін — венець жарід: перше його "на-
дують," а відтак ним кермують.

МІЖ ПРИЯТЕЛЬКАМИ.

— Іван бере медицину на університеті.
— Немасний! Від коли-ж він слабує?

СТАН РІЛЬНИЦТВА В КАНАДІ.

Канадійський простір обраховують на 3,684,723 квадратних миль. Цей простір є 30 разів більший чим британські острови і майже рівняється всьому просторові Європи, який обчислюють на 3,776,700 квадратних миль. На такім великім просторі можна найти різні роди землі і підсоння.

як не для одного то другого, або третого способу господарювання. Зі всего вище згаданого простору в Канаді заселено 140,8887,903 акрів. Це означає, що в Канаді ще є до заселення 217,174,287 акрів землі. Це вказує, кілько то рільників може ще поміститися в Канаді.

В 1928 році зі всего заселено-

ХУДОВА В ЛІСІ. Іст Кіадонав, Манітоба

Для того способи господарювання на просторі між Атлантийським а Тихим Океаном є різні.

Весь цей простір не є відповідним під управу. Коли відчислитися багна, ліси, води і неорганізовані території, Канада має 1,329,539,200 акрів землі. В девятьох провінціях Канади находиться 358,162,190 акрів відповідної землі під управу. І з цього простору не вся земля є відповідною під управу збіжжа, але майже увесь цей простір є відповідним

го простору, який виносить несповна сто сорок мільонів акрів було управлено 59,351,811 акрів. З того видно, що трохи більше, як одна третя часть землі, заселеної, є управленою. Така скількість поля видала величезні богацтва в збіжжю, ярині, овочах і худобі. Прихід з оброблення землі є найбільший з усіх доходів. Щоби мати ясний образ вартости збору з поля, подаємо простір, число бушлів і вартість урожаю з поля в Канаді.

Вартість збору з поля в цілій Канаді в 1928 році.

Назва Плодів	Число Акрів	Число Бушлів	Вартість \$	вартість з акра
Озимої Пшениці	819,262	20,054,000	23,009,000.00	28.08
Ярої Пшениці	23,300,112	513,517,000	403,004,000.00	17.29
Вівса	13,136,516	452,153,000	210,956,000.00	16.05
Ячменю	4,880,740	136,391,400	76,112,000.00	15.39
Озимого Жита	599,158	10,378,000	8,096,000.00	13.51
Ярого Жита	240,407	4,239,700	3,395,000.00	14.12
Гороху	154,469	2,588,300	4,786,000.00	31.63
Фасолів	70,276	1,170,500	4,184,000.00	59.53
Гречки	502,729	10,899,300	10,128,000.00	20.14
Лену	378,081	3,614,000	5,758,000.00	15.00
Кукурудзи	139,192	5,241,000	5,860,000.00	42.10
Бараболь	599,063	50,195,000	40,874,000.00	68.15

Пригляньмося поодиноким провінціям. Після провінцій число акрів і збір з них в 1928 році подаємо в нижче зложеної таблиці. В цій

таблиці є предложений збір всіх рощин з поля, це є збіжжє, ярина, сіно насіння і т. п.:

Вартість пільного збору в році 1928. Поділ після 9 провінцій:

Провінція	Процентний Простір всеї Канади	Число Акрів	Вартість \$
Принц Едвард Айленд		540,619	12,444,000.00
Нова Шкотія		714,047	18,824,000.00
Ню Бронсвик	1.4%	900,376	18,275,000.00
Квебек	16.5%	6,893,000	130,363,000.00
Онтаріо	10.3%	10,357,960	243,768,000.00
Манітоба	6.5%	6,744,467	113,492,000.00
Саскачеван	6.9%	21,063,678	334,867,000.00
Альберта	7.1%	11,727,830	209,283,000.00
Бритийська Колумбія	10.0%	409,834	18,465,000.00

Три провінції над Атлантийським Океаном, а це Острів Королевича Едварда, Нова Шкотія і Нова Бронсвик називають звичайно "приморські провінції." Всі разом вони займають 1.4% всього простору Канади.

Господарство в тих провінці-

ях займається по найбільшій частині плеканням овочів і бараболь. Зі збіжжя овес займає найвизначніше становище. Інші збіжжя сіють у малій кількості. Мешканці цих провінцій займаються більше риболовством і працюють в копальнях вугілля. Провінція Принц Едвард Ай-

ленд (Острів Королевича Едварда) має добре розвинене плекання лисів на кожуhi.

Провінція Квебек є найбільшою в Канаді. Вона займає 16.5% всього простору Канади. Ця провінція має гори і ліси, много рік і малих озер. Рільництво в цій провінції відзначається рухливістю фармарів, які посідають малі фарми. Мішане господарство з молочарством цю провінцію. Побіч рільництва майнерство і рубання лісів для паперових фабрик дають заняття великому числові мешканців.

Провінція Онтаріо займає 10.3% всього канадійського простору. В полудневій часті цієї провінції переважає плекання овочів і ярини. Тут на полудні є фабрики, які приправляють ярину, як помідори, горох, фасолі і з овочів, сливки, черешні, яблука, грушки. В середній часті провінції розвивається мішане господарство. Молочарство приносить найбільші доходи. Північна частина Онтерія має багаті копальні мінералів та металів, як також великі ліси, які дають дерево на папір і на будулець. Це жерела великих доходів.

Вище згаданих п'ять провінцій називають Східною Канадою. В цих провінціях продукція зернового збіжжя обмежена, з виймкою озимої пшениці та вівса. Ці провінції не уважають збіжжя за головне жерело своїх доходів. Замість того продукція сира, меду й овочів є великою. Сироварні є всюди і то недалеко одна від другої. Збут на сир є за границею і в Західній Канаді. Мід і овочі також збуваються на Заході або за границею.

Далі на захід лежать три "прерійні провінції," до яких належить: Манітоба, Саскачеван і Альберта.

Вони займають слідуочі часті простору Канади: Манітоба 6.5%, Саскачеван 6.9%, Альберта 7.1%. Колись ці степи північно-західної часті Північної Америки уважалися за пуці. Тепер, від коли вони є заселені, з цих провінцій вивозиться велику скількість збіжжя, скота і інших господарських продуктів. Ці провінції треба назвати "збіжжевим шніхліром Канади."

Манітоба, через велике число озер і гір має обмежену скількість землі відповідної до управи збіжжя. В протягу останних років в Манітобі провадиться більше мішане господарство. Манітоба славиться тим, що продукує около 49% всього ячменю в Канаді. Північна часть Манітоби має мало землі відповідної до рільництва. Це скалисті околиці, де останніми часами розвинувся великий рух в пошукуванню металів та мінералів.

Провінція Саскачеван займає середину західної рівнини. Завдяки рівнині управа поля улегчена. Тому то в цій провінції начисляється найбільше число акрів під управою. З цієї провінції походить около 56% всеї пшениці, 57% всего жита і 74% всего лену. Так велика продукція збіжжя вимагає одностайного господарства, яке займається управою лише збіжжя, передовсім лише пшениці. Тут находимо господарства, що управляють лише пшеницю, однак послідними часами зачинають господарі займатися також ховом худоби і дробу.

Провінція Альберта є гористою у своїй західній часті. В полудневій часті терпить на безводність. В гористій часті по більшій часті є копальні вугілля. В полудневій часті займаються мешканці рільництвом і тут заведені найбільші в світі

рови для наводнювання піль. Північна части Альберти під назвою Піс Ривер вибивається на верх завдяки своїм величезним просторам родючої землі. В цій околиці поселяються щороку щораз більше поселенців і в протязі кількох років можна сподіватися, що північна Альберта буде вивозити велику скількість збіжжя.

Бритійська Колумбія займає 10% всього канадійського простору. Це є гориста провінція. Тут є

найвищі гори Канади. Найголовнішим жерелом доходів цієї провінції є ліси, копальні металів та мінералів і риборовство. Рільництво по найбільшій часті обмежується на плеканню овочів, ярини, дробу і набілу.

В цілій Канаді збіжжя становить найбільше жерело доходів. Коли обчислиться збір пшениці, вівса, ячменю, жита і лену, одержимо слідуючий образ в числах:

ЗБІЖЖА В ПООДИНОКИХ ПРОВІНЦІЯХ, РІК 1928.

Провінції	ПШЕНИЦЯ		ОВЕС	
	Акри	Бушлі	Акри	Бушлі
Принс Едвард				
Айленд	26,099	498,000	164,052	5,593,000
Нова Шкотія	6,021	113,800	109,163	3,648,000
Ню Бронсвік	8,874	157,900	209,053	6,339,000
Квебек	57,000	929,000	1,746,000	41,031,000
Онтаріо	803,465	18,948,000	2,659,990	93,461,000
Манітоба	2,606,125	52,383,000	1,458,401	53,376,000
Саскчеван	13,796,854	303,399,000	4,358,747	156,043,000
Альберта	6,707,526	155,662,000	2,340,263	88,237,000
Бритійська Колумбія	59,194	1,131,000	90,815	4,405,000

Провінції	ЛЕН		ЖИТО		ЯЧМІНЬ	
	Акри	Бушлі	Акри	Бушлі	Акри	Бушлі
Пр. Едв. Айленд	—	—	—	—	5,179	148,000
Нова Шкотія	—	—	113	2,700	9,396	259,600
Ню Бронсвік	—	—	522	9,000	8,930	246,800
Квебек	2,000	16,000	12,000	181,000	128,000	2,803,000
Онтаріо	7,694	67,000	66,307	1,131,000	615,433	19,944,000
Манітоба	81,789	804,400	120,222	2,066,000	1,937,263	52,569,000
Саскчеван	279,414	2,654,000	471,073	8,412,000	1,621,463	44,266,000
Альберта	6,182	61,000	162,670	2,680,000	545,524	15,849,000
Бр. Колумбія	732	12,000	6,708	136,000	9,552	306,000

З вище поданої таблиці видно яку важну роль відіграють три "прерійні провінції" в Канаді: Манітоба, Саскачеван і Альберта, що дають поверх три четверти канадського збіжжя. Це діється завдяки великим ланам, які постійно ростуть, а також тій обставині, що Канада виплекала роди пшениці

Приморські провінції, Нова Шкотія, Новий Бронсвик, східні провінції Квебек і Онтаріо та далеко-західна провінція — Бритийська Колумбія мають лагідніше підсоння. Завдяки цьому в тих провінціях хов садовини займає визначне місце. В 1928 році в Канаді виплекано овочів вартости в \$19,824,333.00.

Худоба пасеться на луці. Подальше видно огорожу, стовпи з дротом, якіни обведени кожда фарма в Канаді.

вівса і ячменю, які доходять скорше, уникаючи морозів. Є вигляди що простір управленої землі ще далі посується на північ завдяки новій відміні пшениці, яку виплекано на досвідових фармах.

Перепопи, які зменшують успіх, є буряни і слабости збіжжя. З цими перепопами наукові сили борються о скільки є попертя від загалу.

Для докладнішого пояснення подається таблицю збору різних овочів в кожній провінції. Ця карта не є дуже строга, бо подається збір і вартість з 1928 року, коли збір овочів в Канаді був значно менший завдяки несприятливій погоді того року. Всеж таки з неї видно, що за овочі поодинокі провінції ховають і в якій скількості зглядом себе.

Збір і вартість овочів в Канаді в р. 1928.

ОВОЧІ	Нова Шкотія		Ню Бронсвик		Квебек	
	Скількість	Вартість	Скількість	Вартість	Скількість	Вартість
ЯБЛОКА, бочок	1,089,000	3,158,000	22,000	\$82,500	105,950	\$508,560
Грушки бушлів	5,000	8,500	—	—	—	—
Слишки, бушлів	—	—	—	—	—	—
Брусничні, бушлів	—	—	—	—	—	—
Оброкос, бушлів	—	—	—	—	—	—
Черешні, бушлів	—	—	—	—	—	—
Суніаі, кварт	420,000	46,200	560,000	79,200	2,832,000	339,840
Малини кварт	20,000	4,200	28,000	6,160	—	—
Інші Ягоди кварт	85,000	11,050	190,000	22,800	—	—
Виноград, фунт	—	—	—	—	—	—

ОВОЧІ	Онтаріо		Бр. Колумбія	
	Скількість	Вартість	Скількість	Вартість
Яблука бочок	561,300	\$1,936,485	1,457,720	\$5,612,222
Грушки бушлів	80,800	137,360	169,630	327,386
Слишки бушлів	314,200	345,620	165,810	270,270
Брусничні бушлів	535,800	1,071,600	69,970	128,745
Оброкос бушлів	—	—	36,210	89,800
Черешні бушлів	216,250	594,687	55,000	241,450
Суніаі кварт	2,247,000	337,110	5,205,340	624,640
Малини кварт	2,304,000	368,640	2,415,660	386,505
Інші Ягоди кварт	915,300	100,683	2,134,040	296,674
	69,120,000	2,764,800	—	—

Крім збіжжя і овочів рільництво в Канаді приносить ще доходи у меншій кількості з тютюну. В 1928 році в Канаді зародило тютюну 41,976,000 фунтів, даючи около 972 фунтів з одного акра. Клочче і прядиво з лону та конопель також

приносить дохід. Скількість прядива і клочча виносила 2,928,000 фунтів. В інших провінціях плекають овочі в малій кількості. Ярина, сіно і насіння конюшини та огородини також приносять доходи.

ХОВ ХУДОБИ І ДРОБУ.

Плекання скота в Канаді злучене переважно з управою землі. Майже на кожній фермі є луки. Щоб зужиткувати трави та щоб мати доходи, коли збіжжя недопише, переважна частина фермарів тримає худобу. Корови дояються а сметану посилають до молочарень, де зі сметани роблять масло. Бички і старі, або не відповідні на молоко корови продається на мясо.

Крім худоби плекання овець задля вовни і мяса також загально

снить доходи на фармах, якими оплачується хати потреби.

В околицях, які мало заселені, в провінціях Манітобі, Саскачеван і Алберті є "ренчі." Це є великі простори землі, які вишаймається від правительства на яких "ренчари" плекають великі череди худоби, або великі табуни коний, або великі стада овець. Такі череди, табуни або стада можуть мати по кілька тисяч штук. Деякі з ренчів мають захорони на зиму, а деякі не мають їх. Цей скот з ренчів звичайно добре виглядає, бо росте і множитья в на

СТАДА ХУДОБИ НА "РЕНЧУ" В АЛЬБЕРТІ.

приняте. Плекання овець не розвивається в околицях, де господарі починають доперва господарити.

Плекання свиней також всюди приняте. Завдяки ринковим вимогам в цілій Канаді є зусилля ховати свині на солонину. Це є довгі та рівні свині, котрі замість рости в сало та смалець, ростуть (при відповідній годівлі) в мясо і сало.

Коні також плекаються на фармах. Попри робучі коні виховується лошата. Це також приносить дохід.

Дріб, як кури, гуси, качки і індики є важною галузею, яка прино-

сів дикім стані. Худоба майже виключно мясного типу. Коні плекають два три, або й чотири роки і продають господарям як "бройки"— (не привчені до роботи коні).

В густо заселених околицях є підприємства, де плекають чисто расову худобу, добрі коні до тягла і фарми, на яких тримають велике число курей. Такі заведення провадяться на велику скалю. Вони багато причиняються до того, що від них походять звірята шляхотних рас.

Відносно молочної худоби — існують підприємства, де трима-

ють від кількох до 300-400 дійних коров. Такі ферми також причиняються до того, що фармари можуть набути звірят доброго хову.

Вартість всього скота в Кана-

ді в 1928 році обчислялось на суму \$861,403,000. Щоб бачити наглядно стан хову худоби, подаємо числа і вартість худоби і дробу після провінцій:

СТАН ХОВУ ХУДОБИ В КАНАДІ В РОЦІ 1928.

НАЗВА	Канада	Пр. Ев. Айл.	Нова Шкотія	Ню Бронсвик	Квебек
Кони	Число 3,376,394	33,695	50,929	51,713	351,206
Вартість	\$255,469,000	3,401,000	5,675,000	6,208,000	38,018,000
Молочні Корови	Число 3,792,522	56,949	137,867	109,068	1,114,497
Вартість	\$272,109,000	3,531,000	8,343,000	5,924,000	71,508,000
Інша худоба	Число 5,000,750	69,154	131,925	106,085	849,879
Вартість	\$231,700,000	2,130,000	4,885,000	3,232,000	29,210,000
Вівни	Число 3,415,788	97,082	270,461	160,514	863,757
Вартість	\$35,530,000	962,000	2,034,000	1,294,000	8,272,000
Свині	Число 4,407,357	82,653	55,184	76,072	813,309
Вартість	\$66,595,000	833,000	954,000	1,695,000	14,669,000
Індички	Число 2,065,797	14,290	11,775	42,646	186,000
Вартість	\$6,526,000	49,000	43,000	156,000	707,000
Гуси	Число 1,125,047	33,985	17,930	17,871	106,000
Вартість	\$2,546,000	75,000	49,000	48,000	250,000
Качки	Число 965,840	8,887	8,591	10,731	55,000
Вартість	\$1,298,000	10,000	13,000	17,000	75,000
Інший Дріб	Число 49,592,855	880,162	928,706	924,970	8,003,000
Вартість	\$47,913,000	863,000	873,000	971,000	8,803,000

Назва	Онтаріо	Манітоба	Саскачеван	Альберта	Бр. Колумбія
Кони	Число 609,249	351,464	1,135,852	740,408	51,878
Вартість	\$93,308,000	26,354,000	73,830,000	37,672,000	3,943,000
Молочні Корови	Число 1,261,384	248,630	418,506	344,495	101,156
Вартість	\$106,153,000	17,433,000	27,203,000	23,427,000	8,497,000
Інша худоба	Число 1,420,669	430,279	762,873	955,000	283,876
Вартість	\$6,959,000	20,338,000	35,092,000	45,376,000	14,478,000
Вівни	Число 1,014,106	142,713	183,098	515,000	169,057
Вартість	\$12,320,000	1,440,000	1,831,000	5,348,000	2,029,000
Свині	Число 1,833,538	330,803	602,156	680,000	53,652
Вартість	\$24,943,000	5,013,000	8,430,000	9,039,000	1,019,000
Індички	Число 496,202	319,429	444,302	517,857	33,296
Вартість	\$1,940,000	942,000	1,133,000	1,424,000	132,000
Гуси	Число 590,415	101,551	146,086	100,461	10,748
Вартість	\$1,429,000	193,000	275,000	196,000	30,000
Качки	Число 557,150	72,927	146,968	99,258	36,328
Вартість	\$741,000	76,000	140,000	101,000	55,000
Інший Дріб	Число 18,099,809	3,920,149	7,712,989	5,496,130	3,666,940
Вартість	\$19,143,000	3,252,000	5,630,000	4,232,000	4,144,000

Набіл в р. 1928 в Канаді вартував \$250,000,000., худоба на м'ясо \$197,880,000., різаний дріб і яйця \$106,654,000., вовна з овець на суму \$5,099,000.

Молочарство зростає з року на рік. В східній частині молочарство

зростає завдяки високим цінам за землі і високим податкам. В західній частині Канади знов продукують набіл з тої причини, щоб покривати ті недобори, які є завдяки неврожаві збіжжя. Молочарський промисл також значно зріс від тих часів, від

коли західні провінції зачали впроваджувати і поширювати цю галузь.

Теперішними часами роблять ся старання поліпшати якість худоби. Коли плекають худобу для мяса, то стараються цю ціль досягнути, як найскорше. Коло набілу стараються обходитись як найліпше. Дбають про ледівні та скорий перевіз, щоб масло, або сир були як найліпшої якості. Це робиться задля того, щоб канадійські вироби витримали конкуренцію на світових ринках збуту.

МАШИНЕРІЯ.

Коли прийметься під увагу, що в Канаді є около 800,000 фарм (в 1921 році було 711,090), з яких збирається так велика скількість збіжжа, стає дивним, як це досягається. Це є можливим у великій мірі лише при допомозі рілничих машин.

Частину потрібної машинерії виробляють в Канаді, а частину спроваджують ізза границь. В 1926 році в Канаді вироблено рілничих приладів за \$38,269,214. За суму \$15,643,381 вивезено в 1928 році цих приладів за границі Канади. Це значить, що в Канаді вживається рілничих приладів, які виробляють ся в Канаді за суму яких 30 мільонів доларів. В 1928 році привезено з других держав рілничої машинерії за суму \$29,636,449. З самих Сполучених Держав Америки привезено сюди машин за \$29,132,852. З Канади вивезено в 1928 р. жниварок за \$2,303,798; плугів за \$2,151,378; молотілок за \$3,551,385. Привезено тракторів за \$14,893,586; жниварок за \$1,372,578; плугів за \$1,731,738 і молотілок за \$4,354,182. Ці числа показують, як дуже канадійське рілництво залежить від машинерії,

яку роблять поза Канадою. Щоб зменшити таку зависимість від чужих країв, роблять ся старання, щоб канадійські фабрики розвивались і сповнювали всі бажання фармарів. Для цього впливають горожани на правительство, щоб воно підносило мита на заграничні машинерії.

В 1926 році було в Канаді 69 фабрик для рілничих знарядів і машин. В них працювало 1220 мушкетерів і 220 женщин. Майже всі ті фабрики є на сході Канади. Для того знов мешканці західної часті Канади домагаються зниження мита на заграничній рілничій машинерії, щоб вона була дешевшою. В цей спосіб Західна Канада майже все була проти такої митної тарифи. Хто хоче дати дешевші ціни машин для Західної Канади, жадає зниження мита, а хто хоче, щоб Домінія з часом стала менше залежною від промислу і капіталу чужих держав, а особливо від Сполучених Держав Північної Америки мусить домагатися вищого мита, щоби прискіпити розвиток нашого власного промислу в Канаді.

Щоби зменшити кошта роботи і заощадити час, входять в уживання машини, що косять збіжжа відразу молотять. Солома розкидається по ниві. Пересічний "Комбайн" може на день скосити і змолотити збіжжа з 25 акрів.

ЗБУТ ЗБІЖЖА.

Система збуту збіжжа обдумана і добре переведена.

Збіжжа зсипається в елеватори (сипанці), які є на стаціях. Такі сипанці в Канаді в 1928 році мали вмістимости на 155,117,200 бушллів. Зі стацій везуть поїздами збіжжа до сипанців над водою, які називають "терміналами." Вмісти-

мість державних термінальних сипанців вносить 39,025,000 бушлів а приватних 66,735,000 бушлів. Коли до цього додати сипанці коло млинів та інших заведень, де виробляють щось зі збіжжя і сипанці в східній Канаді, то побачимо, що Канада може вмістити 310,832,200 бушлів збіжжя у 4,823 сипанцях.

Від самого початку збут збіжжя в Канаді находився в руках кількох одиниць. Це відбувалось дуже але на добробуті фармарів. Коли фармари мали збіжжя на продаж,

було центральна організація, яку зорганізовано всіма провінційними кооперативами. Всі члени дістають однакову ціну за збіжжя відповідно до якості, до "степенів," "грейдів"- збіжжя. Ця кооператива називається по англійськи "пул," по українськи "узол."

Дотепер кооперативний збут планував около 60% всього канадського збіжжя. Завдяки такій організації збут збіжжя приніс більший прихід

Для правильного збуту, щоби

Худоба на оборі залізничного двірця у Вінніпегу.

це є в осени — тоді ціни були дешеві. Під весну, коли фармари випродали своє збіжжя, ціни йшли в гору. Завдяки тій появі по Великій Війні зорганізували фармари кооперативу збуту збіжжя. Кожда провінція в Доміні має або може мати таку кооперативу (співдільню). Кождий, хто є членом такої кооперативи підписує угоду на чотири або п'ять років, що він доставлятиме своє збіжжя до кооперативи. За своє збіжжя члени дістають зараз по доставі частинну заплату, а решту їм виплачується в міру того, скільки збіжжя продалось. Продаж збіжжя ро-

купці були безпечними, яку якість збіжжя вони купують, правитель-ство впровадило "степеновання" "грейдовання"- збіжжя.

Тому, що Канада має величезний простір і що від часу скінчення жнив до того часу, коли вода замерзає, до збуту збіжжя лишається час від 6 до 10 тижнів, ізза так короткий час трудно доставити збіжжя на ринки збуту. Ці труднощі є тісно звязані з коштами. Задля ошадження цих коштів і задля того, щоб доставити збіжжя як найскорше на світовий ринок, західна часть Канади домагалась від 42 років за-

лізниці до Годсонського Заливу. Цей залив був одним з перших портів для Годсон-Бейської Компанії ще в 1813 році. Аж цими часами докінчується ця залізниця. До 1931 року, як сказав оден з теперішніх міністрів домініяльного уряду, при порті Чорчїл будуть вже стояти термінальні сипанці. Це значно облегчить доставку збіжжя з Західної Канади до Європи.

В протязі останніх пяти до шести років росте збут збіжжя з Канади до Японії й Китаю. Тихо-океанські порти, як Ванкувер і Принс Руперт стають більше важливими. Значна скількість збіжжя з Алберти пливе туди.

В Канаді споживає населення і зуживає на засів 42,000,000 бушлів. Решту треба продати.

Вивіз збіжжя з Канади за рік 1928 в бушлях:

Збіжжя	Велика Британія	Сполуч. Держави	
Пшениця	188,657,268	7,503,681	266,902,189
Овес	2,439,966	876,284	7,158,723
Ячмінь	19,209,599	13,262	28,829,250
Жито	4,703,076	1,522	10,424,643
Мука, бочівок	3,072,494	7,111	9,387,273

Коли почислити всі експорти, які походять з поля або з рослини, то Канада вивезла в 1928 році за \$484,316,535., а імпортувала за \$238,185,498. В цій сумі включені такі річи, як мітли, нитки, насіння, і багато інших. Коли відтягнеться \$101,918,498. від цілої суми, яка є \$238,185,498., то зостається сума \$137,267,000. вартости річий, які в Канаді спожилось jako корм.

Канадійський експорт продуктів зі скота в 1928 році виносив квоту \$165,845,096., а імпорт виносив \$65,790,021. Загально канадійський експорт в 1928 році виносив суму \$1,250,456,297., а в тім же часі імпорт виносив суму \$1,228,207,606. Пересічно припадає на одну особу в Канаді \$127.17 експорту, а \$114.82 імпорту. Зваживши все разом, рільництво в Канаді є найголовнішим жерелом богацтва. І не диво, що всі

правительства як Домініяльні так і Провінціональні, як також і деякі приватні підприємства разом зі всіма просвітними організаціями стараються поширювати ліпші способи господарювання, щоб земля, вода і сонце дали як найкрасший вислід при помочі людської праці ума і рук.

ЗБУТ ХУДОБИ.

Збут скота також приноровлений до вимог. На кожній стації, де показалася потреба, вибудована загорода з високих, побілених вапном поруч. Фармарі і купці зганяють сюди худобу — а звідти ладують її у вагони. Поїзди йдуть у певні дні, які везуть скот до центральних обор. Центральні обори є у Монреалі, Торонті, Ст. Боніфасі, Келгарах, Саскатуні, Едмонтоні, Принс

Алберті і Мус Джу. На цих центральних оборах купують місцеві різниці і купці, люди, котрі займають ся вивозом за границі.

З початку торгівля худобою спочивала виключно в приватних руках. Це не все виходило на користь ховців худоби. Тому і тут в протязі останніх років повстали кооперативи. Фармари підписують умову, яку автоматично відновляється з року в рік, що вони доставлятимуть свою худобу кооперативі. Ці кооперативи є дістриктові. Вони звичайно обнимають оселі людей,

котрі можуть порозумітись між собою. Ці організації мають центрально провінціональну. Провінціональні ради мають центрально Ряду Продажі скота. Зріст цієї організації робить великі поступи. Фармари дістають ту ціну, яка є на ринкові з виімкою коштів продажі і доставки.

К. С. Продан

Референт

в міністерстві рільництва
Провінції Манітоби.

Вінніпег, Ман., 1-го жовтня, 1929.

— 00 —

Ж А Р Т И .

НА ФАРМІ.

Вийний: Паве господарю, приїхав купець і хоче побачити нашого годованого папюка.

Господар: Добре. Скажи, що я зараз вийду.

МАС РАЦЮ.

Кінь скинув жйда, а прохожий висміяв його.

— Як то можна з коня на землю власти?

— Ні, каже засоромлений жйд, прецінь в повітрі не буду висіти.

ПОПАВСЯ.

— За що-ж ти в тюрмі, добрий чоловіче?

— За те, що їхав автом за поволи.

— Ти хочеш сказати за скоро.

— Ні, за поволи. Властитель дїгнав мене.

ЗНАМЕНИТИЙ ЛІК.

Лїкар: Я мушу почислити вам десять доларів за полешення вашого слуху.

Скупар: Що?

Лїкар: Я кажу, що ваш рахунок виносить десять доларів.

Скупар: Ніяк не чую, пане доктор.

Лїкар: Ну, як так, то я не почислю вам нічого.

Скупар: Дуже дякую, пане доктор.

МУДРИЙ УСТУПАЄ ДУРНОМУ.

— Випиш ще одного, чи ні?

— Розум каже ні, жолудок каже так; розум мудріший від жолудка, а тому що мудріший уступає дурнішому, то випи ще одного.

ГОЛОС З ПЕКЛА.

Жінка, яка щойно поговідала, бере участь у спиритистичному засіданні та викликає духа свого помершого чоловіка:

— Яке-ж тобі єдиний там на тому світі? Чи ти щасливий?

— Щасливий, то не дуже, але все-ж таки почувуюся краще, чим при твоєму боці.

Отже ти в раю?

— Ні... в пеклі.

ДИПЛЬОМАТ.

— Мусів я небощі жінці на смертній постелі присягнути, що другий раз не оженися.

— Я, на твоє місце бувби ніколи того не зробив.

— Е, дурень ти! Мусів я так зробить, бо булалби не вмерла.

НЕ МОЖНА.

— Бабусю, тримайте добре язик за зубами!

— Коли не можу павовяку, бо ані одного зуба не маю.

РАХУНКИ.

В потязі, що гнав з Вінніпегу до Портедж Ла Прері, сиділи на одному сідаку два Українці і розмовляли про загально українські справи, а потім зійшли на господарку. Були це люди около сорок років життя. Я мимохіть слівив за кожною гадкою, бо говорили досить голосно, а я сидів близько них. Білярий мущина мав сталу роботу в місті Вінніпегу, яка приносила йому в місяць сто доларів, а чорнявий мущина жив на каменистій фермі, мав сорок акрів виробленого поля, дві парі коней, вісім дійних коров і пять голов ялівнику та кілька сот доларів довгу. Один і другий мали по кількоро дітей в шкільнім віці.

Коли фармар сказав, що він бідує, то білявий відповів:

“Я не думаю, що ви бідуєте на фермі, але вам фармарам вролася біда в голову, як дитині обарянок. З яким фармаром подібаєшся, і ста неш про господарку говорити, то він про біду говорить.”

“Не дивуйтесь,” — сказав фармар. Тому фармар про біду говорить, бо коли порівнати його до робітника в місті, то він бідує.”

“Я не думаю,” перебив йому бесіду робітник. “Коли ви фармарі

маєте де мешкати, що їсти, в що одягатися, то ваша біда менша, як наша біда в місті, бо в місті, що заробимо нині, то завтра зімо.”

“Ба,” продовжав фармар. “Ві робітники готові гроші берете, а нам ферма що дає?”

“Що дає ферма?” — запитав робітник. “Коли в місті заробите сто доларів в місяць і за них все купите, то ця сума ледви вистарчає на життя, після мійських видатків на мешкання, харч й одяг.”

Настала мала перерва в розмові, а потім фармар сказав:

“Ми на фермі тяжше працюємо, як ви в місті, в фабриці, чи в иньшій роботі, бо працюєте на години, чекаєте, шестої години ввечер, ідете домів і спочиваєте, а ми на фермі не маємо пори в роботі, робимо і робимо без кінця.”

“Це правда,” відповів робітник, але за те маєте такі дні в році, що нічого на фермі не робиться, як приміром зима і свята, а робітники в місті мусять тягнути свою працю постійно, навіть в свої свята. Ви ще до того на свіжім воздуху, а ми в майстернях задихаємо не дуже топриємні запахи. Ваша робота ріжня, яка змінюється і для того пере-

ходить цікавіше, а наша однома-
нітна, нудна, бо все та сама. А тепер
візьму олівець і постараюся числи-
ти."

Робітник став писати на карт-
ці в цей спосіб:

Мешкання в хаті і на обійстю,	
де жиє фармар, вартує по \$25.00 в	
місяць, на цілий рік	\$300.00
Набіл від своїх коров	\$200.00
Дрова зі свого ліса	\$150.00
Огородовина зі свого	
городу	\$150.00

днак не міг дальше почути, що від-
повідь фармар, бо я мусів висідати
на найближшій стації.

Думки не давали мені споко-
ю: Фармар має свою землю, свою
худобу, свою хату, працює вправді
тяжко, однак посідає свій власний
варстат праці і є своїм власним па-
ном. Він є дійсним горожанинном
держави, бо посідає кусень землі,
це є кусень цілої держави. Робіт-
ник не має ніколи певної роботи що
дня може її стратити. Він зависимий

Три пари коней при возі. Найліпші в Північній Америці.

Яйці і м'ясо зі свого	
дробу	\$150.00
Вода зі своєї студні	\$20.00
Разом	\$970.00

Фармар побачив, що це все він
має або може мати на своїй фермі,
а в місті він мавби це все купити за
зароблені гроші. "Дальше фармар
продасть на рік що найменше ху-
доби, коров, телят, свиней на квоту
\$300.00; яєць і куриї на \$50.00
огородовини й бараболь \$50.00
збіжжа \$100.00. Разом \$500.00
Додаймо горішню суму \$970.00
Загальний прихід виносить \$1470.00
На кожний місяць в році припадає
пересічно по \$122.50."

Прислухувався я їх розмові, о-

від свого роботодавця і різних об-
ставин, які нераз годі предвидіти.
Фармар стоїть все сильними нога-
ми на своїй землі

Булоби цікаве, колиби хтось
з наших фармарів написав до сліду-
ючого календаря "Товариства О-
піки" допись і представив докладно
рахунки зі своїх доходів й видат-
ків. Це бувби правдивий образ фар-
ми, як вона живить свого власника.
Чи хто з фармарів в Канаді прова-
дить такі записки і чи може списати
рахунковий звіт з господарки за о-
ден рік?

П. Б.

Мек Порі, Ман.

Дня 20-го вересня, 1929.

КООПЕРАТИВНИЙ РУХ.

Про те, як сильно розширився нині кооперативний рух по цілому світу, свідчать найкраще цифри які подає Міжнародний Кооперативний Союз, що має своє бюро в Лондоні. В Союзі мають своє представництво 33 держав (країн), які репрезентують 51,770,787 членів, а що члени звичайно є головами родини, треба числити около двіста мільйонів людства. Совіти, Велика Британія і Франція представляють з того около 85%. В багатьох країнах європейських майже ціле економічне життя основане на кооперативних засадах. Знані під тим зглядом головно Данія і Фінляндія. Фінляндське правительтво нині складається майже з самих бувших кооператорів. Нинішній президент Чехословаччини проф. Т. Масарик, це бувший кооператор, в Совітськім Союзі кооператива стоїть зараз на другому місці по правительстві. Бритийський кабінет має нині між своїми членами 9 кооператорів, англійський прем'єр МекДоналд та много з його товаришів також знані зі своєї кооперативної діяльності. В злученім Королівстві Англії 21 мільйонів, себто більше чим половина

населення є членами споживчих кооператив. Ці факти дають поняття, що собою кооперативний рух сегодня представляє.

Про зріст української кооперації в межах Польщі читаємо дуже часто в нашій пресі. В 1928 р. на числялось там бля 3,000 кооператив, в яких бере участь понад 300 тисяч родин. 2,300 кооператив було об'єднаних в централі "Ревізіонний Союз Українських Кооператив" у Львові, в яким занято 60 визначних спеціалістів по різних відділах, як інструкторський, ревізорський, пропаганди, молочарський, статистичний і др. В цьому році має навіть бути основана висока школа для кооперативних робітників. Про хосенний вплив кооперативного життя на нашу суспільність, ми чуємо від кожного Українця, що приїздить сюди зі Галичини. На Великій Україні вже до війни кооперативи були значно поширені, нині ще дальше вони поширилися.

— * * * —

Кооперація, це не є якийсь новий систем лише в торгівлі, як багато людей собі думає, а є це, пра-

ильно сказавши, мудрість життя. Її можна примінити не тільки в економічному життє, але і в політиці, просвіті та майже в кожній ділянці нашого громадського життя. Це і являється завданням кооперації нести поміч членам не лише в торговлі, але в усім, що відноситься до економічного або соціального добробуту. Кооперація має усунути труднощі, які розсварюють людей. Вона нахилоняє людей працювати разом для спільного, загального добра.

"Один за всіх, а всі за одного" є кличем кооператорів по цілому світові. Кооперація скоро зростає. Вона дає віру в будуучий характер і братерські прикмети, чим собі всі ла здітати велике число прихильників. Остаточна ціль кооператорів є добробут не лише національний, але добробут обнимаючий ціле людство.

В економічному життє розрізняємо кооперативи продуктивні (виробні) і консумційні (споживчі), дальше, після діяльності можна їх ділити ріжно пр. кредитові, сільсько господарські, можна говорити про кооперативи жіночі (жінки спільно виробляють пр. вишивки, килими і т. п. на продаж), діточі (в школі) і т. д.

Найчастійше в буденному життє приходиться мати до діла зі споживчими кооперативами. Кожний чоловік є споживачем (консументом), кожний мусить десь робити покупки для денного життя, то найкраще полагоджувати покупки в кооперативній крамниці.

Коли ввійдете до великого skleпу, де маса людей товпляється, яких нічо спільно не вяже, уявляєте собі, які вони безсильні супроти

власника магазину — купують те, що їм предкладається, за ціну, якої від них емагають. В кооперативній крамниці вони злучені, представляють силу, крамниця є їх власним вивтвором, в ній вони дістають товар, якого потребують, за ціну накупну. Вони самі беруть участь в зиску з продажі товару. Не можна отже сказати, що то все одно, до ми купуємо.

В кооперативній крамниці розділюється чистий зиск, по плаченню відсотків на уділи, між покупців відповідно до їх закупів протягом року. Кожний член управнений до участі в зиску, бо коли зважити, що вся услуга була заплачена, то це що остало (зиск), зі становиска кооперативного є надвикжою за віддану услугу. Це є зиск, який в некооперативнім підприємі дістається власникови підприєму. Кооператива віддає покупцеві повну вартість його накупну, в товарах і дивіденді, жаден приватний підприємець не може цього вчинити, бо ддячогож мавби це робити? Він ризикує і працює лише для себе.

Як провадити кооперативну крамницю? Кооперативна крамниця може поступати лише рівночасно з розвитком членів, то є їх розумінням співділання. Починати найкраще з малого, з початку можна закупити на пр. тенк на газоліну, рівночасно можна замовляти шурки до вязання снопів, муку, кільчастий дріт, стовпці до огорожі, будулець, вуголь і т. п. Опісля доповняти всі иньші потреби; нема нічо такого, чого родина потребує, а чого з часом не можнаби дістати через кооперативну крамницю.

Кооператива має за завдання впровадити новий соціальный поря-

док, усунути могутчий вплив поодиноких купців та завести закон, що торгівля має бути для обслуги громадянства. Мотивом кооперативи є обслужити членів в найлучший спосіб, а не глядіти на це, щоби витягнути з них як найбільше зиску.

— * * * * —

Коли людина купить уділ крамниці, це ще не робить її кооператором. Найкращим доказом, чи людина є кооператором є те, де вона ро-

ти все, що лише можна, у власній кооперативній крамниці, бо гроші задержується у власній громаді і не переходить в руки приватних купців. Кооперативна крамниця мусить мати членів, котрі не дадуться підманити підступом противника. Вони мусять мати дленів, які не тільки вміють говорити про кооперацію, але і купувати після цих засад. Кооперативна крамниця добре розвивається, це свідчить про коопера-

Сипанець збіжжя і млин в Келгарах, Альберта.

бити покупки. І коли хтось зайде до приватного купця, щоби оглянути, чи не можнаб дістати щось дешевше, чим у своїй власній крамниці, то це є доказ, що той чоловік не розуміє основи. Булоби прецінь дуже смішною річєю, колиб котрий не будь купець зайшов до свого соперника купити щось для свого домашнього вжитку, а член кооперативної крамниці, котрий закуповує товари деінде, а лишає свою крамницю, якраз робить той блуд. Члени кооперативи мусять бути вповні свідомими високої цілі кооперативи. Успіх кооперативної крамниці залежить у великій мірі від солідарности її членів. Тому треба купува-

тивного духа межи членами,— де крамниця заледво животіє, там загальна свідомість членів є на низькім уровені. Натомість жадна сила на землі не в силі зруйнувати кооперативної крамниці, яка має добрих, свідомих і витрвалих уділосців, що купують лише через свою власну співдільну крамницю.

Щоби громада мала хосен з кооперативної крамниці, треба її вести взірцево. Краще взагалі не починати кооперативної крамниці, коли вона не може дати кращих у словій, чим дає місцевий купець. Взірцево ведена кооператива, яка потрафить продавати товар по нижшій ціні від приватних купців, є до-

бродійством для цілої громади, бо опісля і приватні крамниці змушені знизити ціну, а тим самим кожний з цього має хосен. Це можна часто завважати, що де тільки є кооперативна крамниця, там в тій околиці бувають ціни більше умірковані.

— * * * —

Зорганізовані є кооперативи звичайно в тій формі: 1) Крамниці, які продають в дрібнім та обслуговують своїх членів, 2) гуртівні, звичайно одна на повіт, чи то ширший округ. Така гуртівня має на цілі доставляти товари всім співдільним крамницям в даному окрузі та служити їм своїми вказівками і порадами. Кооперативні крамниці мають за обовязок відповідно до свого уділового капіталу вложити свій пай до гуртівні. Вони є рівночасно обовязані віддати всі свої замовлення співдільній гуртівні, щоби в цей спосіб хоронити інтереси кооперативного руху. Кооперативна гуртівня отже не є організацією одиниць, лише організацією кооперативних товариств. Вона заспокоює потреби своїх членів-кооперативних крамниць і тому не сміє також продавати приватним торговцям, які являються конкурентами кооперативної крамниці в даній місцевості. 3) Найвисшим чинником, який керує життям кооператив в якійсь країні та надає йому напрямок, це **осередня**. Вона звичайно подає свої вказівки співдільним гуртівням і крамницям, збирає статистику зі співдільного життя, переводить ревізію, удержуючи на це спеціальних фаховців, заступає кооперативи в Міжнароднім Кооперативнім Союзі і т. п. На удержання осередні складають співдільні крамниці якусь оплату.

Колискою кооперативного руху є Європа та і в новій вітчизні поволі він вкорінюєсь і здобуває собі з року на рік чимраз то ширше поле ділання. В Канаді головню виробна кооперація вспіла собі здобути на протязі останніх кількох років добрий ґрунт. Фармари, які ще в 1900 році мало знали про торгівлю збіжжєм, зорганізовані в кооперативи (пшеничні узли), контролюють нині найбільші вивозові спілки на континенті. Споживчі кооперативні спілки існують вже довше та розвиваються значно поволійше і то по більшій часті в сільських округах. Дня 6-го березня 1929 минуло якраз 20 літ від дня основання Кооперативного Союзу Канади, який поставив собі за цілю плекати кооперативний рух в цій країні. Нині зорганізований кооперативний рух в Канаді вже усталівся та має певний напрямок і свій належитий провід, і хоч, як сказано, не дуже він великий і поширений, то всеж таки стало успішній і поступає вперед. В "Союзі" зорганізовано до тепер 30 кооперативних товариств, з числом членів 10,336, а коли ще до того вчислити товариство плекання зерна на числом 35,000 членів, які є рівнож членами Кооперативного Союзу Канади і "Злучених Фармарів Канади," Саскачеванську Секцію з числом членів 29,500, то число всіх членів піднесеться до 74,836. Та істнує дуже багато кооперативних товариств, які не є ще членами "Союзу" і так пр. в самій провінції Саскачевані начисляється 216 кооперативних товариств, за рік 1928, які мають разом вплаченого уділового капіталу на суму \$569,829,17. В провінції Манітоби, де тому два роки було всего 10 інкорпорованих споживчих кооператив, на 1-го лип-

ня 1929 начислялось їх вже 66 і нові даліше творяться. На загал можна сказати, що в цілій Західній Канаді є великий поступ в розвитку споживчих кооператив, однак найбільше між фермерами. Мійські робітники проявляють менше рухливості в тім напрямі.

Організація кооперації поступила в останнім часі ще й в тім напрямі вперед, що потворено вже і кооперативні гуртівні і так в 1928 р. повстала Гуртівня Манітобська з

Вінніпегу, Вінніпег Бічу, Ст. Мартін, Поплар Філдс, Ман., Мічамі, Саска, Келгарах, Летбріджу, Алта., про які мені доводилося чути, годі зібрати ближші дані, для того, що у нас нема ще жадної організації, яка б угаги більше присвячувала кооперативному рухови. Всі ці кооперативи живуть одинцем, до преси про себе не дають ніяких відомостей.

Про те, як інші народности випередили нас на полі організації кооперативного життя в Канаді, не

Вівці на пасовиську.

осідком у Вінніпегу, а від січня ц. р. отворено Гуртівню Саскачеванську з осідком в Саскатуні і Гуртівню Албертійську з осідком в Едмонтоні. З кінцем квітня ц. р. кілька кооператив в Північній Оутерію рішили оснувати також свою гуртівню.

В згаданій околиці беруть живу участь в співдільнім русі також Українці, це головню співдільні в Тіммінс, Савт Поркюпайн і Киркленд-Лейку, де членами є Українці та Фіндландці. В Енсонвілія членами кооперативи майже виключно самі Українці. Про українські кооперативи в Торонті, в Форт Віліямі, Онт.,

хай послужить факт, що на зібранні фіндландських кооператив Оутерію, який відбувся 4-го лютого ц. р. в Порт Артурі, Онт. було заступлених 16 кооперативних товариств. Остання офіційальна статистика нарахує 21,494 Фіндландців в Канаді. Скільки процентово повинні бути ми Українці мати своїх кооператив в Канаді?

Володимир Топольницький

Інженер комерції,

Абсолютент Державної Торговельної Академії в Празі.

Вінніпег, Ман. 3-го жовтня, 1929.

Микола Паньків (в білім одіно) з двома помічниками у своїй пасіці, в Дурфрост, Манітоба.

ПЧОЛИ.

Винаходи для пчіл.

В девятнадцятому столітті пасічництво зробило більший поступ, як а усі минулі століття. На початку минулого століття в Європі Держон винайшов улей, який є коротким часі поширено по усій Європі. Цього-ня улей Держона показується не-практичним, бо його не можна ні розширити ні зменшити.

Около 1865 р. майор Грушка з Дольо, коло Венеції, винайшов медарку, яка приспішила й улекшила зняття меду. В Англії в ті часи при вибиранню меду з улия вживали сірчаного диму, від якого рік річно гинуло пчіл вартости сотки тисяч доларів.

На американськiм континенті пасічництво розпочато шойно на початку девятнадцатого століття. Ленгстром в 1865 р. винайшов улей з рухомими рамками, якого й досі вживають не лише в Америці, але також в Європі, в Африці та Австралії. Від часу цього винаходу почався скорий розвиток пасічництва.

В останніх роках девятнадцатого століття Портер винайшов пчільну випустку, Квінби димарку з міхом при боці, Аллен Міллер і Думитл винайшли спосіб виплоджувания матки на велику скалю, а в останніх роках уліпили паровий та електричний ніж до розтинання крижок. Вони також винайшли медарку, що сама обертає рамцями. В Америці також уліпили й тепер щорічно виробляють тисячі тон во-скової основи, якої пасічники вживають до строєння рамок.

Модерні винаходи й пасічнічі прилади значно улекшують ведення пасіки. Многим пасічництво приносить більший зиск, чим яке инше заняття.

Великі степи західної Канади з їх багатством медодайних цвітів є жемелом маєтку для пасічника.

Хто може займатися пасічництвом?

Пасіку може вести кожда особа, старша чи молодша, убога чи багата, фаховець і не-фаховець,

фармар і робітник. Не повинні зачинати пасіки ті, що дуже напухають від ужалення пчоли, нервово хорі й боязливі також не повинні заходити ся з пчолами. Щоб успішно вести пасіку, треба не тільки цікавитися пчолами і пізнати їх, але треба також визнаватися на медодайних рослинах; треба читати книжки, журналі й часописи, в котрих обговорюється всякі способи ведення пасіки та подається висліді різних дослідів. Терпеливість, замишування й пильнування одної річи — це необхідні прикмети пасічника. В кого цих прикмет нема, нехай не заходить ся з пчолами. Успішний пасічник не лише читає пасічничу літературу, але також належить до пасічничих товариств, бере участь в зборах, зїздах, та викладах на котрих користує з досвіду других.

Українці в Канаді не мають ні одного пасічничого видавництва, ні одної книжки про пасічництво. Для тих, що не знають англійської мови, література про пасічництво є замкнена. Між многими англійськими періодичними видавництвами на переді є "Американ Бі Джорнал" та "Гліннінос ин Бі Колчор."

Взірцевий улий.

1. Взірцевий улий повинен бути такий, над яким пасічник мавби цілковиту власть, щоби в часі роботи міг вибирати кожду рамку без ушкодження пчіл і без переполюшення їх.

2. Улий повинен бути такий, щоби охороняв пчоли в часі великої спеки, зима і вогкості.

3. Улий повинен бути так збудований, щоби помістив у собі як найбільше пчіл, в котрім не було би

жадних переполю для пчоли в часі несення меду та щоби з медом не лізли довго по рамках, бо це утруднює працю і забирає час.

4. Улий повинен бути такий, щоби пасічник міг його побільшити і зменшити, приміром літом побільшити, а на зиму зменшити.

5. Улий повинен мати такий спід, щоби можна було його після потреби змінити.

6. Вічко, або вхід до улия, повинно бути таке, щоби можна було його розширити, звужити або цілком заперти.

7. Вхід до улия повинен бути такий, щоби рівночасно провітрював улий.

8. Кожна частина в улий повинна бути рухома, щоби її можна пересувати, змінювати після потреби.

9. Улий повинен бути такий, щоби до него не могла дістатися миш або жаба.

10. Улий повинен бути таким, щоби в ньому можна було працювати легко, а також мати в нім вільний доступ до матки.

До цього часу тільки улий Ленгстрона відповідає повище згаданим вимогам.

Никола Паньків

Дуфрост, Манітоба,

5. Жовтня, 1929.

ВКОПАНИЙ СТОВП.

(Написане виключно до альманаха "Фарма"
"Товариства Опіки" в Канаді. Передрук
дозволений лише за докладним
поданням жерела.)

Коли Українці приїхали до Канади, привикали до життя в тім краю, прийняли його одіж, його звичаї і перебудували свої хати після способу, який тут загально прийнятий. Це була для них велика зміна, до якої могли принорувитися дуже тяжко і повільно, бо життя в Галичині і на Буковині йде відмінним ходом.

Таке саме діється з кожним іншим народом, коли його люди привикають до Канади, щоби тут поселитися на постійно. Навіть Англієць з Англії, чи Шкотії, чи Ірляндії мусить змінити свій спосіб життя, коли приїде до Канади. Тут інакше працюють, інакше мешкають, інакше загортаються, інакше їдять, як в Англії. Інакші мають землі, інакші ріки, інакші озера, ліси, інакших сусідів, інакші способи роботи, інакші надії, інакші пляни, інакші цілі, інакші закони.

Коли для Англієця Канада є чужим краєм, мимо того, що він застає тут всюди свою рідну мову, то як чужий мусить почуватися Українець, коли приїжджає до Канади і застає не лише інакшу їду, інакший одяг, але також інакшу мову. Він

не є змушений тої мови вчитися, бо в Канаді є люди, що ціле своє життя знають лише одну мову, лише англійську, або лише французьку, або лише російську, або лише індіанську, однак видить, що англійська мова придається йому на почті, на двірці, в крамниці, в готелі, при шуканню роботи і він вчиться її.

Українці зробили поступ — принорувалися до способу життя в Канаді, підвчилися англійської мови, так, що вмють дві мови, українську й англійську.

Чоловік, що знає дві мови, знає більше, як той, що уміє лише одну мову, а наші відносини до українських земель в Європі вимагають, щоби ми вмели гарно по англійськи, але не забули української мови і цікавилися долею України. Прийде час, що Канада буде мати велику користь зі своїх торговельних зносин з Україною. Канадійські Українці відиграють тоді велику ролю.

Колиж ми зробили тут поступ, то з того не слідує, щоби ми станули на однім місці і дальше не поступали. Не можемо робити так, як стовп, що його принесли з ліса до міста, вкопали при вулиці і він став в місті при широкій евені, котрою їдуть авта і стріткари. Станув стовп, стоїть вкопаний. Вже дальше

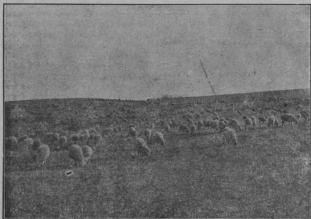
не йде, не поступає, не рухається, не росте.

Не можемо бути вкопаним стовпом. Йдім наперед!

Перед нами дві задачі: Перша задача: Піддержувати постійну злуку з українськими землями і помагати їм, як це роблять всі інші народи, які опинилися на американській землі.

Друга задача: Розвивати нашу працю в Канаді, приймати з того життя, що ліпше, поступати в мето-

непокоїть своїми помислами других і з того йде замішання в наших думках і в нашій роботі, але наш досвід росте. Що раз яснійше бачимо, що слово тоді має вартість, коли веде до злуки сил, а не тоді, коли розбиває на часті. Коли хтось нас розбиває в українських справах, тоді ми не спосібні до згоди також в канадійських справах. Коли нас хтось розсварить як Українців, то ми тоді не маємо охоти і спокою, щоби зійтися і порозумітися та злу-

Вівці на прерії в Альберті.

дах праці й організаціях молоді держави, Канади.

До розв'язання обох задач потрібний досвід, який збираємо поволи. Годі все знати, годі все предвидіти, а ще до того на еміграції, куди різні люди припливають, як тріски, що їх ріка несе з собою і викидає при закрутах на беріг. Лучалося і лучається, що якийсь чоловік

читися в канадійських справах.

Українці розсварені, як Українці— приміри знайдете легко — не в силі зорганізувати канадійських торговельних спілок, ані політичних гуртів, не є в силі н. пр. вибрати до парламенту представників з поміж себе, не в силі піддержати своєї спілки до продажі збіжжя.

Щоби ступати наперед і спов-

нити обі згадані задачі, не можемо забувати, що існують два великі гурти: Старші і молодші Українці.

Кожний нарід має ті самі дві верстви: Молодь і старшину. Ми маємо їх також. Це неначе великий дуб в Бритійській Колумбії. Його пень рівний, твердий, сильний, а на верху корона з галуз і галузок, вітій і віток, листків і пупінок, що хвіються, повівають при леда вітрі і ломляться, коли буря ними термосить. Але пень не дається заверусі зломити. Пень, це старшина, галузи з листям, це молодь. Пень не може бути без галуз, — галузи не можуть бути без пня. Наша українська громада є гарним дубом, але старшина і молодь мусять держати разом. Старшина дає молоді підпору, молодь опирається о старших, росте в гору. Доперва тоді дуб міцний, великий, гарний. Кождий гляне і скаже: "Що за гарна та українська громада в Канаді. Молодь і старші доповнюють себе в громадській роботі."

Галузки на дубі хвіються і шелестять у вітрі. Молодь у Канаді виставлена не на звичайний весняний вітер, але на вихор, який змінє часто свій напрям, рве з ріжних боків. Длятого так тяжко вказати молоді напрям, дати виховання, спровадити до рівноваги, до розумної ціли. Перед нею стоять ті самі дві задачі, що перед старшими: Удержання зносин з українськими землями, знання української історії, української культури, освободження українських земель від наїздників, а рівночасно друга задача: Розвій канадійських справ, економічні обовязки зглядом себе і своїх товариств; горожанські обовязки зглядом держави Канади, поступ і блеск канадійсько-українських культурних уста-

нов і канадійської держави.

Молодь має це зрозуміти, а має довідатися про це від старших. Корона дуба спочиває все на пні дуба. Відвічальність за виховання молоді спочиває на старших.

Просвітні товариства можуть тут зробити дуже много, чи вони називаються "Народними Домами," чи "Читальнями," чи "Клюбами." При тих організаціях можна основувати і провадити "Клюби молоді," які будуть в стані займатися руханкою, змагом (спортом), читати книжки українські й англійські, давати концерти, економічні, господарські і літературні відчити, провадити яринний город, плекати цвітник, господарити взірцево на кілька акровій фармі, плекати взірцевий дріб, безроги. Такі клюби дадуть молодіжи, яка з природи є рухлива і непосидюща, нагоду заікавитися господарством, підготовитися на добрих фармарів, залізнатися зі справами України й Канади, набрати духа згідливости і співпраці.

Потрібний є змисл до поступу, бо співпраця провадить до більших успіхів чим праця одинцем. Тепер час, коли міняються дві системи. Стара система, то "компетиція," чи "конкуренція," а по українськи "співубіг," нова система, це "кооперація," по українськи "співділ," "співділання." Люди заперестають одинцем конкурувати, але лучаться, щоби осягнути ліпші успіхи. Під цей час, де всі змагання йдуть в тім напрямі, наше громадянство не є до тої методи підготоване і то не лише фармарі але передовсім люди, які покінчили школи і від котрих можна очікувати ширшого погляду на товариські, державні і громадянські справи та на виховання українських переселенців в Канаді. Через послі-

дних десять літ, 1920—1930 видимо перед собою очевидні промахи проти виховання Українців до співпраці.

Наліг розбивання української маси на частини повиненби перемінитися в охоту до злаки як найбільше Українців. Це треба перепроводити по містах а також на фармах, де живе головна часть українських переселенців. Фарми підуть за приміром міст, а міста мусять дати примір. Треба подбати, щоби українські фармарі поступали в способах

лишало суперечки а набирало дух співпраці, а фармарі зазнавалися з новими і найновішими способам господарки, продажі, організації співділання.

Правительство Канади бажає щоби фармарі робили поступ і сповнитъ бажання фармарів, коли ті зажадають відчитів, пояснень, оказів брошур, взірців, вистав.

Спосіб господарення розвивається, зміняється, поступає. Англійські французькі, німецькі, данські швайцарські, американські фарма-

Вівці в оборі, зібрані до стриження вовни.

господарення. Англійські й німецькі фармарі улiпшують способи праці, ми маємо це також зробити. До того мають причинитися не лише фармарі, але також люди, які цілими роками збирали для себе освіту і знання в школах і повинні мати ясну думку і перегляд на цілу Канаду і на інші держави. Редактори, учителі, священники, адвокати, лікарі, приватні урядники мають причинитися до того, щоби громадянство за-

рі улiпшують способи господарки. Але треба про це довідуватися, не сидіти мовчки і байдужно. Напишіть до правительства, щоби прислало відчитника на відчит і на поради, як зорганізувати молодечі клуби, як підготувати вистави, як улiпшити ра су худоби, коней, як ховати вівці. Фармарі других народностей користають часто і радо з порад правительства про господарські справи. Українські фармарі не люблять від-

КООПЕРАТИВНА КРАМНИЦЯ.

Вступ.

Кооперативний рух з року на рік кріпшає та поширює по всіх країнах. І в Канаді здобуває він собі що раз то ширший круг прихильників. Не чужий він і Українцям, як про це свідчать звіти так з Галичини як і Великої України. В Канаді не вспів кооперативний рух належито розвинути між українським населенням.

Треба пояснити засади, на яких полягає "кооперація," це значить "співділання." Це спілка з різними правилами, після котрих самі співники мають поступати, коли хочуть, щоби спілка принесла зиск. Дятого подані тут головні основи кооперативної ("співдільної") крамниці. Ті вказівки належить уважно прочитати, обговорити з другими, щоби зрозуміти докладно основу "співділання," (кооперації). Коли більше число людей запізнається з основами співдільного (кооперативного) поступовання, доперва тоді можна сподіватися, що кооперативні засади дадуться практично перевести серед українського громадянства в Канаді.

Розглянутися довкола.

Ще заким приступиться до основи крамниці, треба докладно розслідити положення. Околицю треба взяти під увагу, а іменно, мусить ствердити, з якої віддалі могли люди користати з skleпу. Пізніше, як крамниця розвинеться, чи сло людей пошириться і люди, осо-

бливо в нинішних днях скорої комунікації, будуть приходити і з дальшої віддалі, але ми якраз тепер беремо під увагу початок діла. Тут потрібно достаточного числа людей, охочих купувати, які би згодилися стати членами. Охочих купувати тому, бо член представляє значіння, о скільки він сам є добрим покупцем, що буде купувати все в нашій skleпі. Ті члени мусять бути в стані і мати добру волю заплатити якусь означену квоту на свої уділи, так, щоби зібралася квота, з якою би можна розпочати. Зараз на самім початку як і пізніше, треба доложити старань, щоби дістати всяку можливу вигоду товарового і касового дисконту, і платити чим скорше рахунки за товар.

Що за люди?

Треба собі завдати питання "Чи члени будуть лучитися? Чи можна числити на їх піддержку?" Це можна відгадати вже до певної міри наперед, знаючи дану околицю. Коли там були н. п. сильні сварки в шкільних справах; коли на зборах інших товариств являлося мало людей, а приходили лише тоді, коли мали сваритися, то тоді можна бути певним, що кооперативна крамниця не дістане широї піддержки зі сторони громадянства. Такі члени видумують якунебудь причину, щоби не брати участі в своїй організації і покинути її.

Буває, що основи кооперативної крамниці домагається лише кількох людей, які посідають коопе-

ративного духа, а решта людей в місцевості не розуміють користей з кооперативи і є вдоволені купцем, що до тепер там торгує, тому, що він не накладає безмірні ціни і як одиниця, є для них "милою людиною." Треба тоді сумніватися, чи споживча кооператива розвинеться в такій місцевості. У людей мусить бути щира охота посідати кооперативну крамницю, заки вона ще відчиниться. Часом є лучше не приспішувати закладання крамниці, але через довший час пояснювати справу, доки люди не зрозуміють докладно в чім річ.

Приготовити збори.

Основники повинні дістати від урядника (Реджістра) Кооперативних Товариств в Будинку Парляменту своєї провінції потрібні друки, а саме меморандум (умову) товариства і правильник. Враз з друками приходять з уряду також поучення, як викінчувати документи.

Коли папери готові, належить запросити людей на збори часописями і листами, а коли можна, пригадати ще особисто, або телефоном. Докази за і проти товариства повинно обговорити на цих зборах, як рівнож повинно перейти рішення, що кооперативне товариство має бути зголошене після "Закону о Кооперативних Товариствах," щоби заложити і провадити підприємство для набування і продавання щоденних життєвих потреб і для полагодження консументам обслуги грошевої вартости на кооперативній засаді. Підприємство має провадитись як купецька крамниця.

Висота капіталу й уділів.

На зборах належить обговорити справу законно дозволеного капіталу і випсану (номінальну) вартість уділів. Випсаной вартости уділів не можна змінювати колинебудь в будучности, натомість законно дозволений капітал можна змінити додатковою ухвалою, коли така ухвала перейде більшістю двох третин на зборах, в тій цілі скликаних, та коли на них є присутним потрібне число членів. Справу випсаной вартости уділів належить длятого кінче старанно розважити. Справді деякі кооперативні товариства ніколи не вимагали, щоби уділовці вплатили повну готівку за розібрані уділи. Однак таке поступовання не є безпечне, успіх є певніший, коли уділовці сплатять цілі уділи. З тої причини краще є визначувати випсану вартість уділів не за високо. Можна сказати, що \$25. є найвідповіднішою квотою для випсаной вартости уділу такого товариства. Ця квота не є за великою і для менше маєтних уділовців, особливо, коли прийметься постанову, що на разі вплачується не повний уділ, але 20 або 40 процент його вартости. Одно і друге, — законом дозволений капітал і уписану вартість уділів повинні ухвалити збори осібною постановою.

Основники підписують умову (меморандум).

Розумно поступитись, коли присутні підпишуть умову та заявлять в цей спосіб охоту стати власником одного або більше уділів в товаристві. Найменше пять замовців мусить підписати меморандум в провінції Саскачеван, а 7 в

провінції Манітобі. Про це говорить закон тих провінцій.

Утворення тимчасового Комітету.

Коли засидається до уряду устав з ухваленими змінами враз з умовою (меморандум) товариства, то оплата за устав в Саскачевані є лише \$1.00, але коли подається поправки до уряду аж по записі, урядник (реджістрар) може жадати 25 центів за кожду ухвалу. Тому порядним є, щоби додаткові точки У-

Задаток на уділи належить заплатити вже на руки Тимчасового Комітету, щоби працю не опізнювати. Висоту задатку визначається осібною ухвалою, яка становить одну точку Уставу.

По вирішенню наведених вище справ, предсідник замикає збори.

Тимчасовий Комітет робить засідання сейчас по скінченню Загальних Зборів, вибирає предсідателя Комітету і писара-скарбника та викінчує грамоти до предложення урядови, які висилається в 2-ох

Типова залізнична станція з сепарацини на збїжжя.

ставу перевести вже на установчих Зборах. Додаткові точки Уставу мусить ухвалити більшість двох третин присутних замовців, це є з поміж тих, що зголосилися, що візьмуть уділи. Кожда точка мусить перейти окремо, а опісля всі разом, як цілість. Точки Уставу мусять бути ухвалені

На установчих зборах вибирається тимчасовий Комітет з трьох або п'яти людей, які мають провадити діло.

примірниках до урядника Кооперативних Товариств (реджістрара) в столичнім місті провінції.

Уряд повідомляє о прийняттю.

Коли вже від уряду наспіє повідомлення о записанню товариства і відбитки записаних документів, Тимчасовий Комітет має право зачинати продаж уділів товариства.

Тимчасовий писар-скарбник

повинен постаратися також о потрібні книги протоколів. Урядник (реджістрар) засилає начерк системи книговодства, є в нім подано яких саме книг вимагається.

Перші Загальні збори.

Як вже попередно сказано, перші загальні збори уділовців мають відбутися в часі двох місяців від дня урядового записання. Коли вже перед тим зібрано достаточну кількість капіталу, щоби почати діяльність, Тимчасовий Комітет повинен скликати перші Загальні Збори, а повідомити о них десять повних днів наперед. Поручається запросити на ці збори спосібного управителя кооперативної крамниці, який би дав цінні вказівки зі свого досвіду та порадив їм як почати дійсну працю. Зрозуміло, що треба заплатити йому видатки.

Належить приготувати такий порядок зборів, щоби вони не були нудні. Дневний порядок стає приємнішим, коли переривають його точки вставлені для розривки.

Перші Загальні Збори вибирають членів виділу, число виділових визначене є в Уставі.

Засідання Виділу.

Безпосередно по Загальних Зборах члени виділу відбувають засідання і вибирають з поміж себе председателя і місто-председателя та назначують писара-скарбника. Цей останній урядник може, але не мусить бути членом виділу. Одним з перших обовязків того засідання є приділити уділи тим особам, які собі уділи замовили.

Належить поставити внесок і ухвалити та записати в протоколі, в

якім подані імена осіб разом з числом їм приділених уділів. На всякий случай імя кожного замовця і число приділених йому уділів мусить бути затягнене до книги протоколів. Повідомлення про число приділених уділів належить вислати до уділовців. До книги протоколу записується кожний уділ, який кому-небудь приділиться.

Члени виділу і писар-скарбник повинні, кожний з осібна, докладно запізнатися з законом для співдільних товариств і з уставом, а також з додатковим уставом їх власного товариства. Передовсім председатель і писар мають знати докладно устав, щоби могли звернути в тій хвилі увагу Виділу, наколиби заходила небезпека нарушення правил.

Чесний і спосібний Виділ

Виділ має провід і нагляд над роботою і майном товариства. Для того належить вибрати спосібних і чесних людей. Ці дві прикмети є konieczними, бо чоловік може бути дуже спосібним, але недбалим в обходженню з чужим майном, інший знова може бути дуже чесним, але мати мало, або взагалі не мати жадного хисту. Так звану "Добру Душу" не належить вибирати, хибаби що такий чоловік посідав обі висше згадані прикмети.

Обовязком Виділових є провадити. Вони однак за часто занедають цілий провід, або обтяжують тим писара, або управителя (менеджера). Засада така: **Виділові рішають, управитель виконує.**

Виділові кооперативної крамниці мають відбувати засідання раз на місяць. Кожний з них одержує звіт за діяльність в попереднім місяці, щоби обговорити основи по-

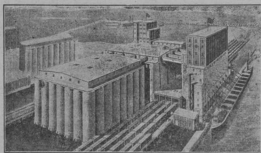
ступовання за минуле і на будуче. Вони мають порішити плян, який управитель має виконати. Виділ обов'язаний припильнувати, щоби виготовлено докладний звіт з цілого підприємства.

Коли Виділові сповняють свої обов'язки як належить, їх досвід в купецтві зростає, а цей досвід надається їм і в їх приватнім життві.

Належить зазначити, що виділові повинять свої обов'язки лише на засіданнях, скликаних після уставу товариства. Як поодинокі приватні

признання для них від загалу і переконані, що їх нове становишко не потягає за собою ніякої відповідальности.

Як довго кождий виділовий не позбудеться цієї думки і не відчує, що він перебирає обов'язок докладно познакомитися з роботою товариства і з засадами кооперації (співділання), так довго товариство не зможе розвинути, як слід. Виділові мають запізнаватися щораз докладнійше з кооперацією і цікавити нею та піддержувати неструдимо

Кінцевий Спаноць на збїжжє у Форт Вілїямі, Онтаріо.

особи не мають ніякого права мішатися в роботу управителя поза засіданнями. Однак, коли якийсь виділовий догляне очевидно щось злого, він обов'язаний перевірити дійсність заміченого факту, а опісля спричинити скликання засідання, щоби усунути недостачу.

Відповідальність Виділових.

Виділові дуже часто не відчувають своєї відповідальности. Цего не може бути. Поодинокі Виділові вважають часто свій вибір за якесь

кооперативні засади, відкидати всякі упередження, а свій осуд опирати на фактах; ті факти кождий повинен старатися помітити. Це, після нашого погляду відноситься до виділових у всіх товариствах.

Кредит.

Предмет кредиту є докучливим питанням поміж кооперативами. Маємо першу групу кооператорів,— вона іде за проводом Рочдальських піонірів,— яка обстоює, що кредиту не можна уділяти, що

кооператива має первісно на меті вполювати ощадність і віру у власні сили та що кредит утруднює виховання тих прикмет. Однак існує ще інша група людей, яка твердить, що немислимо провадити торгівлю в тім новім краю без давання кредиту, де живна приходять лише час від часу і ддятого загал має гроші лише в деяких порах року. Перша група може зробити замітку, що спосіб фармовання змінився та що бічні галузи господарства приносять також гріш протягом року, та що дбайливий виробець все буде мати якийсь гріш під рукою.

Кооперативний рух має заохочувати до ощадности, але уділювання кредиту утруднює це радше, чим приспішує. Член, який в кооперативнім товаристві одержує кредит, одержує в цей спосіб поміч, яка виходить поза межі товариства, а така поміч виходить всім учасникам на шкоду. Кооперативна крамниця, яка веде продаж виключно за готівку, приняла за підставу засаду споживчих кооператив в Старім Краю "щаді кожний гріш." Для того удалося її збудувати одно з найбільших нинішних підприємств в світі. Не зробила цього дорогою кредиту. Фактом є, що в многих случаях, коли уділяється кредиту, то звичайно на особисту відповідальність управителя, який ручить особисто за товар. Лише люди, що мають вправу і досвід в кооперації, можуть на це дозволити. Члени вирішують свої рахунки кожного тижня, колиж рахунок не вирівнаний, заперстає крамниця давати товар. На відлового або управителя находить покуса збільшити кредит, щоби поширити підприємство, однак ліпше є здорове і суцільне підприємство, як мати великий оборот,

надпсутий кредитом, зайві рахунки про це, неприємний обовязок стягання довгів з членів, коли один найбільших довжників є случайно Виділовим. Неодна кооперативна крамниця упала завдяки уділюванню кредиту і лихому прововоді крамниці. Інші, що давали на кредит, але мали добру управу, потерпіли мимо того, коли прийшов час сплатити товар, розданий покупцям на кредит.

Кредит на певних условинах.

Саскачеванський Сойм порішив, що не вільно давати ані брати на кредит, хиба в такім разі, коли товариство посідає що найменше пять тисяч дійсно готівкою заплаченої уділової квоти, а крім того має дозвіл від $\frac{3}{4}$ своїх уділовців, підписаний у формі додаткової постанови, що на їх бажання товариство може давати і брати на кредит. Не знати чи Сойм змінить своє зарядження. В Манітобськім законі нема згадки за кредит.

Кому давати кредит?

Коли кредит дозволений в товаристві, в такім разі належить уважно застановитися, кому його можна уділити. Банк не дає позичок без розбору. Управитель банку розважає старанно кожду позичку, а коли вона висша, чим приписує у став, він має одержати дозвіл від свого головного бюро, заким може виплатити позичку. Подібну систему можна завести в кооперативнім підприємстві. Управитель повинен одержати маєтковий звіт від кожного подавця, в поданню мусить бути зазначено в якій висоті жаданий кредит. Управитель повинен мати право уділити жаданого креди-

ту в певних межах. Колиж він має якийсь сумнів, або коли жадають від нього більшого кредиту, чим він може дати, тоді пропонує подання виділов. Цей спосіб не має місця в банку. Гуртівні мають свої кредитові відділи, які досліджують маєтковий стан покупців і рішають, чи дати, чи відмовити кредиту. Кооператива могли би подібно поступати.

При даванні кредиту належить зважати не лише на маєтковий стан чоловіка, що бажає кредиту, але також на його вдачу і хист. Люди багаті платять нераз дуже поводи, а люди бідні, які тяжко працюють, платять в тій хвилі, коли можуть. У всіх случаях кредиту належить звертати увагу, щоби покупець не набирав непотрібного для него товару.

Ухвала Конгресу в Штокгольмі.

В справі кредиту не належить забути на ухвалу, яку прийняв Міжнародний Кооперативний Конгрес, що відбувся в Штокгольмі.

Цей Конгрес звертає увагу кооперативних організацій Міжнародного Кооперативного Союзу на konieczність, щоби придержуватися рочдельської засади платити готівкою не лише при продажі в товариствах, але також при закупні товару для товариств. Практика показала, що кооперативні організації, які розвинули свою діяльність з кооперативним капіталом і старалися бути незалежними від банків та інших фінансових інституцій, посідали таку силу, що перебули навіть ті кризи, які знищили товариства, оперті на кредиті. Великий розвій британського кооперативного руху

доказує між іншим, як малі засоби ростуть нестримно, коли уживається їх у відповідний спосіб і приносять великий хоосен.

Управитель.

Починаючи діло з малого, є можливим, що і якийсь молодий чоловік може зрости разом з ділом і показатися успішним управителем. Колиб одначе товариство рішило дати заняття комусь, хто вже має досвід у веденню крамниці, треба зробити старанний вибір, а мусить ся пошукати управителя що найменше з кооперативними склонностями, коли він в дійсности передше не провадив кооперативної крамниці.

Гуртівні.

Відносно накуп товарів, оскільки лише можливо, треба придержуватися кооперативної засади. Під нинішню пору існує кооперативна гуртівня в зародку. Її творять законно записані кооперативні крамниці повинні получитися з цим рухом. Тут зазначається, що розпорядження Закона для Кооперативних Товариств не торкаються того, де кооперативне товариство купує на кредит.

Розвій крамниці.

Сама крамниця вимагає розваги. Якого розміру повинна вона бути? Це буде залежати від вплаченого капіталу та від піддержки від покупців.

Краще є починати з малого і розширювати в міру того, як крамниця цього вимагає. Старатися ді-

стати на найлучшу, або на одну з найлучших вулиць. Нехай харність і чистоту крамниці та персоналу все буде слідно. Устроїти всякі відділи та показати найновіші товари в добрім світлі. Коли якісь товари починають псуватися, або виходити з моди, поставте їх на виднім місці і продайте за знижену ціну. Кооперативні крамниці є часто, як сказав Джордж Кін, генеральний писар Кооперативного Союзу в Канаді, "товаровими музеями." В крамниці належить тратити як найменше часу на ходження. Крамничний помічник повинен мати товари зараз під рукою. Помічники тратять за часто много часу, щоби перейти там і звідтам поза кладою (купецьким столом), щоби знайти жаданий товар. Щоби заощадити собі ходження, найкраще є держати в крамниці малі засоби, а більші засоби в коморі за крамницею. Полиці в крамниці мається що рана наповнити свіжим товаром з комори, заким ще починають приходити люди.

Як розділити зиск?

Зиск, призбираний за цілий рік з продажі товарів належить розділити в слідующий спосіб: 1) відложити 10 процент від цілої ошадженої квоти на т. зв. "резервовий фонд," 2) належить відтягнути квоту, яка винесе 6 процент річно в Саскачевані, не більше чим 7% в Манітобі від всіх уділів, 3) решта лишається як дівіденда (приділ).

Цей приділ розділяється між покупців після висоти тих квот, за які вони накупили товару через цілий рік в крамниці.

Дівіденди уживається в інший спосіб для покупців-уділовців, а в інший спосіб для покупців-неуділовців. Дівіденда для уділовців призначається на сплату уділів так довго, аж доки не вирівнається незаплачена часть уділу. Не уживається дівіденди на рахунок нових уділів, робимо це лише в тім случаю, коли уділовець виразно замовив більше уділів.

При покупцях-неуділовцях задержується дівіденду так довго, аж призбирається квота на цілий один уділ, все лише один уділ для кожного уділовця з осібна. Щоби це виконати, повинна бути осібна точка умішена заздалегідь в уставі.

Виділ співдільні подбає о стараний провід. Добрий провід постарається, що покупці найдуть в співдільній крамниці чистоту, красу, приступні ціни, скору обслугу і вічливість. Ці засади розбудять кооперативного духа, який полягає в солідарности, а солідарність доведе до успіху.

Після англійських жерел і власного досвіду зладили

Тп. і Бд.

Вінніпег, Манітоба.
В днях від 29-го серпня
до 2-го вересня 1929.

З ЧОГО ОСИКИ СМІЮТЬСЯ.

Казка.

В Саскачевані стояв ліс, довгий і широкий на кілька миль, а довкола ліса розтягалися дикі поля, прерія.

Були це осики з сивавою корою, ясно-зеленим, зубчастим листям, стрункі, високі, старші і молодші. Їх вершки хилилися дещо на полудне, до сонця.

Висока, сильна осика з великим пнем шелестіла листками і говорила з молодими, тонкими осиками, що стояли поруч неї на краю ліса.

Молода осика питала: "Що це може бути за сотворіння, що ось там в корчах на прерії вибудувало собі колибу і мешкає в ній?"

Стара осика відповіла: "Я доглянула вже, хто це є. Це чоловік, який заїхав тут з далекого краю, із-за моря, з женою і двома дітьми. Він хоче цю прерію орати залізним плугом. Плуг лежить коло його хатини."

"Звідки він прийшов?" Де є той далекий край?" — запитала друга молода осика.

"Його діти бігали попри нас" — відповіла стара осика, — "і я почула їх мову. Вони говорили по українськи."

"Що це за нарід?" — запита-

ла третя осика молоденька, що хотіла знати дещо про світ, відки приходять люди з залізними плугами.

"Кілька літ тому," — відповіла стара осика — "ночували під моїм пнем люди, що йшли через ліси. Вони палили огонь, їли вечеру і розповідали про себе і про свій нарід. То були Українці, ті самі, до котрих належить той чоловік в хатині. Вони говорили кілька годин, поки не заснули. Це якийсь нарід і якийсь багатий нарід. Десь дале ко, за широким морем є гори кавказкі і гори Карпати. Вони говорили, і я собі запам'ятала, що вони там мають великі ріки, Буг, Дністер і Дніпро і Дон і Чорне Море. Ліса мають мало, але земля богата в зерно, залізо, мідь, сіль, вуголь. Той нарід говорив колись з чужими цесарями, як великий нарід."

"А чогож цей чоловік сюди приїхав, коли його нарід з чужими цесарами говорив, як рівний з рівним?" — запитала котрась вже старша осика, що стояла подальше в лісі.

"Чого приїхав? Землі шукати, бо свою власну землю стратив" — відповіла осика.

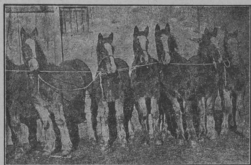
"Щож таке сталося? Де по-

ділася земля?" — запитала та сама осика.

"Велика незгода розгоріла в тім народі. Їх проводирі ділили край на части, щоби кождий мав для себе своє мале царство і ціла велика українська держава розпала ся на кусні. Громади зачали зі собою провадити війни, проводирі воювали з собою, жили в незгоді зі своїми громадами. На землю найшли чужі народи зі сходу і з півночі і з заходу. Український нарід жив в

Билися у них козаки, билися гайдамаки, билися недавно тому січові стрільці за волю народу, але з того нічо не вийшло. Чужі дальше їх землю держать. Той чоловік Українець приїхав тепер аж сюди, щоби найти для себе землю. Побачимо, що він тут зробить."

Коли осики так розмовляли, — стелилася весна по прерії і по лісі. Сонце зливало ліс своїм промінням й гикликувало листя з пупінків, щоби сиві галузи оділися в зелену одж,

Лощата раси Клайдсейк.

незгоді і чужим прийшло легко позабирати його землю."

"І воїни не боронилися ані трохи?" — запитала осика, що любила сперечатись з другими і стояла похилена на вскіс попри другі осики.

"Не мали сили боронитися, бо жили в постійній сварці. Потім вийшли деякі з них на оборону раз, другий і третій. Але вони були за слабі. Оден другому робив на перекір, а були такі, що не розуміли, о що ходять, і сиділи, як птахи сидять, коли довкола них темна ніч.

бо надходив май, який не любить темних красок.

Вітер колихав з легка лісом, а червоношійки співали листкам на стрічу, щоби безпечно виходили з пупінків, бо вже не потребують боїтися морозу.

Попри хатину сунувся плуг і перевертав пасма чорної землі. Булані коні з білими латками на чолі тягнули плуг, Українець ступав за плугом. Осики дивилися цікаво. Що то буде?

Настало літо. Коли дихне вітер, ліс зашумить листками, галузами, пнями. Листки вилискують у сонці, гуляють з радості. Вивірки скачуть по гілях, молоді птахи визирають з гнізда, високо над лісом орли кружляють, а в долині папороть росте, цвіті квітнуть, калина кисті свої наливає, ліскові оріхи доходять, суниці червоніють, зайчики стрибають через густу траву.

“Як гарно, як гарно!” — шепотіла стара осика, що росла на горбі. А молоді осики шелестіли собі листочками: “Як гарно!”

Коло ліса простягалися широкі загони густої пшениці, що хиталася від вітру як вода на морі та прибирала поволі краску золота.

Діти України ставили собі хатку коло призиби.

За якийсь час тягнули коні колесницю з ножами і Українець викосив пшеницю, а потім вимолотив її якоюсь дивною машиною, що клекотіла і свистала. Молоді осики були здивовані.

Сонце йшло щораз нижше по небі і листки в лісі зачали жовкнутися. Небо блідло. Біло-сірі хмари вставали десь далеко по краях і насувалися на середину.

Холодніло.

Дикі гуси летіли ключами з півночі на полудне. Птахи відлітали в теплі краї.

Задумалась стара осика. Вона знала, що це має значити.

Вітер зривався і рвав жовте листя з галуз, стелив його по землі, або ніс світами, бо то розгулювався листопад.

“Гей!” — кликнула стара осика. “Небезпека йде. Студінь нападе на нас. Але не бійтеся. Ми все стояли близько себе і держалися разом.

Котра осика осібно станула, мусіла згинутися. Студінь зловила її в свої кліщі, вітер шарпав її галузами. Вона не могла рости і згнулася. В одности сила.”

Молоді осики набрали відваги. Трималися разом. Не боялися зимової заверухи і стужі. Мороз наступав на осиковий ліс, вітри набігали з чужих країв і трясли деревами. Ліс скрипів, шумів, тріщав, але тримався разом і не піддався.

Осики, що опинилися в своїй нерозвазі осібно від ліса, потріскали від зимна і вітру. Окалічили.

Українець, Дмитро Горопей сидів з родиною у своїй хатині, яку обложив загатами з листя. Виходив лише, щоби погодувати корову, врізати дров, принести води.

“Але це зима в тій Канаді, Ганусю” — говорив він до жени. “Коло Заліщик нема такої студині і таких вітрів завзятых.”

“Пропало,” — відповіла жінка. “Не вернемо вже на свою землю. Не до нас вона належить.”

Сонце підходило в гору і підносилося на щораз вищу дорогу по небі. Сніг топився. Студінь уступала, вітри переставали в'язати від півночі.

Українець вийшов зі своєї хатини і зайшов під ліс до молодих осик.

“А що? Ви жиєте? — відозвався він до молодих осик. “Я думав, що вітер вас виломив, а мороз дібе, а ви пупінки отвираєте, щоби на весну подивитися!”

Осики усміхнулися, як сміються шіснайцяць літні дівчата, дрібно, весело, широко.

Стара осика відозвалася: “На

те розум в нас. Разом тримаємося. Колиби ми поодинокі росли по прерії, то вітер полонивби нас, а мороз заморозив, а так стоїмо разом цілим лісом. В лісі затишнійше, як на полі, студінь менша, теплійше і вітер не може нас разом побороти. Ми не Українці, що не хотять разом стояти і в згоді боронитися. Живуть в незгоді коло Дніпра і Дністра і так само живуть в незгоді в Канаді. Кожний з них хоче стояти окремо, але разом не потраплять."

"Чи так?" "Справді так?" "Як, як, як?" — задріботили листками мо лоді осики, — "Українці не вмійють разом стояти так, як ми тут?"

"Так, не вмійють і не хотять," відповіла з притиском висока, сильна осика. "Всюди, де вони живуть на світі, навіть тут в Канаді, роблять заколот між собою, кириню, незгоду. Ми осики мудрійші від них."

Молоді осики засміялися і зачали шепотіти про те, що сказала стара осика.

"Колиж так" — сказав Дмитро Горепий, "я піду між український нарід і скажу йому, що я від вас почув. Нехай годяться, стають разом а будуть міцні проти бурі і проти студіні. Буду казати, щоби разом держалися і разом працювали."

"Але, чи послухають?" — запитала стара осика, підсміхаючися.

Молоді осики засміялися і захихоталися. Сміх пійшов цілим лісом, від дерева до дерева, від верха до верха. Сміялися молоді осики сміялися старі осики, сміявся цілий ліс: "Ха-ха-ха-ха! Ха-ха-ха-ха! Ха-ха-ха-ха-ха! Ха-ха-ха-ха!"

о. Пантелеймон Божик

Вінніпег, Манітоба.
Дня 15-го жовтня, 1929.

ДУРАКИ НЕ ПЕРЕВЕДУТЬСЯ.

В одній часописи найшлося оголошення, котре прирікало, що за присланих наперед 10 доларів продається порошок, котрим вистарчить по-сипати корову, аби молоко дошло з неї шорком, і жадна чарівниця аби цій корові нічого не здала.

Однз господиння вичитала це оголошення, і потайки від мужа вислала на пошту 10 доларів туди, куди подана була адреса, — з просьбою, аби її приславо цього порошку конечно, бо в її околїці "чарівниця" повола.

Небавом прїйшов до неї лист, а в нїм найшлося — замість сподїваного порошку, 10 доларів і лист. А в листї стоїло от що:

"Шановна панї! Я заложився в однім товариствї закладом, що в нас не перевелися ще дураки, що в "чарівницї" не тільки вірять більше чим в Бога, але й заплатити готові за те, аби їм дати порошок на чарівницї. Це дурне оголошення про порошок на чарівницї я умістив точно на те, аби таких дурних людей вишукати. Ви, панї,

належите до їх компанї; ви однайцята з черги посвідчила менї, що дураки у нас ще не перевелися, і я, розумїється, виграв мїй заклад. За не дякую вам красенько, і відсилаю назад вашї гроші."

ХОЧЕТЕ ЗНАТИ?

- А знаєш, що різник важить?
- Ні!
- М'ясо важить.

ТАКІ ТЕПЕР ЧАСИ.

- Перепрошую панї, але панї згубили хусточку.
- Дякую. Це не хусточка але матерія на нову суконку.

ДВІ ПРАВДІ.

- Коли ти каву, то не можу спати.
- Зі мною цілком протинно. Коли сплю, то не можу пити кави.

НА ЗАСІДАННЮ.

Було це в Народнім Домі коло Коробика. Сиділа старшина, але були й члени. Говорили довго, бо то було по всяких роботах і часу було дещо на фармах.

Вже не було про що говорити, бо рішили, що нема грошей і нема за що знайти учителя, щоб провадив Рідну Школу і годі збирати гроші на школу, бо можна без того обійтись.

Але Клим Вудка знайшов справу до говорення. Він умів все шось вишукати.

"Як то буде з нашим статутом? Він не є добрий. До кого нас належати Народний Дім," чи до членів, чи до народу?"

Голова Іван Заверуха каже: "Народний Дім є для всіх так як вода, то його треба записати на всіх людей, на цілий нарід. Нарід його збудував, то нарід його має."

Павло Дедик, що має у себе в хаті дві записки і його сини ходили до школи і в хаті мав книжок много, каже:

"Нарід народом, але Народний Дім має належати до членів. Хто хоче бути членом, має оголоситись, а старшина може його прийняти, або не прийняти. До народу належать всія люди, але до Народного Дому вважати можуть лише дібчані люди, щоб була згода, порядок і робота."

На то голова Іван Заверуха каже: "Я тут голова і я знаю, що треба, і як не запишете на нарід, то я зараз, тепер уступаю з уряду! Тепер голосуйте!"

Голосували і записали в книжку ухвалу: "Народний Дім коло Коробика належить до народу і всі мають з нього користати, бо це громадське добро."

Як вже записали, тоді Федько Пелехатий пригадав собі, що ще нічого не говорив. Подумав і знайшов гачок, щоб вліпитись і балакати.

Каже: "Бігме добре. Нарід має Народний Дім. Але добрі люди, я міркую, що я маю ще одну потребу, щоб її записати. Запишіть, щоб ані учитель, ані священник не був членом Народного Дому."

"А то чому?"— запитав Микола Островецька.

"Як то чому?"— сказав Пелехатий, витяга-

ючи дзюлку з рота. Та вони весь неспокій роблять. Кажуть: Читайте, книжки купуйте, за списки беріть, Рідну Школу закладайте, на якийсь город до Львова шліть, на Просвіти, да тай дай. Я Вам кажу, я перед такими з країткі, до Канади приїхав, а вони нам ту спокон не дають, ті панки бесідливі!"

"Я є за тим"— закричав Яць Сойка,— не треба в Народнім Домі панків. Я є за Пелехатим. Він мудро говорить."

Більша половина присутних залезкала до долоні. Менша половина сиділа і подивилася в собі.

Микола Островецька сидів в куті і переквертав "Соціалські Вісті" зі Львова, де був відозва, щоб прислати данки на закупно землі під Український Город. Він мовчав і слухав.

Голова Заверуха дає внесок на голосування. Писар Юшко Тарабанець записав: "Ані священник, ані учитель, ані який панок не може бути членом Народного Дому. Внесок Пелехатого Федька і Яць Сойки прийнято. Голосувала за тим більша часть членів."

На самі неспокій, шенті, але ніхто не збирає голосу.

Островецька з кута каже: "Я також маю ще одну ухвалу, яку треба нам прийняти і нісмі неї поступати. Коли з панками така біда і учитель і священник нам на заваді, то ми мусимо себе ліпше ратувати. Нарід, що має Народний Дім не сміє посилати своїх дітей до школи, бо діти там час тратять, вчать читати від учителя, а то ще гірше, бо ми свої власні діти учителами в руки даємо. Нарід, що має Народний Дім не сміє до церкви ходити, бо там слухав проповідан, що є але, а що є добре. Ставлю також внесок, щоб ми поналили усі книжки і записки і вносили хустки на голови, але так, щоб на очі нічо не ввидіти, й на уха нічо не чути."

Голова Заверуха відзивається: "А шок то ми страхопуди?"

Островецька відповідає: "Ви гірше як страхопуди, ви недолуди." Кожний нарід хоче осяти, а ви втікаєте від неї. Кожний нарід хоче мати мудрих людей на переді, а ви викидаєте їх. Кожний нарід лучить свої сили, а ви рознітуєте їх. Кожний нарід бажає світла і волі, а ви шукаєте темноти і лишаєтеся в неволі. Панки, то ваші сини, що забрали більше світла і

дотять вам то світло дати, а ви втікасте від світла, боїтеся видатків на школу, просвіту, оборону своєї землі, то таксамо, як чоловік, що не хоче видати гроша на світло і сидить потемки, то таксамо, коли чоловік, що не хоче зробити видаток на теплі рукавиці і відморозжує собі обидві руки, які йому потім лікар мусять відірвати. Ви поробили славі ухвали. На щастя, це ухвали на засіданню. Але коли придуть загальні збори я поясню членам, що ви їх хочете поробити дурними каліками.

Всі мовчали. Заверуха шував за тютюном,

але Пелєхатий крикнув: "Я знаю, ви маєте синів в школах, то папків бороните, але мій тато не змів ні читати, ні писати, а війтом був. Війтом ліпше бути як писарем."

Всі зачали кричати і виходити поволи з Народного Дому. Тарабанець положив клягу з ухвалами на полицю і сказав: "Шкода мого писання."

А. О.

Вояда, Саск., серпень, 1929.

НА ЗБОРАХ.

Посходилися члени Народного Дому в місцевості Рт. на річні збори. Дві годки сходилися і не зійшлися всі. Вкінці Грицько Чир отворив збори й каже: "Люди, добрі! До нині то я був председателем, а кум Петро Кривибіда і Антін Замкинколодка помагали мені. Вони записували ретельно приходи й розходи, які в нас були за цілий рік. А тепер чесні газди, як хочете, то можете нас потвердити на другий рік, щоби ми уредували, або виберіть других. То ваша воля, бо я за свій уряд не беру у вас ані зломаного шельога. Але я не думаю, що хтось зможе провадити ліпше роботу, чим я, бо я вже нераз був в організації. Ми зійшлися нині зробити закінчення року."

Кожний сидів як міг. Пакали люльки і слухали спокійно. Ніхто не знав, що казати. Але Петро Куббіда все був відважний, тай каже:

"Я, рахувати, є давним членом Народного Дому. Три дні стратив я при будові, тай всегда підпираю ті чотири стіни, бо то наша праця, тай, щоби люди з нас не сміялися, що ми розчеприли стіни, а в середній порожню. То я кажу, щоби голова уступив. Та ми не чули, що він того року в Товаристві робив і нічого нам не розповів про свою роботу. Помічники не ка-

жуть. Нехай буде головою Петро Гнида, бо нехай кождий попрацює для народу."

"Таж так!"— обізвався Іван Гнєп.

"Чому ні?"— сказав Микола Кулак.

"Треба це зробити!"— обізвався від порога Андрій Кучма, що був неприхтий до одвірка і все попраляв файку, яка не хотіла горіти і стукав нею до стіни. "Але я додаю, щоби уступили Петро Кривибіда і Антін Замкинколодка, бо як має зйти новий голова, то нехай виїде на нових ногах, як каже приповідка."

Другі слухали і мовчали. То притакували головами, то таки нічого. Але розговорилися і ставили внески.

Михайла Памчука вибрали головою. Яків Хрущ став його заступником, Юрій Галай скарбником, а Василь Петрик писаром.

Підносили руки й голосували, а Грицько Чир, що був дотепер головою сказав при кінці:

"Коли така несправедливість, то моя нога більше в Народнім Домі не стане!"

"А моя також ні!"— закричали Петро Кривибіда й Антін Замкинколодка. Всі три вишли.

Н. К.

Саскатун, Саск.

Поганий звичай жінки.

— То страшно! Моя жінка має такий звичай, що кладеться спати щобино по другій годній по півноці!

— Ах, що-ж вона робить увесь той час?

— Жде на мене...

ПЕРЕД СМЕРТЮ.

Священник (до умираючого, що гнівав ся з сусідом): "Прости своєму сусідові та помирися з ним."

Херий (по надумі): "Як я дійсно умру, то прошю, але як видужаю, то бігме костьи положю!"

ГОДІВЛІ ДРОБУ ТРЕБА ВИВЧИТИСЯ.

Пословиця: "Жадеи майстер не впав з неба," є важна й при **годівлі дробу**. Говоримо тут про **годівлю**, отже про розумне плекання дробу, аби з него як найскорше, як найбільшу мати користь. До того треба умілости, а умілість сама собою не прийде, ні з неба не впаде,— її треба вивчитися.

Звичайне **ходження** коло дробу до якого ми звикли, не є зовсім "годівлею," є лише "триманням" дробу. **Годівля** вимагає знання, практичного вивчення, вимагає праці. Яка праця, така й нагорода. "Тримання" дробу не є ніякою працею. Щоби з дробу мати як найбільший пожиток, на те треба перебути практичну науку, котрою набувається знання й умілість, як те знання перевести в діло.

Науку, як годувати дріб, можна набути з фахової літератури. В українській мові, крім дуже нечислених статей в часописах, нема фахової літератури про годівлю дробу, щоби мала вартість в Канаді. В англійській мові така література

гельми богата. Фахові книжки й часописі передають загалові много нових думок про годівлю дробу, уділяють практичні вказівки й ради як ховати дріб, повідомляють про всякі спостереження й досвіди й тим дають нагоду до взаємної виміли думок про найрізномодніші справи, що відносяться до дробу.

З фахових книжок і часописей можна набути щораз ширше знання, яке, однак, мусить бути і практично доповнене. Господар, що займається, або думає займатися годівлею дробу, мусить пильно приглядатися не лише самим птицям, але й усім роботам звязаним з успішним і практичним веденням годівлі.

Першим средством набрати практичного знання є вистави дробу. На тих виставах можна приглядатися всяким расам і порівнати не лише різницю між поодинокими расами, але й різниці між ліпшими й гіршими птицями одної раси. Таке оглядання рас, і порівняння птиц одної раси дає оглядачеві товчок

до оцінки годівлі самої, показує нам наглядно, що маємо, а що можемо мати, і до чого повинні ми стреміти. Вистави показують нам різні способи поліпшення, пакування, тощо. Бачучи на очі те, про що ми набули знання з книжок та з часописей фахових, маємо на виставах нагоду приглянутися вислідowi практичної праці різних господарів.

Вистави дробу однак не дадуть нам ще повного практичного знання про годівлю дробу.

Практичне знання дає доперва власний досвід на власній фермі.

В. Н. Підручний

Референт в Рільничім Міністерстві провінції Алберти.

Вегревіль, Алберта, 14, жовтня, 1929.

ПЕРЕХРЕЩУВАННЯ РАС.

(Причинок до хову курий)

Люде, які займаються ховом дробу і стараються збільшити дохід з тої галузи господарки шукали способу, щоби могли малі курята поділити завчасу на курочки й когутики. Це длятого, бо хов когутиків приносить страту. Дослідники найшли вкінці спосіб, як можна це виконати з успіхом. Вони переконалися, що це дасться зробити, коли курята походять від двох різних рас, перехрещуваних зі собою. Знавці й дослідники знайшли, що коли перехрещується раси, то малі курята можна поділити на когутики і на курочки, бо краска пуху на когутиках є инша, а на курочках инша. Цю краску можна спам'ятати собі лише з досвіду. Наприклад, коли перехрещуємо раси в цей спосіб, що когут є раси "Род Айленд Ред" (золотий), а курка належить до раси "Сілвер Лийсд Ваяндайк" (срібна), тоді малесенькі когутики бу-

дуть ясняві, а маленькі курочки будуть темняві. Коли при перехрещенню когут належить до "Блек Леггорн" (чорний, а курка є раси "Бард Рок" (пругаста), то курята дадуться поділити в цей спосіб, що когутики є чорні, а мають білу латочку на чубку голови, а курочки є цілком чорні. Можна також инші знаки поліпшити, але вони не є так певні, як ті. Коли перехрещуємо раси, маємо таку користь, що можемо розпізнавати і ділити курята, а також осягаємо рід курий, які є більше відпорні на всякі хороби, ліпше несуться і ліпше дають мясо.

Теодор Гніздовський

Слухач V-го року Рільничого Виділу на манітобськiм університеті у Вінніпегу.

**Вінніпег, Манітоба,
17. жовтня, 1929.**

З БОЄВОЇ ЛІНІЇ.

Було це в Провідку Неділю, року 1919 в Галичині коло Сокаля. Від самого ранку пакувала слабка тишина на відтинку "Пятої Сокальської бригади." Кожний босник відчував, що ворог приготував якусь несподіванку і тому на кожний стріл ворожої розвідки обезпечувано ослорожені місця.

Коло 3-ої години по полудні прийшов телефоном наказ команданта бригади до курінів. Дняний несолодкий наказ: "В Сокалі о годині 8:30 вечером зачинається святковий концерт. Поділитися телефонічно і хто вільний від служ-

скорострілявої сотні. Коли куріній командант доєднав до сотні поручника Грицяка, глянув на свій годинник і побачив, що годинник вказує 7:30 вечером. В тій хвилі почала польська довга лінія обстрілювати гарматами ту частину, яку займав наш курінь. В першій хвилі я думаю, що це лише місцевий ворожий наступ на наш найбільше наперед висунене становище, однак скоро озинив я, що Польки вступують шириною 20 кілометрів на відтинку 2 наших бригад.

Я чувся вдоволений, що несподіванка захопила нас на лінії наших застав. Третій ку-

Індки на фермі. Годівля індиків незвичайно популярна, тому, що в Канаді і в Сполучених Державах уживають м'ясо з індки за присмак.

би, почує промови і хор."

Той наказ прошиб мене незаче між. Заволоділо мною якась дивне неприємне прочуття. Чотири роки стояв я на різних фронтах світової війни, але аж на українським фронті стрінув я такий наказ. "Ще бракує"— подумав я, "щоби повідомити ворогів, що в Сокалі концерт!"

Дятого не мав я охоти повідомити когосьбудь про цей наказ з бригади, лише зголосив його до команданта куріня, який наказав сотнім скритити стійки і держатися в строгім поготітлію.

Куріній командант вибрався вечером о 7-ій, щоби відвідати стійки, а свого заступника лишив поручника, Проходька, команданта

рінь складався з самих людей сокальського фронту. Сокальчани билися завзято, задержали свої становища, а що більше, пішли вперед і завзяли ворожі становища в селах Добинів, Васильків, Переводів, Жабче і Потужив.

В тім бою пописалися найкраще поручник Грицяк (небишк), четар Самборський, четар Гузик (небишк), хоружий Галаць (небишк) і кіннотчик-вістун Галинт. Вони металися завзято у бій і недоспустили, щоби на їх місця польська лінія посунулася наперед.

Коло 11-тої вночі бій затих перед нами, але вт право від нас на становища II-го куріня бій незаче вірзувався в нашу лінію. Від нас пішла чета під командою хоружого Галана на розвідку. О годині 11:45 переслав вже хоруж-

жий Галич з розвідки пістку, що селя Нісміч і Угрюнів заветі ворогом, що Поляки в цей спосіб врятували в українські ставовища, але що П'ятий курінь наступає на них, щоби їх відверти назад.

Ті самі стрільці передали командантові П'ятого куреня пістку, що 12-та сотня Самборського сейчас поведе наступ на ворога з боку.

Четар Самборський запав скоро і нечаяно на польські відділи з боку і полки покидали машини і ручні кріси та опустили Нісміч і Угрюнів. В Нісмічах тримали Поляки в школі в половині місцеву українську сторожу і кілька воєнків. Коли четар Самборський розоружив польські варті і апап в школу, то польські воєнки зачали просити, щоби їм дарувати життя.

У вечерім бою Провідної Неліи полкити Поляки богато ранених і вбитих, замислили много зброї, а що найблизійше, много скриньок з набоями, яких нам все бракувало.

Стрільці довідалися на другий день про концерт в Сокалі і зложили зараз пісню, яку починали Полякам.

"Ой на дворі темненьенько,

Під ногами слизько,

Зникайте вороженьки,

Бо Самборський близько."

Концерт в Сокалі і концерт на босій лінії доповняли себе.

Не забуймо їх!

А.—а.

Винігер, Манітоба, дня 16-го жовтня, 1920.

ДВА ІМІГРАНТИ.

(На світлинах з права спіграєт Давидо Наконечний і Прокин Джус з ліва)

Стринув я двох переселенців, про яких хочу згадати.

І. Данило Наконечний, літ 26 походить з се-

ла Жужіа, сокальського повіту в Галичині. До Канади приїхав в маю 1928 р. до Мондору, Алберта. Від мая до листопада 1928 р. пробував робити у фармарів в Алберті і в Саскачевані. Півтора місяця виробив на залізниці Годзонського Заліну. В цім часі заробив \$350.00. Таки в листопаді поїхав з нічними співтоваришами і каяв на Чойсленді, Саск., коло Нипавину, Саск., гомстед. Куниз своїмору молодшому братови Петрови корабельну карту і вже підписав сам апликацію на його приїзд до Канади. Через зиму 1928-29 року пробув на своїм гомстеді, де поставив хату і викорчував 4 акри землі. Помагав будуватися тим, які в сусідстві взяли гомстеди також, Ска-

лап, що не хоче цілий рік заглядати понад бюра і очікувати роботи. Робота в Канаді досить для такого, котрий хоче бути самостійним. Його одинокий брат Петро, 14 літний хлопець приїхав в лютім до Канади і відразу виїхав до Чойсленду, щоби помагати йому провадити самостійне господарство. Молодий Наконечний взяв гомстед також.

ІІ. Проков Джус, літ 25, походить з села Миштів, повіт Залішки в Галичині. До Канади пробув в маю 1927 р. Першого року працював у фармарів і заробив зарік сезонний \$270.00. Літом 1928 р. працював також між фармарями, щоби підучитися, як робитися машинями. В листопаді взяв гомстед в сусідстві Д. Наконечного. Він говорить: "Я є рільник з краю. Великої науки не здобув, а на землі не лінуюся працювати, бо то мій фах. Як бачу, тут є богати фармарі, які живуть добре, мають свої автомобілі і радії в хаті, чого навіть по других краях світа і міністри не мають, видно, що в Канаді, як буду працювати, стану так добре, як інші фармарі. О ба молоді осадники не нарікають ні на кого, тільки працюють де можна, щоби заробити троха гроша, а на зиму йдуть на гомстеди, щоби на власній фармі приготувати ріалю для будучих засівів. Щастя Вам Боже слави хлопці!"

Кожний хай ризикає собі після свого розуму. Дяк Вас найкраща та думка, що в будучині станете самостійними господарями. В Канаді землі много. Хто посідає в руках землю, той править нею і визначає порядок на тій землі.

Ся.

Де Пас, Манітоба, дня 24-го вересня, 1929.

НА БУКОВИНІ.

Економічні відносини на Буковині з моменту як її прилучено до Румунії, як це загально відомо, змінилися досить основно, що треба завдячити в першу чергу тій обставині, що Буковина є тепер складовою частиною аграрної й бідної на капітал країни, а далі й повоєнним економічним і фінансовим кризам, які перебули майже всі європейські країни а зокрема Румунія, яка ще й досі не успіла перебути їх та зрівноважити своє економічне життя. З цих причин не можна зараз назвати економічні умовини на Буковині світлими, бо тут тяжко бореться о існування як сільська так і та невелика індустрія, яка успіла перебути вище згадані кризи та частинно розвинулася, використовуючи свого часу охоронну цілову політику правительства.

Через аграрний характер країни не приносить сільське господарство на Буковині великого зиску, який виносить пересічно около 8—10% тай це тільки завдяки надзвичайно низькій заробітній платні сільсько-господарських робітників, так що капітал, вложений в землю не приносить тут великої ренти. За те ця рента, хоч відносно не велика, то певна.

Землі на продаж є відносно

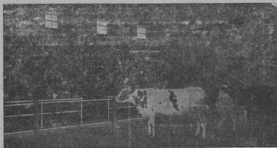
більше, чим перед війною і то знова головню через малоземельну ренту, бо властители більших посідастей продають радо землю, щоби могли інвестіювати здобутий грішчи то в торговельних чи промислових підприємствах, які дають що найменше подвійну ренту у відношенню з сільським господарством. Та найкращі вигляди має тут у Румунії попри промисловий і торговельний ще фінансовий капітал — це головню через убогість країни на гроші. Крім фінансування промислу й торгівлі визичають наші банки гроші на 15—20%, а по дрібніщих банках на 20—25% а то й більше %. Підприємства торговельні, промислові та фінансові дають річної дивіденди від 18—30% крім того, що відпадає на ріжні фонди. Значиться в нас тут дуже відповідний терен для поміщування капіталу, бо рідко в котрій країні приносить він таку ренту як у нас.

Зміна правительства, що наступила минувшій зими, коли селянська партія переняла владу, мало що змінила економічні відносини в краю, а економічні і фінансові реформи, заведені новою владою, ще не виявили себе нічим позитивним в економіці краю, і господарська рівновага, про яку в нас так багато

говориться, ще не наступила. Не помогло нічого і частинне підвищення податків. Підвищено з 1 січня 1929 з прямих податків тільки глобальний податок на доходи о 20% зглядно о 40%, який є індивідуальний і вдаряє в першій мірі на ліпше ситуованих людей, та о 20% декілька посередних налогів, як оплати стемплеві, державні та алкогольічні напитки, головно спирт.

Ці податки, вже тепер підвищені, ще не осягнули висоти пере-

гроші в підприємствах і торговельних, які дають пересічно поверх 15% ренти чи то визичати прямо на процент, що дає також 15 — 20% — рента найпевніща на гіпотеку. В нас на шадниці можна одержати 8 — 12% чиншу — як до певности інституції. Не менше корисним булоби для наших крайнів наміщувати свої гроші в домах в Чернівцях, які крім того, що гарантують певність вложеного капіталу, дають і гарну ренту около 15%. Цей інтесес був-

Одїювання худоби на рільничім університеті Манітоби у Вінніпегу.

двоєнних податків, беручи під увагу вартість податку передвоєнного й теперішного.

При такому стані річей думаємо, що для тих наших переселенців, які мають більшу суму заощаженного гроша, так зо 5.000 долярів, булоби корисно вертати домів, бо тут можуть вони за ту суму купити — як до околиці — 15 до 30 гектарів землі, що на наші відносини досить богато і дає можливість добре вижити, чи то наміщувати ті

би тим більше поплатним, що в Чернівцях і у всіх інших більших містах ізза браку капіталу відносно дуже мало будується і через те відчувається великий брак помешкань тай ціни за помешкання 50 — 100% вищі, чим перед війною.

Дня 20. червня, 1929.

Др. І. Лемий адвокат

Вул. Репіна Марся Ч. 19.
Чернівці, Буковина, Румунія.

ПОБІДА

Сонце опоясало землю горю, долом сміється рілля. Вітер біжить посередині і вихром виводить гагілки кругом церкви. Аж хрести хитаються, аж посохла травиця на могилках оживає. Тонким станом повставали кленові деревця та шумлять між собою: Диви: Мева пестрая над рікою. Сама одна, однісенька. Тільки вилискує крилами. Колує боками і шукає на філі — життя. Бачиш? Вона аж тут прибила ся — за кригами, за ледами. Вже вони змиті, сторощені. Понесли їх розбуджені води на озера великі, глибокі. А хрести кругом церкви сірі і білі. Остерігають білі серед зісохлих трав, звернули груди до церкви і слухають. Церковні стіни дряжать. Вікна міняться. Новими, незвичайними відблесками. Осідає на них задума душ, біль і надія. Земля ворухиться над могилками. Душі сідають на раменах христів, задивлені у церковні віконця. Слухають.

З церкви лине спів. Крізь стіни, крізь двері, крізь вікна. Тяжкий, наболілий, як груди робітників, як праця серед прерій. Збиті вихрами, обсмалені сонцем, насушені постом уста несуть глибокі грудні звуки покажнної пісні. Починається вона десь на дні серця. Без слів. Не має сили починати її устами — починає душа. З душі родиться слово. Беться в грудях, тиснеться до горла і вичаровує сльози на очах. Тоді пісня проривається з грудий. Зачата сло-

вом, гомонить болем і тугою невиспіваною. Довгі дні тяжкої праці від досвітку до вечера, довгі хвили скорбот і горя, родинні печалі і турботи, розгублене щастя, несповнені надії — все тиснеться в грудях, клекоче і піснею лунає в церкві. Поорані мозолями чорні, поранені руки, твердо втирають грубі сльози. А сльози далі текуть, горохом котяться по лицях і очі стають ясні, просвітлені. Всю кривду, глум, терпіння і болі виливає серце у пісні-страдальній. Останні стрічки потапають в зітханні важкому — останні стрічки: Пилат руки умиває. Здається стіни зітхають а ікони застигли в болю безмежнім.

Така незговорена молитва тиснеться на уста, що коліна вигинаються самі і паде поклін на землю, як спільний сніг найкращого зерна. Бо найкраще це зерно, що зійшло засіяне Христом і плід видало, воскресло до нового життя. Хтось вимовив імя Всемогучого, Безіменного. Воно пронеслося, гейби зі соток сердець, гейби кожний куток молився у захопленні. — Всі бажають одного, злучені в одно: Ісусе, Сине Божий!...

А з надвору сонце. Горою і шибями лється і лється безперестанно. Паде на кивот і тоне у ньому, відбивається, пливе до сердець і знова до гори. З гори сонце, з долу ладан. Сонце лучиться з ладаном, гей душа з Христом — разом

пливуть до гори. І вже нема сонця, нема ладану — є ясність одна, Велика, що на всі сторони бризкає від престолу. Фіолетні ризи м'якими фалдами спливають на сніжнобілий обрус. Руки священника зложені в покорі, голова склонена серце віддане Богу. Нарід і священник тепер одно. Чи може бути щось краще над цю молитву?

Коли будете мати віру, як зерно гірчичи! . . . — і ворушиться

нашу країну. Голод виганяв його з рідної землі, віра берегла від злочину. Віра стала серце і клала в нього надію нескитну, що Бог не опустить своїх дітей. Окрилені цею вірою їхали сотки миль на дикі прерії канадійські, прорубували ліси непорушні, копали рови серед багон, будували шляхи і хати з куснів повалених папель і темраку. Кожний гріш складали до купки, кожне полінце берегли, кожну працю рук

Манітобські яблочки.

кожде серце. Ворушиться вірою такою сильною, що слова молитви стають ділом, кають стіни церковні, хиляться з поклоном листки кленові а прерія шумить з поривом: Нарід живе! Цей нарід, що століттями на скарбі силу зробляв і з голоду пух зимою, коли чужожадний глитай руки зливав шампанами. Цей нарід, що захлипувався сльозами, продавши останну скибку батьківського поля, третьою клясою, поштуркований і погорджений, на чужих кораблях переїздив у нез-

своїх омолодених щадилі для майбутніх поколінь і творили багатства великі, цінні — бо в серці віру мали в Бога Всемогучого. Не захитали їх вихри нагальні, ні морози люті. Десятки і сотки миль від залізничі жили у вічній борбі з природою і творили з віри нове життя. А де осіли, там посеред осель будували святині-церкви. Стали ці церкви ознакою єдності і віри нескитної. Стали на сторожі народу свого і слова українського. Стали прибіжищем в гору і храмом в радості. Тут вперве

дитина чула пісні величні, хорові і рідні. Тут уперве чула слова рідної правди і мови. А кругом церков лягли на вічний спокій неструджені працівники, щоби душі їх гляділи на віру грядущих поколінь. Гляділи на побіду народу найкращого зі степів сарматських, бо віра родить побіду.

Захиталися вітки кленові на сонці промінному. Вітер такий ще холодний! І хмари гонять клубами. Кидає їх по небу, аж мутніють

шибки церковні. А в церкві сонце, в церкві тихо, в церкві затишно, тепло. Клячуть віруючі, голови склонені, руки на грудях. Складають присягу перед Тілом і Кров'ю Бога Всевишнього. Несуться слова від Кивота і падають на груди. Говорять сотні уст, присягають: Вірую Господи і ісповіду!

о. Степан Семчук

Вінніпег, Манітоба,
дня 7-го жовтня, 1929.

СНІГ.

Звичайно дізнаємо нагороди за невігоди, які нераз переживаємо. Сніг, що задуває дороги й нераз унеможлиблює їзду, хоронить від морозу коріння конюшини, люцерни та інших рослин.

Досвід показує, що чим довше лежить сніг на ріллі, тим більше стає вона урожайна. Це явище походить відси, що зі снігом спадає значна скількість азоту, який знаходиться в повітрі. Чим повільніше топиться сніг, тим більше азоту набуває з нього рілля, який стопленою водою дістається в її нутро. Рілля бере азот зі снігу в сніговій воді у великій мірі тоді, коли під зиму переорано її глибоко й полишено в скибах. Рілля заволочена під зиму

бере азоту о много менше, бо снігова вода не має тих вже рівців та прогалин, які знаходяться в скибах. Колиж рілля під зиму зістала зівсім нерушена, отже в стерні, тоді снігова вода не має до неї доступу. Азот, який упав зі снігом, сплине з водою з ріллі і не дістанеться в гліб.

Виходить з того, що треба ріллю під зиму орати глибоко й полишити в скибах. Тоді не лише розмірзється й розпорошиться земля знаменито, але й задержить не малу скількість азоту, який піднесе її плодovitість.

Іван А. Негрич

Слухач IV-го року Рільничого
Виділу манітобського університету.
Вінніпег, Ман., 21. жовтня, 1929.

ВИГЛЯДАЄ НА ЧЕСНОГО.

- Будьте ласкаві, пильнуйте мого авта божи я не верну.
- Пане, я-ж є майор цього місточка!
- То нічого. Ви виглядаєте на чесного чоловіка.

ДОКАЗАЛА.

- Петро хотів цілувати мене вчора вечором.
- А як Ти це знаєш, що він хотів?
- Ну, якби не хотів, то бубби мене не цілував, ні?

КАЙДАНИ.

Канадійська пригода.

На широких преріях Канади жив заможний фармар. Кругом лежали прерії, що годі доглянути їм кінця. Земля була урожайна, надавалась під пшеницю, родила по 60 бушлів з акра. Де-не-де стояв гарний ліс, залізниця йшла недалеко, а потоки перетинали прерію і давали ростинам свіжі краски, буйне листя і гарне насіння.

Фармар жив сам з челяддю і запросив з Рідного Краю двох своїх кривняків, щоби приїхали до нього. Полагодив для них папери, оплатив дорогу і вони приїхали на його фарму.

Був погідний, холоднавний ранок при кінці мая. На небі зяснило сонце, десь на краях неба виділи тумани сірої мраки. Сонце зачало заглядати в кожду щілину землі і тумани уступали та зникали. Побудились канадійські птахи, стрепенули крильцями, а червоношийки стали свистати канадійські веснянки, зайчики снідали зелену травку, а легкий вітер тягнув прерією.

Фармар вийшов зі своїми дво-

ма кривними до воріт фарми і сказав до них:

Вчера і позавчера ми всі три обїздили поля і ліс, які належать до мене. Бачите, от довкола нас моя земля. Я приїхав без великого майна, мав в кишені яких 270 доларів, але працював 31 літ в Канаді, заробляв гроші, робив у других фармарів, ходив працювати при залізничній дорозі, щадив і купував землю. До мене належить дві секції, це є вісім кводрів, одна секція, то є 640 моргів лежить на схід від моєї хати, а друга секція, також 640 акрів, лежить на захід від мого обїєстя. На східній секції є більше ораного поля, а на західній секції є менше поля, але за те дуже гарний старий ліс і в декотрих місцях показується вуголь. Тут може стати копальня і принесє много гроша. А тепер поговоріть з тобою оба, котрий котру секцію хоче взяти. Бо я хотївби майно розділити між вас обох. Ви спровадите сюди свої жінки і діти, побудуете свої хати, а я можу на своїм обїєстю працювати в пасіці. Маю тамки 184 улив. Дітий у мене,

як знаєте, нема, жена померла тому два роки."

Малий присадкуватий кривняк сказав: "Я заберу собі східну секцію, хочу господарити на полі."

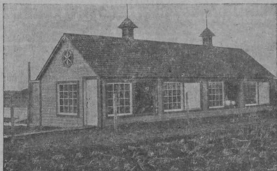
Але худерлявий кривняк відповів: "Східну секцію заберу я, а ти бери ліс і вуголь, а там також є поле, то воно тобі вистарчить. Кілько там є ораного?"

Фармар пояснив: "На західній секції серед лісів наораних є 230 акрів, а на східній зораних є 480, але

жить і ніхто того вугля ще не забрав."

Худерлявий став много говорити, що він забере східну секцію, бо йому подобається той бік більше. Він не може сокирою стинати дерев, бо йому запирає дух в грудях, а з того боку на сході потік крутиться більше і йому буде лише над тим потоком поставити хату і тут буде ліпший город на моркву. А він любить дуже морков.

Розговорився, аж присадкува-

Вірасний Курок.

всюди такий сам чорнозем, дуже добра земля. Ви оба бачили це й оглянули вчора й позавчера."

Малий, худерлявий кривняк відповів: "Я хочу дістати східну секцію, бо тут більше обробленого поля, а менше ліса."

Присадкуватий слухав, почервонів, і заговорив живо: "Я таке саме право маю говорити. Я вже говорив, що хочу східні поля, бо тут більше збіжжа родиться, а я не знаю, що з вуглем робити. То видно нічо не варта, що воно так дурно ле-

тий імігрант перервав йому: "Ти не говори так много. Я тобі по дорозі мусів позичити три долари на тютю. Ти ще не віддав і маєш відступити мені східну секцію. Я хочу її мати, бо я хочу садити сад, а коло того потоку можна це зробити."

Худерлявий кривняк скрикнув: "Я не дам. Я сам то беру, а три долари віддам, щобись купив собі шнурок."

Присадкуватий: "Я тобі вже тепер даю мотузок, йди в ліс, а цю секцію я тобі не відступлю. Вона мо-

я. Тобі засі до мого поля."

Худерлявому заблестіли з гніву очі. Він прискочив до присадкуватого кривняка, вдарило його кулаком просто в груди і закричав: "Це поле моє, а ти забирайся!"

Присадкуватий кривняк крикнув: "Ти заволоко!" і відштовхнув його від себе. Худерлявий прискочив до присадкуватого і зверещав: "Ти приблудо, ти драбе!" Оба зчипилися і зачали термосити собою, штовхати себе, тягнути, бити — куди попало.

Канадієць стояв у воротах свого обійстя і дивився спокійно.

Оба його кривні обкладали себе кулаками, кричали, лаяли, тягалися по дорозі перед воротами. Вкінці звалили себе на землю й оден другого старався збороти і присидкувати до мовчанки. "Східне поле да, східне поле моє!" — сопів другий.

Боротьба змучила їх. Перестали і прийшли завалити глиною, з синцями на лиці, заспані до фармара.

Канадієць відозвався з усмішкою: "Чи Ви оба вже порозумілися?"

Присадкуватий: "Я з ним не хочу бесідувати. Це дурак."

Сухорлявий: "Не хочу видіти його на очі. Він моє поле забирає. Це розбійник."

Очі у фармара сміялися, але він здержався від сміху і сказав: "Ви приїхали з Рідного Краю, з неволі і тюрми. Поводитесь як невільники. Не вмієте годитися, йти оден другому на руку, лучити свої думки. Хочете оден другого ударити, скалічити, здовтати, убити, оден другому хочете допечи, оден другого хочете лаяти, очернити, відобрати добре ім'я і честь, забрати навіть з рук хліб. Ви навчилися цього

від гнобителів, що заковують в кайдани свободу нашого Рідного Краю. Тут вже Канада. Тут ніхто нікого не переслідує. Тут місця ще на мільйони людей, може і Вас двох зміститься також і оден другому не потребує заваджати. Поза моєю фермою є ще мільйони акрів землі, не зайнято ніким. Людий мало. Сло-ні моглиб ходити попри себе свобідно в Канаді, а для двох Українців за мало місця.

Сухорлявий слухав зі встидом на лиці, але присадкуватий кривняк морщив брови і виглядав так, що хоче щось остро відповісти.

Канадієць говорив однак дальше: "Я дивився спокійно, як ви оба бійку провадили, тепер можете спокійно мене слухати. Я приїхав тут і мав тоді 19 літ. Богато ще пам'ятаю з Рідного Краю, з рідної землі. Від свого учителя і нашого священника много я навчився, але серед чужих народів в Канаді пізнав я, що чоловік має лише тоді вартість, коли другому помагає, а не свариться з ним за кожду річ. Я пізнав, що борона легше йде, коли її тягне вісім коней. Але коні тягнуть разом і йдуть в оден бік, а Вас двох не потрафить йти разом в згоді. Я побачив, що мудрі народи, які тут живуть попри нас уникають сварки, а Ви шукаєте її і сваритеся ще до того над полем, яке не є Ваше. Ви оба счинили бійку над фермою, що не належить ні до одного, ні до другого. Завидуєте оден другому, ненавидете оден другого, бо оден може мати дещо поля без ліса, а другий потребує ще праці, щоби поле вирівнати.

Чи знаєте чому воно так?"

Оба мовчали, а Канадієць сказав: "Це длятого, бо ви прийшли з вязниці до вільної Канади, але при-

везли кайдани на собі."

Присадкуватий не стерпів і крикнув: "Що Ви кажете стрику?" Які кайдани? Я сидів в арешті під час виборів. Мене закували шандарі в кайдани через те, що я говорив за українським послом, але тепер я без кайдан."

Канадієць поправив крисатий капелюх на голові і відповів поважно:

"Ваше серце закуте постійно в залізні кайдани. Ваш ум двигает на собі кайдани. Коли шандар наїздника зняв з твоїх рук кайдани, то на твоїм українським умі лишився почвирний ланцюх ненависти, злоби, зрадливости. Ви не можете мати погідного чола, веселих очей, щирого серця, як свобідні Канадійці. Ваша душа нездорова, заражена зеленою пропасницею неволі. Ця пропасниця має очевидні ознаки. Зеленеє на лиці з ненависти. Нападає на себе, підставляє оден другому ногу, розбиває голову. Без ніякої застанови нищите себе самих. Здорово думаючи люди шукають способів, як лучити свої сили, а ваш ум, закутий через довгий час в духові кайдани неволі, не вмє ще уживати цих способів і не шукає їх."

Ви приїхали до краю, де оден чоловік поважає другого та бажає щоби кожний зберігав свою особисту честь.

Лічіть себе від ненависти. Вчіться собі помагати. Перестаньте себе бити. Ви ж прецінь кривні — належите до одної родини. Даю Вам мою фарму. Будьте добрими сусідами.

Ти плечистий і міцний, бери секцію з лісом і з вуглем. Там досить ріллі. Можеш поля приблїши-

ти. Але копай також вглиб, бо в землі лежать поклади вугля, скарби, лише треба їх добути. Земля криє в своїх глибинах великі багатства, потрібні для нас рільників."

"Чи я дістану що?" — запитав трохи боязливим голосом худерлявий кривняк.

"Бери секцію, що має більше поля," відповів канадійський Українець. "Там в ріці много риби. Але памятайте, Канада, це край лучности і співпраці, а не край ненависти й кирині. Не дзвоніть кайданами ума. Встидайтеся тих кайдан і старайтеся скинути їх зі себе, щоби Ви стали свобідні тілом і свобідні умом."

Оба імігранти повеселіли і подобрили. Пустилися йти зі своїм стриком Канадійцем по обійстю.

Сонце підійшло вже висше
"Думаю," — сказав Канадієць,
"що підемо в хату на снідання. Ви оба певно зголодніли від вашої дєбати!"

Обійстям зачали йти коні, що вертали від води і прийшли до свого господаря, який гладив їх по шиї.

"Коні тут в Канаді не бояться чоловіка" — сказав худерлявий кривняк.

"В цілїй Канаді нема ані одного батога," — відповів Канадієць. "Нема батога на коні, нема батога на людей. Тут ніхто нікого не боїться. Кожний свобідний, хто чесно поводитьсь. Всі виховують себе так, щоби повнили свою роботу добровільно. Кожний має почуватися без кайдан і без страху, та мати добру волю до других людей і до праці."

Б. і Б.
Вінніпег, Ман., дня 5-го жовт., 1929.

УКРАЇНСЬКИЙ ТАНОК

ШКОЛИ В. АВРАМЕНКА В СПОЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

Дня 23-го травня 1928 року артист-балетмайстер Василь Авраменко попрашав гостинну й привітну Канаду, де працював два роки над вродженням українського національного танку, й разом зі своїм менеджером П. В. Кухтою відїхав з Вінніпегу потягом Сі-сварської залізничі до Сполучених Держав Америк.

24-го травня 1928 р. В. Авраменко вже був в Чикаго, Іл., куди запросили його Украї-

прибули визначніші українські громадяне, богато молоді в українських народних строях. Цїлїтами й пазкими промовами вітали гостя ідеї вродження українського національного танку.

Дня 25-го травня артист В. Авраменко вже виступає сам в Чиказі на світовій виставі ("Коллосеум Гала") в своєму сольовому танкові: "Госак Парубочий" й звиклує величезне призвання з боку многотисячної американської

В. Авраменко в танку "Доббучи."

ські Організації від Світової Вистави в Чикаго, щоби прийняв участь в тій виставі й виступив перед мілюками людїв з нашим українським народнім танком.

Урочисто зустрїло українське громадянство м. Чикаго приїхавшого артиста. На двірсь-

публики, яка ще не бачила такого чарївного, тького вогненного танку.

Дня 26-го травня, на бажання публики, В. Авраменко повторює свій виступ в Чиказі й танцює в салї американської гімназії, куди були запрошенї Виставовим Українським Комїтетом ви-

значніші особи з усіх народностей, що прибули на Світову Виставу до Чикаго 1928 р.

Дня 27-го травня В. Авраменко разом з прибуваючою з Канади панною П. Гарболіською дає ряд пререксіях танкових точок, як "Гопак Парубочий," "Запорожський Козак," "Чумак," й так далі, в салі української православної громади в м. Чиказі.

Дня 29-го травня дає такий же прегарний виступ в салі греко-католицької української громади в м. Чиказі.

В честь В. Авраменка влаштовує громадство величний бенкет, де промовляють невзначайші люди, а численній український хор співає з одушевленням гімни й патріотичні пісні, де гремить завзяття, де дунають клеші й могутні слова й такі величчі обітаничі, перед якими . . . блядують скромні діла тих, що билось, віддавали життя і вмیرали за Україну там в Старому Краєві під Львовом, під Київом і по всій Україні.

Голова крутиться від захоплення, від радості, коли чуєте ті паки промови, коли бачите тих людей, що все готові віддати для України, що готові допомогти й поширенню українського танку.

Користуючись цим Авраменко підносить думку про зорганізування дібраного мистецького гурту, який би з нашим українським національним танком та пісню проїхав по всій Америці, а можливо й по всьому світові, й показав всім народам красу українського танку, як ще недавно Український Національний Хор під проводом О. Кошвиці показав світові красу нашої народної пісні.

Думка В. Авраменка зустріває відклик й знов паку підтрамку . . . словами й великими обіцянками. Скликаються спеціальні збори для справи організації трупи українського національного танку. Одушевлені Українці в Чиказі дійшли до того, що не могли приступити до діла. Не зорганізували дні школи українських національних танків в Чиказі, ані не приступили до організації гурту, який би обїдав Америку. Люди, що пишуть про патріотизм з Чикага, відмовились всякої помочі. В Рочестері, Н. Й., куди Авраменко переїхав, також нічого не пощастило зробити, бо в літньому сезоні в Стейтах взагалі припиняється театральне й шкільне життя.

Авраменко переїздить до Дітройту й не маючи гроша до зорганізування трупи, відкладає здійснення цієї думки на далі, а сам береться до організації шкіл українського національного танку в Дітройті, Міш., і в Клівеленді, О-

гайо, де майже велика кількість українського населення.

Першу інформаційну лекцію на тему про відродження українського національного танку В. Авраменко дає в Дітройті 9-го вересня 1928 р. в салі Української Хаті, після котрої зорганізувано школу українського танку в Дітройті та в Геятрему, Міш. Вписалось 131 учнів.

Дня 19-го вересня 1928 р. В. Авраменко дає таку-ж інформаційну лекцію про танок в Клівеленді Огайо, й організує там також школу українських національних танків, яку провадить сам, доїжджаючи до Клівеленду з Дітройту. До школи вписалось 129 учнів.

Закінчивши згадані вище школи, В. Авраменко дає величчі виступи такі: Дня 20-го жовтня 1928 р. в Дітройті, Міш., у великій Німецькій Салі, де виходить на сцену поверх 100 танчиників, а також український хор, котрий співає "Боже Великий Єдиний наш Україну спаси!"

Дня 28-го жовтня 1928 р., в Клівеленді, Огайо, в Чеській Салі, виступили танчиники Клівелендської школи.

Дня 3-го листопада 1929 р. в Дітройті, в Німецькій Салі, відбувся виступ і закінчення танку. На цьому виступі було серед присутніх багато учительок і професорів американських шкіл ("Паблік Скул" і "Гай Скул"), які дуже зацікавились нашим танком, бо чарувала їх краса рухів та різноманітність узорів. Запрошували артиста В. Авраменка, чи не міг-би він навчати українського танку дітей в американських школах.

В. Авраменко, дякуючи тим Американцям, відповів, що його метою й завданням є поширити перше український танок між українським населенням, а цієї великої роботи він ще не закінчив, тому й не може прийняти їх пропозиція.

Дня 18-го листопада 1928 р. відбувся другий виступ і закінчення українського танку В. Авраменка в Клівеленді, Огайо, в салі "Коллосеум Гала."

Щоби посіяти зерно любови до українського танку не загинуло, Авраменко з буйших танчиників своїх шкіл танку, організує в Дітройті та в Клівеленді Т-ва плекання українського танку, призначає їм поучників, провідників і дає програму праці.

Тим часом старший учитель школи танку В. Авраменка п. Іван Пігуляк закінчує вивчення школи в Віндзорі, Онт., й дає з нею та з поміччю танчиників з Дітройту такі виступи:

Дня 1-го грудня 1928 р., у Віндзорі, Онт.,

в "Технікал-Скул-Аудіторіум."

Дня 6-го грудня 1928 в Форд Сіті, Онт., в "Темпл Театрі."

Дня 10-го грудня 1928 виступ і закінчення школи в салі української греко-католицької парохії у Віндзорі, Онт.

Маленька школа українського національного танку у Віндзорі, Онт., зробила велику роботу для українського населення тої околиці, бо Англії, Французи й інші народи, котрі населяють Віндзор й околиці, вперше почули про український танок й український балет, і не тільки почули та прочитали в газетах англійських й з добре заготовлених розголосів, але й побачили

Плуг з трактором.

власними очима в правдивій красі український танок, який переважно виконували маленькі діти робітничого українського населення у Віндзорі. Деякі люди з чужих народностей вперше довідалися й про те, що поруч з ними живуть Українці, які мають таке гарне мистецтво.

А тим часом В. Авраменкові кінчився речинськ перебування в Сполучених Державах Америки й він вертає до Канади.

Українці з Дітройту, для котрих є дорогою справою поширення українського національного танку серед нашої молоді в Америці, допомогли В. Авраменкові знов одержати дозвіл на право правного візду до Америки, й Авраменко приїздить до Сполучених Держав в другий раз 11-го грудня 1928 р. до Дітройту, а з Дітройту за кілька днів переїздить до Нью-Йорку, де розпочинає працю над відродженням українського танку серед українського населення м. Нью-Йорку й околиці.

Українські організації м. Нью-Йорку є звичайно розбиті й пересварені між собою так, що

здати їх для спільної національної справи майже неможливо.

Не вважаючи на це, Авраменко старасться зібрати молодь біля українського національного танку, який має велике виховавче значіння та обідуючу силу.

Авраменко розпочинає ряд лекцій відродження українського танку, котрі він читав з світлинами образами в Нью-Йорку і в околицях в салях культурно-просвітних українських Товариств.

Він звертається до українських культурно-просвітних організацій, до українських священиків й поодиноких людей, без ріжнці їх по-

літичних та релігійних переконань, й просить їх лігти назустріч справі українського національного танку, послати своїх дітей на науку танку, допомогти спільними силами створити велику й добру школу українського танку, таку, з котрою можна би виступати на великій сцені Нью-Йорку.

Й В. Авраменко дає такі лекції про відродження українського національного танку:
Рік 1929.

1. І. Єлізабет, Н. Дж., Український Народний Дім, 214 Фултон стр.,
2. І. Нью-Йорк, Саля Українського Народного Дому, 217-219 Іст 6 стр., Нью-Йорк, Н. Я.,
3. І. Перт-Амбой, Н. Дж., Українська Саля, Стейт стр.,
4. І. Єлізабет, Н. Дж., Саля Українського Народ. Дому, 214 Фултон стр.,
5. І. Перт-Амбой, Н. Дж., Українська Саля, Стейт стр.,
6. І. Нью-Йорк, Саля Українського Народного Дому, 217-219 Іст 6 стр., Нью-Йорк. Розпочинає там школу українських танків.
7. І. Перт-Амбой, Н. Дж., Українська Са-

ля, Стейт стр., (з світляними образами). Розпочинає школу українських національних танків.

20. І. Картерет, Н. Дж., Українська Церковна Сала. Розпочинає школу українських нац. танків.

21. І. Нью Йорк, Сала Українського Робітничого Дому, 66-68 Іст 4 стр., Н. Я.

22. І. Нью Йорк, Н. П., Сала Української Православної Громади, при 334-336 Іст. 14 стр., Нью Йорк.

23. І. Елізабет, Н. Дж., Сала Українського Народного Дому. Розпочинає тут школу українського нац. танку.

28. І. Ньюарк, Н. Дж., Сала Українського Робітничого Дому, 59 Бікон стр.

І. П. Нью Йорк, Американська сала "Сайтесавт Касино Гала," 170-142 Секонд Авен., Нью Йорк, Н. Я. Спроба відкрити школу в Українській Салі не дала добрих наслідків.

3. П. Пасейк, А. Дж., Сала Української Школи, 212 Президент стр. Тут організувалася велика й добра школа, найбільша в цілій окрузі зі школи В. Авраменка біля Нью Йорку.

6. П. Нью Йорк, на горі міста, Англійська Сала, 231 Е. 184 стр.

10. П. Вонкерс, Н. Я., Сала української греко-католицької парохії, Честнат стр.

12. П. Ньюарку, Н. Дж., Сала Українського Робіт. Дому, 59 Бікон стр., друга лекція з світляними образами, після котрої організувано школу українських національних танків.

16. П. Нью Йорку, на горі міста. Друга лекція в Англ. Салі, 231 Іст 104 стр.

17. П. Філадельфія, Па., Українська Сала Т-ва Горожан, 847 Норт Франклін стр.

24. П. Філадельфія, Па., Сала, як попередно. Друга лекція. Зорганізовано школу.

24. П. Філадельфія, Па., Того-ж дня лекція в Салі Українській, 23 вул.

26. П. Стейт Айленд, Н. Я., Український Народний Дім, (Сталетов). Зорганізовано там школу.

25. П. Со. Філадельфія, Па., Сала Української Громад, 410-612 Со. Американ стр.

15. IV. Честер, Па., Українська Церковна Сала.

**

Вислід цієї квітучої праці В. Авраменка, до якої він взяв собі ще трьох помічників: юж. А. Кість, учитель П. В. Смух, та учитель І. Заболотський— було те, що в скорому часі організувано школи українського національного танку в Нью Йорку, Н. Я., в Пасейку, Ньюарку, Елізабеті, Картереті, Перт-Амбою, Н. Дж., та Стейт-Айленді і Вонкерсі, Н. Я., велику школу у Філадельфії, Па., куди В. Авраменко після о-

дного із своїх помічників, а також доїждив туди сам.

Школи в Вонкерсі та Стейт Айленді прийшлося залишити, бо частина учнів могла їздити до Нью Йорку, а учнів було за мало, щоб провадити школу в тих місцевостях.

В цих всіх школах було разом написано 515 учнів, а в тому числі В. Авраменко уdlлив стипендій, себ-то явчи за дармо 81 сирит (68 сирит з Захисту Сестер Василівок в Філадельфії, Па., та 13 сирит по других школах).

Навчання проваджалося в кожній школі по два або три рази в тиждень. Разом в кожній школі даво пересично до 30 лекцій, по 2½ год. кожда лекція.

З цих шкіл В. Авраменко вибрав здібніших учнів й дав такі виступи:

Дня 19. V. Нью Йорк, Н. Я., Сала "Стар Касино," 107 стр., Нью Йорк Сіта. Виступало 300 осіб в різноманітних строях всіх земель Собоної України.

24. V. Нью Йорк, Н. Я., Закінчення школи, в салі "Черч оф дэл Нейшон," 9. Секонд Авеню.

26. V. Пасейк, Н. Дж., вступ в салі Кватере Аудіторіум, 250 Монров стр., Пасейк, Н. Дж.

30. V. Стелетон, Н. Я., "Паблх Гай Скуа Аудіторіум," 14 Бродвей стр., Стелетон, Н. Я.

1. VI. Пасейк, Н. Дж.: ЗАКІНЧЕННЯ ШКОЛИ. Сала 212 Президент стр.

2. VI. Ньюарк, Н. Дж., "Аудіторіум оф У. М. ен У. В. Н. Асс., 652 Гай стріт.

8. VI. Філадельфія, Па., Сала Українського Т-ва Горожан, 84 Норт Франклін стр.

9. VI. Елізабет, Н. Дж., Сала Українського Народного Дому, 214 Фултон стр.

10. VI. Ньюарк, Н. Дж., Закінчення школи в салі Україн. Робітничого Дому, 59 Бікон стр.

13. VI. Елізабет, Н. Дж., Закінчення школи в Українській салі, 214 Фултон стр.

15. VI. Перт-Амбой, Н. Дж., Українська Сала, 752 Стейт стр.

16. VI. Картерет, Н. Дж., Сала "Гай Скуа Аудіторіум."

18. VI. Філадельфія, Па., Закінчення школи в салі при 843 Н. Франклін стр.

З усіх цих пописів найбільш триумфальним пописом був виступ 19-го мая, 1929 р. в Нью-Йорку в "Стар Касино" при 107 вул., де перед очима тисячної публіки, серед котрої було багато загрошених Школою Танків визначних осіб з американського ньюйорського суспільства. Артист В. Авраменко вивів в українському танкові 300 молоді в прекрасних українських строях з усіх земель України, а сам виступав у своєму сольному танкові "Чумак."

Про цей виступ українська найбільш по-

ширена в Америці часопись "Свобода" писала в ч. 119, з дня 22-го травня 1929 р., що це був вечір української душі, що промовляє до світа своєю красою.

Це було небувале в житті українського суспільства м. Нью Йорку свято, яке уладив артист В. Авраменко без необхідних грошових засобів, власними силами з поміччю, більше моральною, невеликого числа сидоміх українських громадян. Брак матеріальних коштів не дозволив зробити необхідного великого розголосу, не дав можливості взяти дорогу салю в центрі міста. Також велика аліна, яка була в день висту-

пу "Привітес театрі" в Монреалі дня 14-го квітня 1929 р. Серед присутніх в салі до 1500 осіб, більшість було Англіїців, Французів та інших народностей, окрім Українців. Про цей виступ часопись принесла прекрасні рецензії, так: "Монреал Стар" похвалила велику точність у виконанню і красу рухів та одягів.

Дня 7-го липня В. Авраменко виступав з своїми танечниками на "босвому лікніку" в Нью Йорку, Н. Я., й по своїй ініціативі збирає понад \$100.00 на Фонд Визвольної Української Боротиби в Галичці.

**

Виступи дали українському Імени честь і славу, а Авраменкові принесли матеріяльну страту. Звичайна ведаля українських дітців.

Не маючи можливості відпочити після тяжкої праці, В. Авраменко відкривав школи. Посилас свої помічників й іде сам в Стейт Пенсильванію в околиці Шамокін, Скрентон, Оліфант й там дає ряд відчитів.

Так 30-го червня 1929 р. В. Авраменко дає відчит про укр. танок в Шамокін, Па., у українській церковній салі, а того-ж дня вечером дає відчит в Моуут-Кармелі, Па., в салі української греко-католицької церкви.

Школи там zorganizовано, але через спеку й безробіття прийшлося їх розв'язати.

Дня 14-го липня 1929 р. В. Авраменко дає відчит про український танок у Вілкс-Бері, Па., в салі української греко-католицької церкви, і того-ж дня дає відчит в Оліфанті, Па., в українській салі.

Такі відчиті дає В. Авраменко 21 і 22-го червня в Тейлорі, Скрентоні й околицях.

Звертається він до всіх українських культурно-просвітніх організацій, до всіх українських священників, й просить допомоги перевести в життя ідею відродження українського танку й поширення його між нашим народом.

Цілий ряд відчитів дає в околицях Шамокін, Майнерсвіл, Колімаунт, Меріон Гайт, Кайлер й т. д. В де-яких з них пробується й заснується школи, але там не було вже В. Авраменка, бо В. Авраменко з причини тої, що речинець перебування його в Стейтах кінчився і він мусів відхатити до Канади.

Школи в Пенсильвеній засновані такі: в— в Шамокін, Майнерсвіл, Колімаунт, Скрентоні, Тейлорі й Оліфанті.

З причини безробіття, літнього часу (в копальничих околицях) й т. д. прийшлося школи деякі розв'язати, й залишилося дві добрі школи українського танку в Скрентоні й Оліфанті, котрі провадить учитель В. Пігуляк під керуван-

ЛЕВ ЯСІНЧУК, делегат Рідної Школи у Львові, котрий виголосив ряд відчитів в Злучених Державах і в Канаді 1928-29 р.

пу в Нью Йорку, перешкодила матеріяльному успіхови, але з художнього боку той український виступ дорівнював великанським розмірам вулиць, домів, мостів, залізниць, кораблів Нью-Йорку.

Виступи в околицях Нью Йорку хотія з меншим часом осіб, однак були перлинами української народної творчости, котрі розкидав по між американським суспільством артист В. Авраменко.

Про виступ в Елізабет надрукувала гарну оцінку часопись "Елізабет Таймс.", 10. VI. 1929.

В цей час в Канаді учитель В. Авраменка, Іван Пігуляк, що відкрив 14-го січня 1929 р. школу в Монреалі, закінчив навчання в монреальській школі українських національних танків і з 87 учнями дав величавий виступ у найбільшо-

нем В. Авраменка.

Дня 24-го липня 1929 р. В. Авраменко відіхав до Канади й вернув до Нью Йорку. У вересні приступив до організування нової школи танку в Нью Йорку й околицях.

Дня 28-го вересня 1929 р. дав в Нью Йорку, в салі Українського Народного Дому, 217-219 1st 6 с.тр., перший в новому театральному сезоні виступ українського національного танку, після якого розпочалося заснування школи, щоби довершити упертою працею того, чого не вдалося виконати в попередньому сезоні, а саме: організувати школи танку в Нью Йорку й околицях, зібрати найздібніших і найвідповідальніших танечників і створити з них добіру місцеву дружину, з якою можнаби виступити в відповідній салі на Бродвею в Нью Йорку; завоювати признание для українського танку на американській мистецькій арені, як зробила це Капеля Кошиця в царині української пісні,— а потім з дружиною українського танку, додавши до цього може ще й пісню — поїхати по цілій Америці а там і по Європі, щоби вибороти признание українському танкові по всьому культурному світові!

Можна додати, що В. Авраменко своєю працею і любовію до українського танку вже розломав лед недовіра до своєї праці й всі учні його шкіл ширю допомагають йому в праці.

За помічю й по вказівках В. Авраменка його здібніші учні відкривають в різних містах школи українського танку й заснують часто цілі товариства, так напр.: Засновано в Детройті Т-во "Чумах," (поучник танку Гіря й Голова Черноокний), Т-во "Молода Україна" в Детройті, (Саламандик), Т-во Відродження Українського

Танку в Детройті — (Іванчук). Останнє Т-во вийшло як окремий член в Англійське Музичне Т-во м. Детройті, Міш.

Такі-ж Т-ва є в Клівлянді, Огайо, (поучник, хованець Голова Кашаба). Майже по всіх місцевостях, де були школи В. Авраменка.

При цих товариствах випущено більше, як 250 учнів, які витримали іспит в знанню українських танків й видано їм свідоцтва від Голлозної Школи В. Авраменка.

Але найкращим іспитом для цих шкіл були прилюдні лописи й виступи тих учнів в театрах і на виставах й те велике признание, яке одержували вони від американської публіки.

Закінуюсь цей короткий перегляд тої величезної роботи, яку зробив артист В. Авраменко із своїми помічниками в галузі українського танку за такий короткий час в Сполучених Державах Америки, де є більш несприятливі умови для гуртування України, чим в Канаді. Можемо лише побажати нашому артистові сили й успіху в його дальній праці на ниві українського мистецтва.

Український танок обіцяє нашу молодь, гуртус її, воскресє в ній любов до свого рідного, а часто дитині українських батьків повертєє імє українське, імє гарне, дороге,— імє Великого Українського Народу!

В. Авраменко лише почав свою працю в Америці. Ще тільки частину величезних просторів Америки, де живе українське населєєня зачепив він своім танком, а ще скільки є для нього праці тут, поки там на Рідній Землі, на нашій Україні буде змога працювати.

Бандурист

6. X. 1929. Нью Йорк, Н. Я.

Свобідні впрваи мужеських відділів в Українськїм Городі у Львові. До впрваи стануєо 412, днє 19. червнє, 1927.

Одєн квадратовий метєр землї під Українськїм Город коштує тепєр \$2.70

Адреса посилки:

Account No. 5272.

SOKIL, UKRAINSKYJ HOROD

BANK OF MONTREAL, M^cGREGOR & SELKIRK, WINNIPEG, MAN.

ЗАСІДАННЯ СТАРШИНИ ТОВАРИСТВА ОПІКИ

У ВІННІПЕГУ, МАН., ДНЯ 26. ВІІ. 1929.

З НАГОДИ ПРИВИТАННЯ СЕНАТОРКИ ОЛЕНИ КИСІЛЕВСЬКОЇ У КАНАДІ

Присутні: Олена Кисілевська, голова Товариства Опіки К. С. Продан, містоголова В. Г. Коман, секретар Д. М. Ільчишин, скарбник О-

вул. Мейнстріт Ч. 457, Кімната 306, третя підлога.

Голова К. С. Продан привітав сенаторку Олену Кисілевську в іме-

Світлин М. Дубчак

Спільна світлина представниць українських жіночих товариств і організацій у Вінніпегу з сена торкою Оленою Кисілевською в часі її побуту в Канаді. Сенаторка сидить в першому ряді, п'ята від лівої руки глядача.

стал Василюшин, Свящ. о. Пантелеймон Божик провірник, С. Савула правний заступник Товариства, Ів. Боберський представник Товариства Опіки в Європі, на Канаду.

Засідання тривало від 7.10 до 8.30 вечером в домівці Товариства,

ни Товариства Опіки, яке опікується українськими імігрантами в Канаді, працює вже п'ятий рік, побільшаючи свій досвід і сили, потрібні до ведення роботи Товариства. Голова вітає Сенаторку, як заступницю українського народу, яка при-

їхала придивитися обставинам, серед котрих працює український імігрант і pomoже улекшити і скріпити відносини між іміграцією в Канаді а рідним краєм. Желает гарних хвиль в Канаді.

Сенаторка відповіла на цей привіт, що приїхала як гість, який хоче без упередження, придивитися новому краю: "Не хочу ввязатися ніякими обовязками і повновластями. Хочу видіти цей край а переловсім приглянутися жіночим організаціям, своїм і англійським, може де-що доброго дасться переняти. Дякую за привіт. Хочу причинитися до нашого поступу хотяйби малою частиною."

Секретар Д. М. Ільчишин забрав голос на бажання голови і пояснив стан іміграційних приписів під цю хвилю. Приїзд обмежений на кривних, найблизших кривних, це є братів, сестер і родичів та жену з дітьми і дітми. З краю бажують корабельних карт на відробок. Це немислимо сповнити, бо за богато таких, що мають гроші на карту і хотять приїхати на роботу. Замужні жінки не мають права їхати до Канади без мужів. Жени до мужів все можуть приїхати. Також наречені можуть приїхати до наречених, однак по приїзді мусить відбутися вінчання. Розведені правно жінки можуть дістати дозвіл, коли мають найблизших кривних в Канаді, які випишуть відповідні зобовязання, що заопікуються приїзшими. Служниці можуть їхати, як мають заперенену роботу при родині, яка виписала для імігрантки відповідні, так звані, "аплікації." Фармарі нежонаті, або вдівці не мають права підписувати аплікації для служниць з Європи.

При всіх подорожних обовязу-

ють приписи здоровля. Лікарі канадійські в пристаннях мають послідне слово. Відчувається постійне запотребовання служниць і робітниць на фармах і при родинах в місті. Потрібне знання англійської мови, бо таке знання улекшує працю і підносить платню робітниці. Підовчена служниця в місті дістає харч і кімнату та місячне у східній Канаді до \$40.00, у західній Канаді до \$25.00. Товариство Опіки у Львові полагаджує зголошення до виїзду у Канаду. Дня 30-го мая, 1929 р. перестала обвязувати так звана залізнична квота для Канади. Залізниця не можуть вже брати служниці гиключно на свою відповідальність до Канади. Треба мати покликання від фармарської родини, або родини у місті.

П. Остап Василичин пояснив справу приїзду родин. Коли якийсь фармар підлише так звані "родинні аплікації," то може приїхати на його фарму родина, це значить, що найменше чоловік і жінка. Для українських родин обвязує припис, що мають мати "родинну аплікацію" і 300 доларів готівки. Висота квоти хитається, а залежить часто від родинних обставин, виказаних в "аплікаціях." Тепер на аплікаціях родинних треба навіть виписати, що фармар приймає родину також на зимовий час.

Голова уділив опісля голосу п. Іванови Боберському. Цей пояснив, що під цю хвилю канадійська держава спиноє іміграцію із середної Європи і старається стягнути передовсім англійських імігрантів, щоби зменшити в Англії небезпеку безробіття. Спроби ті тяжкі, однак правління шукає систематично способів, як спонукати англійців до приїзду з теплої, культурної Англії у Кана-

ду, до праці на дикій прерії, в холоднім підсонню. Це край уладжений для іміграції. Державні уряди наставлені на це, щоби кермували напливом людей після пляну, корисного для канадійської держави Англіїців. Іміграційний рух не є рух доривочний, безпляновий, довільний. Ні, державні уряди глядять уважно на це, хто приїздить і кілька людей з кожної народности і де ті люди осідають і в якій скорості збільшують їх родини. Статистика

ведення урядників зглядом переселенців повне безсторонної зичливости й охоти допомогти.

Іміграцію не обмежено для Англіїців, також для всіх народів германського походження і для французів. Тут рішив степень виховання, яке держава дала своїм горожанам, так, що ті народи дорівнують поведенням англійським імігрантам. Польща, Румунія, Росія, Югославія занедбали виховання своїх громадян. Це видно на чужи-

Іван Попик приїхав до Канади весною, 1929 р. На світліні бачимо його хатчину на гомстеді та стайню. І. Попик має вже 30 акрів зорано, 3 коней та 4 штуки худоби.
(Околиця Атабаска, Алберта).

старанно ведена вказує, яка скількість людей якогось походження приїхала і кілька ще можна впустити, щоби змішати людей і виховати горожан Канади, які говорять по англійськи. Школи знамениті. Порядок і плян слідно всюди. Землі поділені, стан посідання запевнений, життя людини вповні безпечне, кождий чоловік, скоро лише вступить на канадійську сушу, дістає повну опіку держави під кождим зглядом. Лише право голосовання дістає по пяти роках побуту. Зрештою, нема ніякої різниці між горожанином а не-горожанином. Торговля, купно, продаж, власність, школи для кождого приступні. По-

ні. Приїзд тих громадян до Канади дуже тепер обмежений.

Українські львівські провідники в Галичині були все проти іміграції. Тому 30 літ львів. часописі виступали проти іміграції. Селяни однак не слухали, але поїхали, щоби дістати поле, луку й ліс. І дістали це все в Канаді а навіть горожанські права, о яких їм не снилося. Хто пізнав Канаду, мусить до неї вертати. Це край, де особисте достойнство кождого є всюди шановане. Тепер, коли селяни проти волі часописей приїхали до Канади, показується, що треба було післати організаторів разом з емігрантами, а тоді Українці в Канаді і в Америці

булиб оминули много прикрих досвідів, які мусіли робити з браку зрівноваженого, досвідного проводу. Тепер приїжджають бувші противники еміграції до емігрантів на відвіднини. Край, що здержував колись емігрантів часописними статтями, від зивається до еміграції просьбами, відозвами і делегатами.

Відчуваю, що канадійська еміграція нерозривно звязана родинними узлами з Рідним Краєм, а в справах народних, культурних і політичних готова все до помочі і що поміч доказала вже кілька разів датками і заявами. Його особистий погляд такий, що датки на старий край повинні постійно плинути. Десять відсотків від всяких датків на канадійські цілі повинно все йти на Рідний Край.

В Канаді велике місце на збирання досвіду для укр. народу, щоби той досвід вихіснувати опісля для себе. Тут нема пекучої ненависти, є часом дещо упередження. Українського емігранта, коли вже перейшов всі іміграційні формальности стрічають зичливо. Треба лише користати зі своїх прав. Дорога свободна. Українці можуть удержувати свої часописі, печатати свої книжки, творити свої організації, провадити свої школи. Залежить це від їх доброї волі.

Товариство Опіки у Канаді працює в сполуці з Товариством Опіки у Львові. Львів видає часопись: "Український Емігрант" і дає всякі пояснення, та полагоджує всякі еміграційні справи. Товариство Опіки у Канаді видає що року альманах для емігрантів, щоби подати інформації про Канаду і дати вказівки. Я повню під цю хвилю обовязки представника львівського Товариства. Не маю права голосовання в

Товаристві канадійським, лише до-радий голос. Оба товариства збирають все це, як досвід у своїй праці, але колиби українське громадянство розуміло свою честь народну, то всі справи для переселенців переходилиби через ті два товариства й Українці посідалиби рішаюче слово перед урядами і перед приватними людьми та товариствами в переселенчих справах, в справах еміграції й іміграції.

Сенаторка Кисілевська питає: "Кілько гроша треба виказати в канадійським порті?"

Секретар Ільчишин: "На це нема припису, якогоби строго пильовано. Імігрант, що приїхав на аплікацію фармара, повинен мати тільки гроша, щоби міг купити собі харчів, заки заїде з порту до місця призначення. Те саме відноситься до мушин і женщин."

Сенаторка Кисілевська: "Чи інтелігентні дівчата, яким тяжко найти заняття в Польщі, можуть найти тут заняття?"

Секретар Ільчишин: В Канаді життя розвивається і всюди потрібно людей і вони придадуться, коли принорюляться до відносин. Приїздили тут дівчата зі студіями в семінарі і нарікали дуже, що ніхто на них не дивиться, це значить, не находять відповідного заняття, як учительки, або організаторки діточих товариств. Були однак й такі, що приїхали, вивчилися англійської мови і самі знайшли заняття. Тут потрібно таких, що з початку мають якусь поміч, щоби могли о-своїтися з чужими обставинами і чужою мовою. Заняття найдеться за оден рік або за два. Без англійської мови лише при українських товариствах можна найти заняття в Рідних Школах, однак це дуже ма-

до платня робота. Колиб Українці більше дбали про свої Рідні Школи, булоби таких місць кількасот, а так є їх лише кільканайцять. Найліпше йти на службу або до склепу, про биватися дальше, розглядаючися. Треба робити без крику, без плачу. Товариство Опіки у Вінніпегу може дати вказівки і ради, не може однак брати відвічальности за успіх. В кождім разі Товариство має перегляд на відносини в цілій Канаді і може полагодити папери на приїзд та

школах, до того вимагають власти образования й іспитів в канадійських заведеннях. Тут потрібні служниць, куховарок, господинь, фармарок, хто знає кравецтво, моднярство, молочарство, пекарство, куховарство, аптикарство, книговодство, хто є пильним і робучим, без претенсій і примх, така імігрантка може найти заняття, скоро лише потрафить порозумітись в англійській мові зі своїм окруженням."

Свящ. о. Пантелеймон Божик:

Василь Волинюк вріхав до Канади з родиною в липні, 1929., маючи 50 дол. готівки. На світліні бачимо п. Волинюка з його родиною підчас будови хати.

знайти місця для служниць по фармах. Однак імігранти можуть напливати лише в міру потреби. Тут кажеться: "О скільки Канада може їх абсорбувати." Колиби імігранти наплинули за великим числом, повстає безробіття, якого Канада старається уникати. Іміграційний уряд глядить на це, щоби не було безробіття."

Містоголова Коман: "Виглядів на відповідні місця роботи для дівчат, які покинули гімназію або учительський семінар нема. Тут школи англійські, а Рідна Школа залежить від доброї волі котрогось товариства чи організації. Щоби працювати як учителька в англійських

"Потрібно, щоби дівчина, що виїждить до Канади, мала досвід в якімсь званні, уміла щось, що дасться вихіснувати в господарським і торговельнім обороті держави. Треба навчитися якогось фаху, але видно старий край поза куховарство іншого фаху для дівчат не знає. В Канаді дівчата мають роботу в купецтві, в кравецтві, моднярстві і в бюрах кожної галузи роботи."

Скарбник Василишин: "Хочу підчеркнути способи, як подорожна чи там емігрантка, дістаться до Канади.

1. Вона може приїхати на залізничу квоту. Це є якесь число служниць, яке після розпоряду імі-

граційного міністерства може привезти на власну відповідальність заряд залізниць державних (Сіенар) і заряд залізниць приватних, передовсім заряд так званих пацифічних (тихо-океанських) залізниць. В таких разях заряди залізничні стараються розмістити дівчата на службах по фармах або по родинах в місті. Платня залежить від хисту особистого і від досвіду, однак доходить до \$35.00 і 40.00 місячно, харч і мешкання. Вправні робітничі в кравецтві заробити можуть від \$15.00 до \$28.00 тижнево.

2. Другий спосіб, щоби приїхати до Канади, це той случай, коли брат, сестра, батько, мати підпишуть "апликацію" на приїзд.

3. Третій спосіб, коли родина фармарська, або якась заможніша родина в місті підпише "апликацію" на приїзд дівчини.

4. Четвертий спосіб, що дівчина їде до нареченого, який предложив урядови докази, що оженився з нею зараз по приїзді. Це говоритьсь о імігрантах, які хотять приїхати на сталий побут, бо для подорожних-туристів є інші приписи.

Ті можуть все приїхати на відвідини до Канади. З відносинами в Канаді і з підсоонням треба освоїтись, бож це край цілком відмінний від центральної Європи. Декотрі імігранти не можуть привикнути до Канади, до мови, до способу шукання праці, до заробковання і переривання праці, щоби шукати нову роботу."

Сенаторка Кисілевська: "Чи українські імігранти стараються зараз о горожанство?"

Секретар Ільчишин: "По пяти літах можна подаватися о горожанство. З того лише хосен, бо паспорт британський в подорожі має ве-

лику повагу. Воно приємніше і в державі мати якісь права, не лише обовязки, і своїм голосом впливати на хід подій в соймах провінціоальних і в парламенті, столиці цілої держави в Оттаві. Чоловік, що дістав горожанство почуваеться не як переходовий зарібник, але як власник цілої Домінії. Говорить всюди смілійше. Мимо того українські імігранти досить часто не спішаться, щоби дістати горожанство і відволікають подання о горожанство десятки літ.

Сенаторка Кисілевська: "Здається, здержує їх думка, що Польща не прийме їх, коли повернуть домів, але заверне їх до Канади, викине їх і вони стратять право до своїх ґрунтів."

С. Сарула, адвокат, правний заступник Товариства: "Це не може статися. Це не діється в ніякій державі, тим менше в Польщі, коли горожанини Канади був уроджений в Польщі. Наколи такий канадійський горожанин не зголоситься через пять літ до британського конзуля в Польщі, то його горожанство Канади вигасає і він стає горожанином Польщі. Горожанини Канади є властиво горожанином Британії а як горожанина Британії мусить його кожда держава поважати. Викинути його не можна, як довго він прилично заховується, і не нарушує законів держави, в котрій перебуває. Цеж обовязує горожан кождої держави на чужині."

Сенаторка Кисілевська: "Які условини до набуття землі обовязують імігрантів?"

Ільчишин: "Землі має Канада подостатком, лише людей треба, плугаторів, що схочуть цю землю управляти. Землі близше залізниць дорозші, подальше від залізниць де-

шеві. Чим далше на північ, в гущу, тим дешевші землі. Фарма, це простір землі на 160 акрів. Можна дістати як надія за 10 доларів, цілу фарму, але вже подалік від осель, більше на північ."

Присутні підписали листівки Товариства Опіки з привітом на слідуючі адреси:

"Тов. Просвіта" Львів, "Тов. Сокіл," Львів, "Парляментарний Український Клуб" на руки Др. Дм. Левницького, Львів, часопись "Жіноча Доля," Коломия, Дневник "Діло" Львів.

На порядку деннім стояв ще звіт скарбника Василичина про його подорож з Канади до Закарпатської України. Оповів в коротці про свою подорож до Ужгорода і до Муникача. Гарний край. Нарід до дня убогий і неспівомий. Молодіж в школах вже знає про Україну. В Ужгороді стоїть величавий дім Просвіти. Відбувався зїзд Просвіти. Понад 1.200 учасників. Одушевлені всі учасники. Кождий промовець хотів сказати слово "Україна" і слухачі не могли того слова наслухатися. Чекали на це слово, щоби ошоломлювати себе оплесками. Молодь з дахів дивилася до салі зборів і слухала промовців, такий стиск панував в домі Просвіти. Однак старше покоління гниле мадяризмом. Двох священиків, Волошин і Жолтва, це піоніри українського духа. В Сполучених Державах мають Українці з Прикарпаття свого єпископа, свої організації, досить заможні. Майно доходить понад чотири мільйони доларів. Звідтам сподіються Ужгородці помочі на сплату дому Просвіти і така поміч повинна прийти. Еміграція закарпат-

ських Українців йде передовсім до Стейтів, менше до Канади.

Сенаторка підписала заяву вступлення в члени. Голова відчитав заяву приступлення в члени. Скарбник Василичин поставив внесок, щоби старшина приняла громадянку українського народу, Сенаторку Кисілевську в члени. Місто голова Коман скріпив внесок. Присутні члени старшини, які творили правну повноту до рішень і ухвал, голосували одоголосно за прийттям. Голова Продан забрав голос і проголосив: "Сенаторка Олена Кисілевська принята одоголосно в члени Товариства Опіки в Канаді, і вручив новій членкині альманахи Товариства: "Нове Поле," "Прерію," "Кленовий лист," з виписаною посвятою на спомин побуту у Канаді. Голова сказав опісля: "Пані Сенаторко, просимо задержати нас в памяті і так, як ви привезли нам привіт з Рідного Краю, так ми передаємо привіт з Канади до Українців в Европі. Може будете дещо розчаровані тим, що ми за мало ще навчилися в Канаді, однак ми вже много поправилися, зробимо більші поступи і позбудемося ще не одної хиби, яку ще тепер легко доглянете. Желая доброї подорожі по Канаді. Дякую всім за участь в засіданні. Замикаю засідання. Тепер перейдемо до знимки до заведення Павлюка. До побачення."

Присутні перейшли до світлинного заведення П. Павлюка, який відсвітлив учасників засідання.

Записав

Д. М. Ільчишин

Писар Тов. Опіки.

Оден з моїх знайомих.

Дуже приємно стрінутися і поговорити з чоловіком, який не скаржиться на долю, тільки витривало працює і роздумує над способами, щоб краще жити. Мاستок фармара є оwoчем праці його рук і розуму. Коли він за молодих літ шось придбає, то на старість має задоволення і спокій, що своє життя марно не провів.

Хто хоче на фермі крім щоденного куска хліба придбати ще дещо,— не повинен лінуватися до роботи і мусить бути ошадний." Таки слова сказав мені Стефан Абрамець, фармар літ

Фармар Стефан Абрамець зі своїм сином.
Йорктон, Саск.

55, з Йорктону, Саск. Це було 12-го січня 1929 р., коли зайшли ми на його ферму. Я бажав вже давно оожмути його господарство. В околиці міста Йорктону і далеко поза ним—містом він знавний, як один з найрозважйіших фармарів, а до того має 8 четверти (кводрів) землі, це є 1200 акрів або 104 морги.

Я зліз з сани і фармар розпряг коні і поив до стайні. Дякуюсь доокрути. Ферма всего миль і пів від Йорктону. Положена на рівнині і, як звичайно обгороджена кільчастим дротом. При західній межі на ліво стоїть гарно зурований дім, даліше з північної сторони велика стайня, на худобу, за нею лісок, за ліском на полі си-

палець на збійжа. По правій руці друга стодала для худоби і шона на машинерію. На схід великий курник зі скляною стіною до полудня.

Лежачи сів, на дворі було досить зимно і я гвішшов з хату. В кухні дівчина приготувала вечерю. За кілька звлини увійшов сам господар, і заки готувалася вечеря, ми розговорилися. Я спитав його, як він зачинає своє господарство, що дійшов до такого гарного майна і почув від нього ось що:

"Тому 30 літ назад приїхав я з села Малковиска, хрославського повіту в Галичині до Канади. В маю приїхав я до Галіфаксу, минав Вінніпег і заїхав до Йорктону. Зелішавця в цей час не йшла даліше на захід і де ині можна бачити гарні ферми і людей, в шім часі були тут корчі, ліси і дікі прерії. Сім моргів поля в краю довелось продати і по заплаченню дороги, приїв я ще до Канади \$520.00. Думаю собі, що тут робити. В краю був господарем, то і тут не лишов бути довгі роки робітником все під чийсь розказом, хоч на початок треба було брати таку роботу, ска була. З думкою, що краще бути своїм господарем і самому собі розказувати, взяв я ферму-гомстед. Купив я за привезені гроші 4 корови, 2 коні, козарку, грабарку і віз. Та ферма лежала 3 миль на захід від Йорктону, коло Вибегіа.

"Як вам поводилося на гомстеді?"— питаю я.

Звичайно,— відказав Абрамець, "на гомстеді працював я тяжко, але вперто, бо треба було корчувати і виробляти землю під управу, шоби дістати на неї власність, а потроха ходив до сусідніх фармарів Англішів і в них на роботі приучився робити машинами. Заробляв троха грошей. По дев'ятьох літах трафився купець, відкупив ферму, а я подався даліше на захід і коло містока Віловбруку згодив собі дві ферми за \$3,000.00. Завдятку дав \$1,200.00, а решту сплачував ратами. Благословне Бог урожайні роки, молотились кожної осені шпешиво, на яку була добра шва, до того продавав що року троха худоби, сметану і яйця і так сплачував рати і попри це ще складало пару центів. Нині маю там вже три ферми, а шість ферм оостут коло Йорктону, доокла хати."

З дальшого оповідани Абрамця довідався я, що для обрїбки тих 8 ферм має він 22 коні, два трактори, три козарки, дві жившарки, велику молотільню, та вську инчу потрібну на фермі машинерію. В теперішнім часі не тримає богато хорон, курок має ооволо 120. При середньому у-

рожає, молотить що року від 9 до 10 тисяч бушлів збіжжя. Як є добра ціна, то продас пшеницю, а як низька, то тримає в сипанні на полі, а чим може змститися до 14 тисяч бушлів.

— Треба вам раво вставати і пізно лягати при провадженню такої великої і гарної господарки, — замітив я.

— Та вжеж, що так? — відказав він. Маю п'ять осіб в родині, то пильнуємо що важніше. Крім того, почавши від весни до осені, а часом і в зимі беру кільканадцять робітників, тай робимо всі по троха.

— Якої народности емігранти є найкращими робітниками? — питаю Абрамця.

Він відповів: — В теперішній часі трапляються добрі робітники всяких народностей. Вони бачать, що тут ніча система господарки, відмінна від красної і що треба часу, щоби набути знання фармарства. Українці дуже добрі робітники на полі, але коли котрий дивний, або занадто нетерпеливий, то сам на цім тратить, бо нічого не навчиться і відтак на старість бідує. За трицять літ могого побуту в Канаді завдячую мій успіх тому, що я не лінувався працювати, жив ошвидко і розумів, що коли чоловік жинє, то не повинен переставати працювати, лише дороблятися і йти все вперед.

На стіл подали вечерю, ми зіли смачні страви і ще довго по вечері говорили про канадійські українські справи і про Рідний Край. Була вже перша година по півночі, коли ми сказали собі добраніч. Я ляг в прилеглій до ідальні кімнати і заснув серед думок.

С. Абрамець своєю працею набув ще в Порктоні дім, який дійшов до вартости около 50 тисяч доларів. Я відчував поважання до цього фармара, неуструдженого працівника, бо він також не забув в Канаді про Рідний Край, що він Українець і давав на ріжкі українські справи. Виплати до тепер близько тисячу доларів.

Коли я на другий день рано пробудився і

Дім фармара Стефана Абрамця на фермі

глянув ще раз на гарні будинки довкола обійстя і на поля, я подумав собі, що гарно булоби, якби ми мали тут хоч 100 таких фармарів.

Яку то повагу osiąгнули ми в Канаді і яку велику поміч можнаби дати Рідному Краєви? Таких повинно бути більше, бо в Канаді є ще багато нагоди osiąгнути великий успіх.

В. Семєнь

Порктон, Саск., дня 4-го вересня, 1929.

ВОНА НЕ ЗНАЛА.

Мати: Ото також! А чому-ж ти не заклікала мене як він хотів тебе поцілувати?

Дома: Але-ж мамо, я не знала, що ви хотіли цілуватися!

ДОСВІДЧЕНА МАТИ.

— Мамусю, я маю нині від задачу: написати матері, які внітрують. Я вже висипала алкоголь, бензин, етер... Чи мамуся не знають ще чогось що вітріє?

— Доліши, доно... любов мушину.

ВОНА ГОТОВА.

Батько: Мені вже доіла твоя жаритравність. Від сьогодні маши глядіти за чоловіком.

Стефана: Добре, тату! За чим чоловіком глядіти, тату?

ВІДПЛАТА.

Адвокат: — Я зробив вас варятом в суді і тим самим звільнено. Мій гонорар 100 доларів.

Клієнт: — Та ви не думайте, пане меценас, що я справді варят — досить з вас 20 доларів.

В ГОСТЯХ.

Гість: Івасю, коли у вас звычайно обідають? Івасяк: Обід уже давно готовий, але мама чекають, щоби ви пішли.

І ТАКЕ БУВАЄ.

Чоловік: Чи не залишився до тебе який дурень, поки ти віддаєш?

Жінка: Так.

Чоловік: Шкода, що він не оженився з тобою.

Жінка: О, він оженився.

Мотилькові Рости́ни.

Мотилькові рослини — це ті, що азоту в ґрунті не потребують, а збирають його з величезних повітряних засобів. Мабуть, найбільше значимі мотильковими рослинами є горох, дубин, люцерна та конюшина.

Ті рослини мають звичайно на своїх коріннях дрібні бульбочки, котрі досягають навіть величини підного гороху. Однак на корінню рослини мотилькових, котрі годують в землі стерилізованої (пустій, перепаєній, в якій нема жадного життя) бульбок тих не буде. Як тільки таку землю занесться водою, котру перепушено через землю багату в органічну дробину, то сейчас зачнуть творитися бульбочки на корінню, що в такій землі росте. То саме вийде буде, якщо з рослини мотилькових, що ростуть в землі, пняти хочби дрібку тих бульбок, їх роздусити і піддати їх до стерилізованої землі, в якій ті бульбочки самі з себе на корінню рослини мотилькових не змогли повстати. Так можна наприклад викликати назвок бульбок на корінню конюшини, що росте в стерилізованій землі, "перешеплюючи" тій землі бульбочки коріння з гороху.

Ті факти вказують, що між бульбочками на корінню рослини мотилькових, а між рослинами тих рослини є певна близька зв'язь, — іменно рослини мотилькові, що не мають згаданих бульбочок на корінню, ростуть слабше, підчас коли ті, що ці бульбочки мають, ростуть кріпше. Мотилькові рослини не мають бульбочок корінних, або мають їх дуже мало на землях пустих, убогих в чорнозем. Чим багатіший чорнозем, тим багатіше в бульбочки мотилькові рослини. В землях мало засібних в чорнозем, на котрих не вдається, — виродити добрий горох, якщо на тій бідній землі росинкається пару м'як землі, на якій горох родить гарно; тоді рослини гороху виявляють бульбочки при корінню, яких поспредю не було. Це постування землям бідних розмірно малою кількістю землі урожайної, (в якій знаходяться дробинки тої матерії, з якої повстали згадані бульбочки), звється щепленням землі.

Що ж знаходиться в згаданих бульбочках? Бульбочки ті складаються з дробин бактерій, котрими переовознена є земля багата в чорнозем, а котрих є тим менше в землі бідній на чорнозем. Ті дробини бактерій приціплюються корінню, якого комірці більшають, а їх білковина розмножується. Та білковина твердіє, і з того повстають згадані бульбочки, зложені з самої білковини (азоту). Рівночасно з повстанням згаданих бульбочок змінється й цілий вид рослини: вона виводиться, росте, грубіє, розростається більшіше; її барва стає темнішою, більше соковита. В землях без чорнозему бульбочок тих на корінню рослини мотилькових нема зовсім, і ріст їх є ледки навіть тоді, коли їм піддати азоту. Коли однак в землі є засів бактерій білковинних, про котрі вже була мова, то рослини мотилькові ростуть на ній гарно, хоч не піддано їм азоту зовсім.

Цю появу можна вилучувати в той лише спосіб, що згадані бактерії білковинні, які формують на корінню рослини мотилькових згадані бульбочки, помагають тим рослинам збирати азот з повітря і змінити його в органічну азотову матерію. Тим то й всна стане річ, чому рослини мотилькові зможе рослинами збираючими азот, чому вони можуть самостійно нагромадити в землі багато азотового корму і в той спосіб приготувати цю поживу иншим рослинам, що по них слідує, якої в землі передше не було.

Найлекший та найдешевший спосіб викликати бульбочок на корінню мотилькових рослини є заправка насіння перед посівом зразком бактерій, приготовлених у флашниках. Зразки ті можна забуди весною в "Бактеріологічній Діпартаменті, Мініюба Еґрікултурел Каледж, Вінніпег, Ман., за оплатою 25 центів.

Стефан А. Грешак

Слухав IV-го року Рільничого Відаіу муніюбського університету.

Вінніпег, Маніюба, 21. жовтня, 1929.

СЕНАТОРКА ОЛЕНА КИСІЛЕВСЬКА.

Сенаторка увійшла з сусідньої кімнати. Я пригиталася. В неї думаче, поважні, розумні очі. Сукня на ній темної краски, волосся зачесане після моди з наших добрих часів, коли пані могли дозволити собі на довге волосся. Постава звичка.

"Поїдете пані з Канади і ніхто не буде мати претензій про Вашу працю. Простіть, що заберу Вам дещо часу і попрошу о відповіді на деякі питання, цікаві для нашого громадянства в Канаді."

Коли пані Сенаторка зачали свою письменну працю?"

"Мой першим нарисом було оповідання з селянського життя в горах. Я переслала його до Львова на адресу Івана Франка і як відповідь одержала моє оповідання, винечатане у "Літературнім Вістнику." Від тоді минуло 25 літ."

— відповіла Сенаторка.

"То пані обходять цього року 25 літ своєї письменничої діяльності? А ми в Канаді поняття об'єм не маємо. Якже пані пішла дальша Ваша письменнича діяльність?"

"Я писала напереді з життя наших селян і вони розкинені по різних часописях і видавництвах. Я й сама позабувала, де вони розкинені, у "Вістнику," в "Ділі," "Світлі," "Неділі," "Нашій Бесіді," "Календарі Просвіти." Я підписувала їх ріжно. Звичайно "Галичанка," "Калина," "Незнана," абс буквами "О. Г.," "О. К."

Про мій подорожі на Рівне, до Веселі до Каміня Подільського, до Одеси, печатала я в "Ділі." Передрух описів вишов особіною книжкою, яка вже вичерпана.

Педагогічне Товариство видало моє оповідання з гуцульського життя, "В горах." Учитель Таранко видав мій начерк: "До комор Довбуша."

Тепер приготувала я опис моєї подорожі по Швейцарії. Три роки, кожного року через кілька неділей оглядала я Швейцарію. Того року (1929) обіхала я знова швейцарські міста Женеву, Люцерну і інші. Опис подам частинами в "Жіночій Ділі."

"Коли пані Сенаторка зачали видавати "Жіночу Доло?"

"Ця часопись виходить вже п'ятий рік, від року 1925-го. Працює там Іванчуцька Олесь. Помагає нам як знаток мови професор Зубенко Іван. Часопись видає жіночий календар. Я нази-

сала там між іншим праці: "Як вести працю в жіночих гуртках," "Про самовиховання." Мушу виготовлявати праці з різних галузей знання, бо прецінь знаєте, що редакторка мусить заповнити число для читательок."

"Цікаво мені почути, які ще жіночі письменниці помагають Вам і працюють під цю хвилю пером?"— запитав я, зооби довідатися і про це.

"Ви знаєте вже імена тих письменниць. Ольга Кобляницька з Чернівців помагає нам дуже. Це письменниця звана вже поза межами нашої мови. Живе, неваже електрично, пише Катри Гриневичина у Львові. З Мельника в Чехах прислала свої праці Наталя Королівна, високо освічена людина зі знанням французької мови. З Подєбраду в Чехах дописує Комор-Віліньська. Йі оповідання "На еміграції," видала накладдія "Рекорд" в Коломиї особіною книжкою. З Перемишля дописує Ульяна Кравченко, вдова по учителю. Йі вірші вишли особіними томичками. Марійка Підгірника (Домбровська Марія) у Львові пише поезії. До альманаха на рік 1930 поприслала праці письменниці з Великої України. Помістимо. Це гарні праці."

"А що там поробляє Віра Лебедова — пані Малицька? Все зміла найти живе, горяче слово на наші думки."— запитав я Сенаторку.

"Малицька хорус, занета школою. Все відповідає: "Не маю часу!" Вона директоркою в Рідній Школі у Львові при вулиці Мохницького."

"Пані дозволять,"— сказав я, що зведу розмову на сенат. "Канада має сенат, але не має сенаторок, тах, що Пані для Канадійців незвичайно романтичним гостем. Для канадійських жінощи вибір до сенату не є правно дозволені. Доперва десь тепер порушити цю справу головний суд. Канада не має сенаторок, а пані приїхали як сенаторка. Маємо тут північне зоряне світло, але сенаторок не маємо. Коли пані ввійшли до сенату?"

"Знаєте, що Українці в р. 1922 не взяли участі у виборах. Доперва в р. 1928 голосували, і при тих виборах увійшли Українці також до сенату."— відповіла сенаторка.

"Пригадую собі: Вибори були з початком марта 1928. Я тоді був случайно в Польщі. Вибори до сойму відбулися 4-го марта, а до сена-

ту 11-го. Ті дні збилися мені в пам'ять. Можуть Українці розвинути яку силу в польських соймі і сенаті?"— запитав я.

"Старасмося здержати українські школярі для України під Польщею,"— відповіла сенаторка. "Денеде можна досягнути успіхи в обороні народних прав. Пришло Вам тексти моєї промови. Міністер Грабскі сказав, що при теперішніх шкільних польських законах не стане Українців за 25 літ. Я зазначила в мойй промові, що коли Поляки роблять наїзд на українські хати, щоби змешкати українську мову, то на дверях кожної хати стане українська матір до оборони своїх дітей. Поляки були заскочені моєю промовою. Це слідво було з їх поведення. Однак українські послани можуть лише тоді мати успіхи у свойй діяльності, коли селяни будуть більше читати часописі і книжки і стануть більше свідомі. Працюю як голова організаційної секції Союзу Українок. Я відвідала Галичку, Волинь, Поділля, Закарпатську Україну, Подєбради. Думаю, що жінки можуть дуже вплинути на це, щоби ослабити суперечки, які не дають спокою, не дають працювати. Матір дбав про лад в хаті, то може подбати про лад і спокій в громадї. Я це сказала жінкам також в Канаді. Жінцтво в Канаді може погодити з часом людей. Релігійні суперечки злишні. Мій муж був поштовим урядником й помер цього року в лютім. Він засту-

пався за православ'ям. Я лишлася при католицькій вірі і мій муж прозрів, що не треба говорити про релігю лише на це, щоби розсварувати людей."

"Напишуть пані Сенаторка тепер дещо про Канаду."— запитав я.

"Хочу подати мої вражіння в "Живочій Доли." Я відвідала жіночі організації в Монреалі, у Вінніпегу, Саскатуні, Едмонтоні, Мондері, Вешкувері, Позавтра в неділю, 15-го вересня виїду до Шікага, щоби стринутися з братом."

"Пані Сенаторка приїхала 17-го серпня до Вешкуверу, так що побули в Західній Канаді 4 тижні. Це за коротко, щоби нас пізнати. Ми не є такі злі, як виглядаємо. Не ганьте нас дуже за спосіб приймаання гостей. Термосимо гістьми то в ліво то в право. Ми виробили тут таку церемонію. Поводимося при гостях дуже свобідно."— пояснив я, щоби відкляти можливі дискусавки.

"Маю дуже гарні вражіння від людей, що шукають правдину дорогу, а це може лише подобатися."— успокоїла мене сенаторка

"Коли це подобасться Вам, то будемо дальше шукати правди і поводитися свобідно." сказав я на прощання.

Рсх.

Вінніпег, Манітоба, дня 13-го вересня, 1929.

ДОБРЕ СІНО.

Доброта сіна залежить від самої трави, та від того, чи в сухий час воно зібране. Добре сіно має гарну зеленуву барву та присмий запах. Коли воно є більше буре, як зелене, то це знак, що воно було на непогоді. Це однак не шкодить много, якщо сіно має кріпкий, здоровий запах. Коли сіно є не тільки бураве, але й слабий має запах, то це знак, що воно мокло доваго в покосах і стратило много на доброті. Як сіно має запах стухлий, то звичайно куриться з нього. Таке сіно придатне хіба на підстилку, бо воно шкідливе для худоби.

Годі осудити сіно лише по барві та запахі. Помимо гарної барви й кріпкого та здорового запаху може бути це сіно квасне, яке не має той вартости, що сіно солодке. Трави квасні розвізна ти можна в сіні тим, що вони не є такі м'які, як

трави солодкі. На віз дасться сіна солодкого наладувати більше чим квасного. Трави квасні не є поживні. В них є дуже мало білковини (протеїну), яка головано дає травам поживність. Якщо в сіні є сосонка (еквісетум), то воно звичайно є квасне, передівсім для коров не добре, бо від сосонки трагять вони молоко.

Оцінюючи сіно, треба знати й те, в якій стані була трава кошена. Сіно з молодой трави, кошеной в часі розцвіту є поживнійше й стравнійше, чим сіно з трав перестаріах. По колосках трав, які є в сіні, можна легко дійти, чи трава була молода, чи перестаріа.

Дмитро Басараба

Слухач II-го року Рільничого Відділу Манітоського університету.

Вінніпег, Манітоба, 19. жовтня, 1929.

Новий Спосіб Жнив

Докруги нас величезні, здається безмежні лани збіжжя. Очі бачуть золоту пшеницю на лані, а десьде сріблястий овес.

Коліж очі наші схотять знайти на тих просторах ланах жевців, а уха схотять почути їх спів, веселу розмову, сміх — у відповідь побачимо дивовижні машини, що посуваються по-вільним ходом полями золоті пшениці, а уха наші почують клекотіння тягунів і іншого рода дингунів. Перше бажання наше, це відгомін "Старого Краю" — нашого рідного села із агоніями, жемцями, і дісною, а дібністю — це простори канадські стели з пшеницею і клекотіннями машинями.

Праця машини заступила тисячі рук чоловічих, а жинва стали вогідні до праці у фабриці. Тому здається нам, що ми не зваяшані на лані пшениці, але в осередку промислу.

Одна, дві корови, 20-30 курок, 8-12 коней, за то кілька бензинових моторів і множество інших машин. Це жинив і мертвий інвентар фарми. За то та велика ферма числить дві секції землі, себто 1280 акрів, — себто більше як наших 900 моргів. Робітників всього на всього має чотирох і одну жінку. В такому числі працюючих людських рук, приступає власник 900 моргів до жинив.

На просторі ораної землі в вимірі двох секцій, пересічно 800 акрів землі обсіяних ярою пшеницею і вівсом (зимова пшениця в степових провінціях, висунених більш на північ, не сіється, бо зимраєє. Овес сіється в відлії скількості, головю до власної потреби. Решта землі з двох секцій, тобто около 480 акрів остає як переліж.

Жинива в західних степових провінціях Канади відбувалися дотепер виключно при допомозі жиниварок-визалок (байндер), котрі косили і везли збіжжя в снопи, за чим слідувало складання снопів людськими руками в "вершки" по 8-10 снопів разом. Сю працю називають в Канаді

"штукуванням" від англійського слова "стукінг."

По повнім дозрівню колосся у вершках наступас молочення при допомозі молотилок, до котрих довозить снопи. Цей спосіб жинив відбувається і тепер, але минулий рік (1928) змінив спосіб жинив і тепер наступас скорий перехід до найновішого способу переводження жинив — себто до жинив при допомозі нових машин, як тут кажуть з англійська "Комбайн," себто машин, котрі жинуть і зараз молотять збіжжя.

Непогода а через це й спізнення молотить збіжжя в р. 1927 головю в провінціях Саскачеван і Алберти збільшанн кошті молотить. Неприятна зима тогож року із зимними вітрами і морозами зявк 41 градусів Ф инсе зєра стрітла брак робочих рук і збільшення платні молотильникам. Звичайю мала подати спречинню більшій попит, а тим самим і ціна товару чи добра, в тім разі праці людської, збільшувєся. Непогода року 1927 при кошеню збіжжя,а головю в часі молочення, яке затягулоє аж до Різдва, обниження степеня зєра (грейду), через серезний мороз, спречинили недобір у багатьох фармерів, або зменшили дохід.

Град в багатьох околицях Саскачевану і Алберти в р. 1928, знищив пересічно збір на 50% — себто на половину, а за ним пришов і мороз. Це дало почин до зміни способу збору збіжжя; також пізєє і дороге жаття і молочення в р. 1927. дошли, як то кажуть, олю до огня і змусило велике число фармерів до скорого закупж нової молотїлки.

Головю град був рішачючим чинником у багатьох фармерів, які закупили нові молотїлки. Як-же се сталоє? Стебла були поломані градом. Колиж фармер був косив ці напів поломані стебла зничайним способом, себто жиниваркою, то бувби мусів зужити два рази тільки шнурка на визання снопів. Пробив, переведені в околиці Естевану, Саск. показали, що треба було на оден акер зу-

жити $5\frac{1}{2}$ фунтів шкурка, коли звичайно зуживалося лише $2\frac{1}{2}$ — 3 фунтів шкурка. Отже, видаток гроша при вязанню снопів збільшився, як також і кошення само було зтягнулося довше від звичайного.

Більша скількість снопів, бо солома стебла, зігненого вдвоє, булаб вязана подвійно, спричиняла була більший видаток на складання (штукування) снопів. Також і молочення за помічю звичайної молотілки булоб дорожше. Богато непотрібної соломи мусілоби перейти гирлом молотілки, а видаток зерна бувби на 50% менший від звичайного. Кошта самого молочен-

дуже зацікавилися келію машиною. Рік 1928. був успішним роком для закупу живко-молотілок. Коли в р. 1927. куплено лише 13.000 живко-молотілок, то в р. 1928. розкуплено їх аж 21.000. Зі Сполучених Держав завезено до прочих країн 6.500 живко-молотілок, з котрих більша половина підійшла до Канади (около 4.000). Саскачевану й Альберти.

Після дат. податків Е. С. Арсбальдом, директором домінікільних дослідних фарм, фармері степових провінцій Канади намістили в 1928 р. ні більше, ні менше, як \$12.000.000 в живко-молотілки. Більше, чим 3.500.000 акрів збіж-

Расові поросята.

ня — себ-то оплата чоловіка при тракторі, при молотілці, 6 чи 8 подавчиків снопів, 6 чи 8 пар коней, прохарчовання 10 людей — булиб завеликі; а заплата за зерно булаб замала, позаяк зерна булоб не багато, а і того зерно, по граді і морозі, булоб малої вартости.

Розважні фармері прийшли на основі повислих спостережень до переконання, що кошта збору. їх збіжжя тамтогорічним (1927 р.) способом будуть дуже великі. Тому, майже в послідній тижні перед жнивнами, рішили закупити жовтарки нової системи, яка підразу молотить, в тім переконанню, що зберуть своє зерно дешевше і заощадять гроша. Крім того, хотіли они позбутися небезпеки зтягнення жнив і браку робітника, як це було в 1927 р. Не сподівалися, що погода в часі жнив 1928 року буде осявою з найгарячіших, яка коли небула була в Канаді і що залізничні лінії постараяться о таке множество робітника, як це мало місце і в час жнив 1928 року.

Головною цілюю живко-молотілки є дешевість її праці. Троєх людей переводить цілі жнива. Фармарі в Сполучених Державах і в Канаді

викато й змолочено тими машинами. Вище згаданий директор подає, що в році 1928. Саскачеван посідав 2,35¢ живко-молотілок; Альберта — 1,005; Манітоба — 206. Власники тих машин переконані, що завдяки ужиттю живко-молотілок, заощадили 2,96 бушля з акру, і що осягнули ліпний степень доброго зерна. Подають воно також, що живко-молотілка заощадила їм від 8-10 сектів на бушлю.

Кожний, хто цікавиться нею, може одержати точні пояснення від фабрик зглядно наступників знавих вже витворів ріллічних машин.

Живко-молотілка складається з жнивярки і збирача, себто звяряду, котрий збирає зі стерні покоси з жатого збіжжя і підносить їх на стіл, який переає ці покоси дальше до молотілки. Збиралі і молотілка знаходяться в нестримім русі. Цілу цю сустанню ("комбайн") тягне тягун (трактор).

Живко-молотілка може працювати в двочийний спосіб:

1) Жати збіжжя перед повним дозріванням і класти його в покоси на високу стерню для дозрівання і доперва по відміє часі молотити збіж-

жа живо-молотілкою, — або

2) Жати доспіле збіжжя і рівночасно його молотити.

Як відбувається праця перш згаданим способом?

Перед позним дозрінням жие збіжжя жинварка, якої довгість звисаєть 12-16 стів і кладе збіжжя в покоси для доспівання. Стерню лишасться високу на $1\frac{1}{2}$ —2 стопи, так що зкошене збіжжя паде на висшу стерню. Через це, що покоси лежать на вискій стерні, воздух і вітер мають доступ до тих покосів з горні, з боків і з долини. Дощ не може спричинити шкоди, позаяк зжате збіжжя в таких покосах скорше висихає, як збіжжя в твердо звязаних снопах і копах. Цю косарку тягне трактор, а потрібно до цієї праці двох людей. Один веде трактор, а другий обслуговує жинварку, себто для визначування висоти стерні, яка залежить від висоти самого стебла. Де стебло високе, підносять косарка і стерню о-ставляється в тім місці висшою, а де стебло низше, там знижається косарка і стерня стає низшою.

Зжате збіжжя полишається в покосах аж до щиконитого дозріння. Це треба, залежно від погоди, 2-3 тижні.

Колн вже зерно в покосах доспіло, наступас молочення. Висше згадана жинварка приєнається до живо-молотілка і жинварка замінається тут в значайний стіл, який посередничить між збирачем а самою молотілкою. Збирач причіпається до стола. Збирач підносить покоси зжато збіжжя зі стерні на стіл, а стіл передає прямо до живо-молотілки.

Вимолочене і вчищене молотільною зерно підносить черпак молотільні до бляшаної скрині, яка знаходиться на верху молотільні. Скриня ця може помістити від 60-70 бушлів зерна. Колн ця скриня наповниться зерном, живо-молотілка здержує на хвилину хід, піддаєть чоловік з возом на зерно, отвирас малі дверцята

з бляшаної скрині на молотільні і зерно всипується до скрині на возі. Цей відбір готового зерна тривас кілька хвилин. Потім тягун із живо-молотілкою посувається вперед і продовжас своєю працою.

До цієї праці треба трьох робітників. Один веде трактор, другий наглядає молотільню, а третій відвозить зерно. Часто до відвоження зерна ужинають фармари малолітніх синів, бо робота ця не вимогає великої сили.

Віз із зерном відідажас до полевого, рухомого шихліра, який перед живом підтягається трактором на місце, вигідне для довозу зерна.

До шихліра всипається зерно за допомогою малого черпака, так що шихлір обслуговує до цієї праці не треба. Черпак працює при допомозі малого мотора о $1\frac{1}{2}$ Н. Р. Чоловік, що возить зерно від живо-молотілки до шихліра, обслуговує цей малий мотор, а також має нагляд над зерном в шихлірі. Як-що є середній збір зерна (20—25 бушлів з акра), то живо-молотілка зі збирачем може змолотити 35-40 акрів зерна. Часом, якщо праця йде без яких перерон, можна вимолотити і 45 акрів дивно. Як-що збір більший, тоді змолотиться менше акрів і тоді треба ще одного (четвертого) чоловіка більше до довозу зерна і обслуговує зерно в шихлірі. Пряме живо і молочення доспілого збіжжя жинється цілком доспіле збіжжя на пні, а рівночасно молотиться. І сей спосіб дешевий, тому що відпадає кошт жаття косаркою в покоси. Молочення відбувається так-само, як при попереднім способі. Ріжниця в тих двох родах збору зерна полягає в тому, що колн при першому способі молотілка молотить покоси, то при другому способі молотілка молотить зерно прямо з пня.

В. Коссар.

Саскатун, Саск.

Дня 21-го жовтня, 1929.

КОНЕЙ НЕ ІДЯТЬ.

- Я такий голодний, що з ївби коня.
- Жалую, але в нас нема коней

РОЗМОВА ЧЕРЕЗ ТЕЛЕФОН.

- Майк: Галло! Чи це Мері?
— Так.
— А ти мене ще любиш?
— Так — хто говорить?

СКУПНИ.

- Чи Клаптюк справді такий скупий, як говорять люди?
- Певно! Він навіть касндара не купить, бо ажук кюре даки скінчиться рік.

ОТО ФАЙНО.

- Чи ви бачили коли той інструмент, що вліє сказати, колн чоловік бреше?
- Ото файно! Я-ж оженився з таким інструментом!

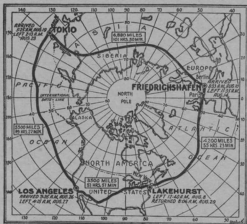
БАЛЬОНИ Й АЕРОПЛЯНИ.

Думка чоловіка тужила все за крилами, щоби можна літати, як літає птах, що неначе є тяжкий і легко рухатись у повітрі після своєї волі.

Від половини 18-го століття займалися винаходом бальонів французи і постійно уділювали їм, змінювали круглу форму на подовгасту,

торів уживались на них для їзди і для керування ними.

Люди думали над винаходом крил для чоловіка. Італійці вже в XVI столітті робили досвіди, опісля Французи, Німці й Американці. Німець Лілієнталь робив досвіди крилами і згинув при тім. Доверва американці Вілбур і Орвіл

Map of the round-the-world flight of the Graf Zeppelin

Мапа лету Цепеліна навколо світа в осені, 1929.

робили досвіди різними родами газів і додавали прилади до керування.

Доверва Німці уділювали бальони в цей спосіб, що ось того року, 1929 дожили ми, як німецький бальон, подовгасті форми з відповідною внутрішньою розбудовою з алюмініюм облетів довкола кулю земську. Генерал, Граф Фердинанд Цепелін, винахідчик того роду бальонів помер в р. 1927. Свій перший бальон збудував він в р. 1900 над Боденським озером в Німеччині.

Круглі і подовгасті бальони уживались в повітрі при помочи газів, легших чим повітря, мо-

Файт робили досвіди в роках 1900-1903 і в році 1903 удалося їм летіти при помочи крил і мотора, а в слідуючих роках уділювали постійно свій винахід. В році 1909 Француз Влеріо перелетів канал Ляменн з Кале до Доверу.

Європа і Америка мають тепер вже получення для подорожних аеропляними. Німеччина буде великі літаки на більше число подорожних. Англія і Америка стараються їх перевиншати.

А. Загарієвч

Віннігер, Ман., дня 30 го жовтня, 1929.

ПОЛІПШЕННЯ ПОЛЯ.

Кожний фармар може завважати, що по кількох роках, від коли прерія була зорана, рілля менше родить.

Чому не так? Тому, що збіжжя збиране на однім акрі з поля, вагою до 1,200 фунтів перестало в зерні і до 1,600 фунтів ваги в соломі, укладає з себе ту силу землі, котру ми річно з неї вибираємо. Поступаючи так роками, зменшимо ґрунт, бо він видає з себе складники необхідні для доброго урожаю. Це є річ зрозуміла.

Чи є спосіб на то, аби вернути ріллі відбрану її силу і зробити її знова багатію і родючою? Так, маємо, а то способом додавання ґною.

Коли до нині наші фармари в Канаді неґноділи ґрунти, то ще тому, що недавно зорана прерія ще сильна і давала добрий річний урожай. Однак, нині вже на часі застановитись над питанням, як поліпшити рілля, бо внаслідок робота фармара буде коштувати дорожше, чим зїна на зібране збіжжя. Тут ми зустрічаємося з питанням ґноєння зораного поля. Хемічний розбір показує, що зерно і солома складаються головню з наступуючих десяти складників: — Вуглець, водень, кисень, азот, фосфор, поташ, вапняк, магnezій, залізо, сірка.

Необхідно додавати ці складники до землі, аби вона могла витворювати гарний збір зерна і соломи. Це є можливо робити двома способами. Перший і найкращий спосіб доступний кождому, є ґноєння стаїневим ґноєм. Стаїний ґній містить в собі всі згадані складники майже в ідеальній пропорції, але де є брак стаїневого ґною, там

треба уживати штучних ґноїв, що складаються з цих самих складників.

Поручити треба "суперфосфат" у формі подвійно вапняного суперфосфору, котрий дурить фосфор і вапно та додає рослинам два головні складники, без котрих не може вирости міцна солома і добірне зерно. Є ще інші форми суперфосфору, які можуть бути вжиті як ґної, але тому, що тяжко розчиняються в воді, спричиняють вони поліпшення урожаю заповоли.

Важним складником є азот і ми можемо додати його до землі в формі чілійської салітри, або в формі вапневого азотану. В цих ґноєх ми даємо в землю два дуже важні складники, а саме поташ і азот. Оба ці складники входять в значній мірі в склад зерна, витворюючи здоровий зародок (різьць) і збільшують його протеїновий склад.

Як висновки з вище наведеного слідують:

- 1) Для успішної господарки фармар має вернути землі то, що вибрав з неї.
- 2) Належить обробити поґноєну землю так, щоби додані ґної перемішались з горішнюю верстною ґною.
- 3) Коли не можна ужити стаїневого ґною, належить ужити штучних ґноїв.

Міхайло Пивч

Слухач IV-го року Рільничого Відділу Саскатонського Університету.

Саскатон, Саск., дня 24-го жовтня, 1929.

МУХА.

Муха безбездячна для чоловіка. Множитья дуже сильно, бо самечка складає яєчка у всяке вогке місце де найдеться для них захорона, а головню в обрїнках, в смїтї, в мясі, в непрочищенї горнята, в усьо, що гниє. З тих яєчок, білих, дрібних а остравих викалюються вже в протягу одної доби дрібнєсенькі білі хробачки, не маючі ні голови ні ніг. Вони виростають до 14 днів на 1 сантиметр довжини і тоді замінюються, так як гусениці, в кукулу, котру не легко бачити, бо вона мала, бура, й твердне наче зерно. Якщо на дворї тепло, викалюється з сеї кукули муха за яєжх 14 днів і докучає людям і звірятам та плюгавить всьо, де лише дістанеться. Тай не лише то. Відомо, що муха розносить заразки всяких не-

дуг. Якщо верємя зимне, тримаються муші кукули заперті аж до весни.

З цього, як плодиться муха, бачимо, як важно є тримати чистоту в хатї. Не менше важно річ анїпати в зимї і з початком весни всяку муху, яка навивється під руку, а навіть шукати за ними. Бо всяка зимова й весняна муха, то зародок на тисячі й тисячі мух нових. Коли убється одну муху, то не буде літнього покоління, що від неї булоб розмножилося.

Е. Лучкович

Слухач Рільничого Відділу Манїтотського Університету.

Винїпер, Ман., дня 29-го жовтня, 1929.

КОЛЕГІЯ В ЙОРКТОНІ.

В минулому шкільному році, 1928/1929, йшла в Колегії в Йорктоні, Саск. правдива наука від VII. до XII степеня включно. Іспити випали знаменито. Учили 9 постійних учителів, 7-м монахів, Чина Братів Християнських Шкіл, і 2 світських учителів. В учительському зборі було три Українці, решта Канадійці різного походження. Настоятелем студентства був український Брат Методій, уроженець Кавказу і колишній студент Колегії, молодий і повний енергії чоловік, здібний виховець молодіжці, любитель змагу, загальнолюблений молоддю.

Крім науки української мови і літератури, в школі всі студенти брали участь у праці "Українського Студентського Літературного Кружка," який відбуває сходини що-другу неділю. Студенти старших степенів брали, оскільки час позволяв, участь у праці йорктонської Січової Організації.

Колегія мала в минулому році свою власну оркестру дутих інструментів, зложену виключно зі студентів під проводом учителя Колегії п. І. Корчинського. Кошти оркестри покрила Січова Організація. Крім того йшла в Колегії Наука музики на струнних інструментах під проводом учителя, запрошеного з поза Колегії. В струнній оркестрі виступало понад 20 хлопців; дута складалася з 12 учасників. Прикладні виступи обох оркестр мали гарний успіх.

Науку релігії і духовні ради удавав о. Шинкович, який недавно прибув із Старого Краю, місіонар Чина Редемптористів. Студенти Колегії співали в церковнім хорі йорктонської парохії.

Кінець шкільного року 1928-29. привів зміни в учительськм зборі. Після правила Чина Братів Християнських Шкіл, уступив після 8-літньої праці Директор Колегії, Брат Станіслав, шире і загальнолюблений не тільки в Колегії, але й у цілому Йорктоні та Саскачевані. Що злиною під час його імення, молодь Колегії зробила йому милу несподіванку. Торжественне прощання відбулося в кінці червня спільним заходом Колегії, школи Сестер, парохії, Січч і дружини пластуників у Січовому Домі, якого будову приспішено для

того свята. Вся місцева українська громада і багато англійської публіки взяло в ньому участь. Після концерту, в якому прекрасно пописалися передівсім школа Сестер і пластуни під проводом Брата Методія, виголосив гарну прощальну бесіду по англійськи і по українськи студент XII. степеня Д. Сервад, на яку Брат Станіслав дав сердечну відповідь. Були дарунки від молоді і громади. Прощання оставило по собі дуже миле враження. Брат Станіслав був знаменитим виховцем і великим приятелем молоді, серед якої він завжди удержати непохитно свою посагу. Як Ірландець із роду, він розумів дуже добре українські стремління і був ширим приятелем українського народу. Українська Січова Організація одержувала від нього много помочі. За вісім літ праці в Колегії пережив він усе терпеливо й спокійно, як і належаться християнськимвіддательственові, який він був у найкращому розумінні тих слів. Брат Станіслав вийшов до Європи на рік спеціальних студій в осередку Чина Братів Християнських Шкіл у Бельгії. Тішнися думкою про відвідини старої Батьківщини своїх батьків Ірландії, якої не бачив ніколи, а також мріяв об тім, щоби відвідати українські землі.

Літом 1929 р. будинок Колегії відволено від доглядом новоназначеного Брата Директора і Брата Атаназія, відомого на Заході Канади з Січової роботи, колишнього студента, а потім учителя Колегії, назначеного настоятелем молоді на шкільний рік 1929-30. Шкільний рік розпочався дня 17-го вересня Архирейскою Службою Божою, відправленою Пресвященним Василієм у власній каплиці Колегії.

Колегія св. Восифа в Йорктоні є єдиною українською Вищою Школою на всю Північну Америку. Це є "тай-скул," який згодом може вирости в університет. Ця школа заслугує на підпору усього українського громадянства в Канаді. Тільки тим вона держиться. Вона zaczynaє тепер 10-й рік своєї праці.

Йорктонськ.

Йорктон, Саск., 10-го жовтня, 1929.

ДОБРИЙ КІНЬ.

Сила, краса й ціна коня залежить від його вигляду і будови. Гарний, сильний і добре збудований кінь, мусить мати:

1. Голову проворційну, з острими чертами, широке чоло, уха шпичасті, очі великі й живі без найменшої скази, просто від чола по ніздра складений ніс, а ніздри великі, широкі, в середині чисті й червоначі. Кінь, що має лоб короткий, набитий, повище чола загнутий є негарний, має овечий вигляд.

2. Шия мусить виходити повно з грудей, бути достатньо довга й сильно збудована, вигнута на той спосіб, як лебідь носить голову (лебедина шия). Протиненства, що роблять шню у коня небажаною, це шия за довга, за тонка; шия коротка, груба; шия товста, м'ясиста коло грини; шия патчаства, якщо же є при насаді лоба гарно вигнана.

3. Грудь мусить бути широка, рівна. Вузкогруді коні є в роботі слабкі й легко западають на хороби грудні. Коли середня кість в груді сторчить шпичасто наперед, зветься така грудь яструбина; якщо грудь є нерівна а каблучковата а плечі поддаються взад, зветься така грудь когутина.

4. Хребет повинен бути простий неначе лінія. Хребет обвислий зветься каблучковатий. Кінь з таким хребтом і виглядає погано, й звичайно малу має силу. Поганий є також хребет випуклий, ослячий.

5. Хвіст повинен бути у коня грубий і волюсстий. Коні доброї породи тримають насадку хвоста врівноважено, вона не притискає зовсім до проного тіла.

6. Бедра повинні бути добре заокруглені й не повинні надто виставати; збіджені коні є сухобедри, і потребують много часу, щоб прийти до себе.

7. Живіт мусить бути рівний, так само як хребет. Якщо живіт висить по середині, зветься він коровачий; якщо живіт около задних ніг є підтягнений вгору, зветься він вітряний. Коні з таким животом є мало витривалі, полохливі й уперті.

8. Ребра повинні бути кругляві, наче клепки у бочці. Плоскоробрі коні виглядають погано, і є слабкі та мало витривалі.

9. Крижі мусять бути прості, кругляві, довгі й широкі. Крижі опадисті, або вузкі крижі погані коні і свідчать о його слабосильности.

10. Крім того мусить добрий кінь бути чистий в ногах, і не мати жадних сідів з яких небудь рая. Треба переконатися також, чи він не бє, чи не кусає, і який є в бігу, і в тягу.

Носиф Ваврик

Слухач Рільничого Виділу на Манітобськiм Університеті.

Морвіна, Манітоба, 22. жовтня, 1929.

ЗАГАДКИ.

Що станеться, коли впадете у Вішнівегу в червону ріку?

— Будете мокрі.

Котрий місяць найкоротший?

Місяць май, бо має лише три букви.

Чому не може доць падати два дні, оден день по другім?

Не може для того, бо межі одним днем а другим приходять ніч.

Чому жаби скачуть через дорогу?

Бо хотять дістатися на другий бік.

Що тяжче: чи оден фунт пір'я, чи оден фунт заліза? Оба однаково тяжкі.

Чому дівчата держать радо коті в хаті, або малі песики?

Бо слов'я або медвідь були би завеликі.

Коли смакує мала бульба найліпше?

Тоді, коли нема великої.

Кілько ліскових оріхів піде до літрового горшка?

Ані оден не піде сам; треба їх висипати.

Куди йде трубач, коли трубить в поході?

Пас за трубою.

Котрий назій найміцніший?

Очевидно, що вода, бо обертає млинні і дингає кораблі.

УПРЯЖ.

Упряж, як і проче господарське знаряддє, потребує пошанівку й догляду, щоб не марнувалася скоро.

Ремінний упряж шкідить головню вогість і не лише вогість зі снігу та дощу, але й з перепочива, а навіть стасина, коли перед її впливом упряж не забезпечиться. Коли змокну або перепочиву упряж не висушитися а навіть денне-будь недбало, то вона, висохши, втратить форму, стає тверда й неподатна, або пліснє від вогість, через що в обох випадках псується шкіра і ушкоджуються шик,— гніють або тріскають від неподатности шкіри.

Тому важно є, щоби шкіру упряжка заховувати все м'якшою й гнучкою, намащувати її товщом або оливою. Одноразове поверхове намащення упряжк з майже безшартісне; ремінь треба висушити товщом або оливою кілька разів з обох боків, щоби ремінь пересох наскрізь.

Як вже згадано вище, під кінецький триге ремінь і нищать його з коротким часі, якщо не висмарується його добре товщом. Ремінь головню треба часто смарувати під сподом що найменше раз або три рази на місяць.

Ремінь намащуйтеся лише тоді, як він є цілком сухою; вишше заграмається з ним вогість і намащення не охоронить його від псути. Забодочний ремінь належить перш усього підчистити чистою водою, умиваючи шик і м'яза, як треба. Опісля розкрити упряж, щоб висохла, а тоді доокраді її смарувати два й три рази, як тільки попередче смаровання висохло, зайшло в шикру. Як вже ремінь пересох товщом, належить його ще витерти добре кусцем вононого сала, щоби товщ засмарував всі дрібні дірочки в шкірі, і щоби на ремінь через то терти добути полиск.

Кожний дбайлий господар знає, що упряж мусить бути в стайні завішена рівно, та що не годиться її кидати скружену, або де небудь. Вона повинна висіти у провітрованім місці, бо як буде висіти в задушій, парній стайні й не буде часто провітрева, то мусить кинути на ній плісня, котра вийнється ремінш навіть тоді, коли він буде намащений добре.

Василь Боднар

Слухач Рільничого Віддлу Манітотського
Університету.

Вашінгет, Ман., дня 28-го жовтня, 1929.

ДЕВ'ЯТЬ ЗАМІТОК.

Чи наша ціль в господарстві є уживати найгірші машини, найгіршу худобу, найгірше насіння?

Наша ціль є: Одержати з нашого вкладу якнайбільший дохід. Ось тими способами можемо осягнути сю ціль:

1. Читати рішуче книжки, брошури й часодисі і йти за поданнями радами.

2. Щадати час, щоби зробити якнайбільше роботи в якнайкоротішій часі.

3. Патати старших і молодших про їх досвід і користуватися їх радами.

4. Уживати якнайбільшу часть фарви. Що-найменше її зорати. Це нищить бурви.

5. Гнояти поле. На гноєнім полі оден акер дасть 45 бушалів, коли негноєний давав 30 бушалів. Уживати можна й штучного гноєня.

6. Держати худобу чистої раси. Чотири корови доброї раси дадуть більший дохід, як 32 нерасові корови. Курка чистої раси знесе 100 до 300 яєць річчє. Кілько несе Ваша курка? Тепер! Виші значить 90% буранг, а вони с'чім потребують мало догляду. Не потрібно держати 10-ть коней на одній секції землі, ніколи є трактор.

Два-три коні-вистарчать.

7. Трактор не оплатиться на 40 акрах, але на більших фармах він є потрібний. Трактор зоре плугом на три скиби 15 акрів за 10 годин; важке живаркою найменше 30 акрів, згакує 30 акрів і все скорше і явше, чим 12 коней. Уживати належить машини міцні, прості, міди.

8. Мади відновіди будинки. Добрий, новітньо збудований будинок принесе більше хіва, чим збудований на старий спосіб. В добрім курнику кури дадуть більше доходу, так само корови в добрій стайні.

9. Вживати найліпше насіння. Много фармарів думат, що насіння "Марк" найліпше, однак доброї якості є пшеница "Річорд", "Маркела", "Гарнет." Найліпший до упряж овес, це "Бенер", ячмінь найліпший "Требі." Виплатити є с'чім доокраді і коношину, бо дають знамените сіно.

В. С. Німеуш

Слухач II-го року Рільничого Віддлу Манітотського
Університету у Вашингеті.

Вашінгет, Ман., дня 20-го жовтня, 1929.

ПАША ДЛЯ ПЧІЛ.

Не досить постаратися о пчолу й уміти колоти їх ходити. Аби пчолу велась, треба постаратися для них о рослини, з котрих вони можуть жорнати мід.

Зиск зі пчел залежить передівсім від бодатва ростин медодаїних. Многі околиці мають таких ростин мало, тому треба рослини медодаїні знати, і їх засіяти там, де їх за мало. Як господар дбайлїй, старатся о пашу для своєї худоби, так і пасічник повинен перш усього дбати о пашу для своїх пчел.

Це не є рїч така трудна, як вона може здаватися. Якщо пасічник є зарплатом і господарем, він повинен сіяти кльккакаждїть акрїв люцерни, або коношини. З цього не тільки буде значний

прибуток в медї, але буде й добрий паша для худоби. Крім того у люцерни й коношини збогачують землю азотом і тим роблять різко більше придатною під збижжє. Де пасічник не має досить власної землі, там нехай умовиться зі своїм сусїдом і купиць для него, на його фарму пасивши люцерни або солодкої коношини. Фармар збере собі люцерну або коношину й матиме збогачену свою різку, а пасічник матиме знамените пасовишко для своїх пчел.

Франко С. Новосад

Слухач III-го року Рїльського Видїлу Манїтобського університету.

Winnipeg, Манїтоба, 22. жовтня, 1929.

ГІРКИ ОГІРКИ.

Гіркий смак огірків має дві причини:

Одною причиною є надмірна посуха. Від цього можна огірків охоронити підняваючи їх корінь. Розуміється, це оплачується лише на величезних грядках.

Другою причиною є надмірне вигрівання самих огірків (овочів) через сонце. Поки огірків є затїнені листям, поти їх смак добрий. Коли одних велика спека спалить листя, що воно зів'яне, або коли з яких інших причин огірків є виставлені на сонце, то овочі огірків тоді стають гіркі.

Садження калусту між огірками причиняється зменшенню до затїнення їх овочів і в тім часї, коли спека сонїчна зжарить листя огірків. Крім тої користі жаяється і ту другу користь, що з тої самої грядки збирається калусту й огірків. Також садження кукурудзи або фасолї рядком хоронить огірків від сонїшкої спеки.

Василь Череван

слухач I-го року Рїльського Видїлу Манїтобського Університету.

Winnipeg, Манїтоба, 18-го жовтня, 1929.

ЗАГАДКИ.

Коли одна служниця потребує дві години, щоби спарити кімнату, кілька годин потрібно двом служницям, щоби зробили цю саму роботу?

Двом служницям потрібно два рази більше часу, бо вони бесїдують зі собою про всі повинни.

Що частїйше: сонце чи місяць?

Ані одно, ані друге: обос мають плями і не мивються.

До котрої блякванки не можна в Канаді налітати сметани?

До повної.

Чому в Канаді будують люди так много домів?

Бо доми не хочуть виростати самі а під землі.

Має шість ніг, а ходить на чотирох? Що це є?

То є чоловік на конї.

Яка рікниця межи псом а конем?

На конї їдани аже не один вес, але на пси не потрафить ані один кінь їдати.

Хто є характерний?

Рак, бо за життя він не червонїє, а до смерти по смерти в окропі червонїє.

Вихід до вправ мужеських відділів Сокола-Батька в Українським Городі у Львові.

Під Український Город треба докупити ще 5 моргів землі. Купить від себе 2 морги землі.

ІНСТИТУТ ІМ. Т. ШЕВЧЕНКА В ЕДМОНТОНІ.

Інститут ім. Т. Шевченка в Едмонтоні, Алта., має на цілі давати українській молоді, яка ходить до шкіл, проміщення, харч і старання християнське виховання, щоби український наріз в Аалберті посідав заведення, де можна молодь примістити і забезпечити для неї примірне виховання.

В шкільному році 1927-28 провід Інституту та спочиває в руках українських братів Християнських Шкіл. Чин Братів Хр. Шкіл повстав ще в XVII століттю у Франції. Завдання Чина є добре виховання молодіжні. Священників між Братами нема і Брати не можуть ставати священниками. Брати є звязані монашскими обітами як також обовязком постійної праці над поглибленням свого власного вчительського знання, до терпеливості й лагідности зглядом молодіжні. Брати Хр. Шкіл є тепер найбільшим монашским чиним католицької Церкви; вчать на около 35 ріжних мовах не тільки на християнських, але й у поганських краях і всьоді славяться своєю самопосягою для молоді.

Між канадійськими Братами Хр. Шкіл є і Українці з роду, вже виховані в Канаді. Один з них працює цього року в Колегії св. Йосифа в Поркстоні, Саск., а два в Інституті в Едмонтоні. А кількох пригтовляються в новіціяті в Аврорі, Онтаріо.

Інститут кромі мешкання і харчу дає своїм питомцям поміч у шкільній науці, обовязкові лекції українознавства і звуку співу. Рік-річно Інститут тишить гарними вислідами державних іспитів своїх студентів. Питомці мають спос Літературне Товариство, що дає їм поле для самостійної праці й вправу у бесідничстві. Найбільше студентів учасяє до Вищої Школи "Гай Скул," але є і кількох, що ходять на учительський курс "Нормал Скул," на університет, і є кількох учнів вищої школи. Оплата за харч і помешкання вносить \$24.00 місячно. Будинок, три

поверховий, мурований, зі всіма вигодами і площею для спорту, котрим незвичайно цікавиться молодіж Інституту.

В шкільному році 1927-28 три спортивні дружини сформувати лігу в гасіні— "гокей." Інститут Шевченка, "Аалберта Каледж," і Парохія св. Альфонса. Відбулося 13 стріч. Інститут виграв найбільше стріч. Того самого року організовано лігу в ставці (бейс-бал), до котрої належали Інститут Шевченка, "Аалберта Каледж," і Інститут Грушевського. Інститут Шевченка по девятьох стречах знов побідав. Найбільше завдяютой боротьби, реклами й слави для Інституту Шевченка принесла ліга гасіні в шкільному році 1928-29. До цієї ліги належав Інститут і дві найславніші колегії в місті — імено: французька Колегія О.О. Ісусович і німецька Колегія "Конкордія." По завязаних змаганнях через зиму майже всі три дружини однаково вигравали. Під весну, щоби рішити, хто виграв провід в лізі, треба було грати три рази в славіній Едмонтонській Арені. Тут знова Інститут Шевченка побідав. Англіійські часописи, також українські проголосили його "чемпіоном," ліги. Ця побіда принесла багато слави для Інституту і його питомців, а також для всіх Українців Аалберті, бо то була, в історії Аалберті перша виключно українська дружина, що змагалась проти других націй і їх побідила.

Кромі вище згаданой гри, питомці Інституту интересуються ще й кошиковою ("баскет-бал"), м'якою ставкою ("софт-бал"), кованим м'ячем ("фут-бал"), пошеним м'ячем ("регбі"). Поодинокі студенти грають з великим успіхом в ріжних шкільних дружинах.

В минулих роках питомці Інституту давали много публичних концертів, котрі загал прийняв з великим признанням. Інститут також все брав діяльну участь в національних святах і торжествах.

Вся свідома українська громада ставиться до Інституту дуже прихильно.

Кожному народові заповіли на тім, щоб би виготувати добрих провідників, які посідають високу моральну, освітню, релігійний світогляд і організаційний зміст.

Інститут ім. Т. Шевченка в Едмонтоні заслужив собі на нове довіря українського громадянства в Канаді.

Секретар Інституту Шевченка,

Едмонтон, Алберта, 22-го жовтня, 1929.

Дружина гаківки при Інституті ім. Т. Шевченка в Едмонтоні виграла перше місце в змаганнях Ліги. Посередині сидить Брат Володимир.

З ПРОМОВИ БРИТИВСЬКОГО МІНІСТРА ФІНАНСІВ, ВІНСТОНА СПЕНСЕРА ЧОРЧІЛА.

(Дня 26-го серпня, 1929 у Вінніпегу в театрі
Вокера).

“Що може одяг чоловік зробити? Не можна недоцінювати того, що оден чоловік, або жінка можуть виконати. Сила і вплив людини є необчислимі. Тут є поле, де може кождий посприяти. Звичайний чоловік, що причиниться до розвою свого міста чи округу, помагас їти громадянству до найкрасших цілей. В той спосіб стремить людськість до своїх найвищих мрій.

“Фрі Прес” число з дня 21. VIII. 1929.

ВИВІЗ ЗБИЖЖА.

До початку двадцятого століття Сполучені Держави забирали перше місце у вивізці пше-

виці і муки. З початком двадцятого століття Канада зачала поступенно побільшати вивізі пшениці і муки. Цей зріст був поступенно в міру того, скільки акрів більше було засіяно, як також і в міру збору з акра. В 1928 р. Канада доставляла 49.6% всього вивозного хліба пшеничного в світі. Подано вивізі пшениці за рік 1928, в числах. В 1928 р. вивезено по-за границі в бушлях:

Канада	365,420,000
Аргентина	186,986,000
Сполучені Держави	96,290,000
Австралія	58,325,000
Угорщина	10,446,000
Алгерія	7,113,000
Югославія	5,779,000
Індія	4,244,000
Румунія	999,000
Росія	не знати.

ФАРМИ В ПІВНІЧНІЙ МАНІТОБІ.

На північ від Ді Песу.

Канадська земля є незвичайно богата. Коли в полудневій частині трьох степових провінцій: Альберти, Саскачевану і Манітоби населення займається переважно рільництвом, то на північних просторах простягаються зложа скарбів землі. Тими скарбами є укріті поклади цинку, міді, заліза, срібла, золота і платини, земної фарби і всяких інших мінералів.

Країна, де колись були леговиська диких звірів і сотками миль розкинені шатра ловців звірів і рибалок — нині представляє собою крамницю металів. Скалисті горбки з безліччю озер непридатні для рільника і для того розбудова пів-

світний торг кораблями, стає дешевішим. Повний рух залізничний і корабельний для перевозу збіжжя зачнетись в р. 1930, однак вже цього року півшов транспорт пшениці через порт Чорчиз до Англії.

Крім залізниць до Гудзонського Заливу в північній Манітобі збудовано 89 миль залізничної дороги до Флінн Флон, та 47 миль дороги почавши від містечка Кренбері Портидж, до копальні Шерит-Гордон. Рівночасно ростуть на цій півночі міста як гриби по дощі, бо заплинуло в ці околони багато робітників, які були заняті при будові залізниць, міст, містечок, та електривень. Многі з перших поселенців півночі, не включа-

Копальня Флінн - Флон.

ють має зовсім відмінний характер від розбудованого полудневої Манітоби.

Кількадесяті спільно провадить безупинно вступні роботи, закуповує мінеральні клейми, провірює їх і платить великі суми гроша. Велику користь з копацьох арозумів також і уряд і через ці дії а богати простори з укрітими металлами провів понад п'ятсот миль залізної дороги аж до порту Чорчизу над Гудзонським Заливом.

Залізниця.

Залізницю до Гудзонського Заливу збудовано однією головною для фармарів. Через довгий час фармарі степових провінцій нарікали що за перевіз пшениці, яку треба було вивезти на світовий торг, вони платили великі суми гроша і через це не осягали бажаної ціни. До портів східної Канади дорога дуже далека, перевіз пшениці дорогий, а до порту Чорчиз богато ближче і перевіз не лише на пшеницю, але на всякі інші фармарські продукти, які треба вивозити на

кни тубольців-Індіанці, своєю обставини змушені були лишитися в цій частині краю. Вони поселилися тут зі своїми родинами.

Свіжа ярица.

Деякі мешканці вже данніше оглядалися, думаючи про заложення свого господарства, що би пляхати худобу, городовину, бо кождий відчував брак свіжої поживки. Такої поживки потреба конче, щоб прокормити ці тисячі людей, які в цих околицях мешкають. Кождий однак знає, що свіжої поживки доставляє лише фармар, який займається її пляканням. Мимо того, що округ копальничий міста Ді Песу лежить на трисовинах і на пісках горбоків, то деякі люде, оглянувши цю околицю прийшли до заключення, що й тут є земля, яку можна використати для фармарства.

В місті Ді Песу мають мешканці городи, в яких садять моркву, бураки, огіряк, петрушку, салату, фасолу, цибулю, бароболі і інші родя я-

рини. Поза містом на північний захід тече річка Ді Пес, яка впадає до ріки Саскачевану, над якою власне лежить місто Ді Пес. Понад цю річку в тауншипі 56-ім, режидж 26, знаходяться землі, на яких по винищій день фармує 29 фармарів. Деякі з них мають по дві секції землі і займаються плеканням рогової худоби, та плеканням коней, яких вживають зимою порою до транспорту різних товарів в околиці, де нема залізничі.

Фармари України.

Фармари в окрузі Ді Песу, це переважно Французи, Англії і Індійці, одяк між ними є також і Українці. Ними є Д. Романчук, І. Скагіль, П. Пелех, М. Барановський, які є жителями тутешніми від кільканадцять літ. Послідніми часами багато більше Українців поселилося на тутешніх фармах. Це переважно новоприбувші е-

Просектори знайшли золоту руду в північній Манітобі.

мігранти, які працювали при будові доріг, а після взяли гомстеди і спровадили з краю свою родину. Це є розумна річ, бо вони не витрачують грошей на їдженя залізницями по Канаді, а закладають своє власне господарство, щоб бути незалежними. Вони працюють і на фармі і в тартаці, або на залізниці та в копальнях. Зимою ловлять рибу, або полюють на звірів. Так заробляють гроші і поширюють своє господарство.

Багато більше наших людей забере фарми коло Ді Песу, бо в Ді Песі бюро Міжнародної Агенції помагає робітникам дістати інформації про гомстеди. Це бюро дає пояснення і поради не лише про фарми, але також дає поради в справах іміграційних і в справі копальняних просторів, де ще можна відшукати поклади металів.

Робітники, які працювали при будові залізничі до Гудзонського Заливу бачили, що до ми-

лі 480-ої на північ від Ді Песу в деяких місцях є такі жителі, які мають по кілька акрів землі. Вони плекають всякого рода ярину. Це значить, що в цих диких просторах є можливість провадження городничого господарства. Навіть само правительство з Оттави вислало цього року спеціального агронома, який проїздив ці землі, щоб подати вказівки про збіжжя і ярину в тих околицях.

Великі сіножата.

Цього року дітянула степові прерії велика посуха. Висохло не лише збіжжя але повисихали

Намети на далекій півночі Манітоби.

також і трави. Фармари відчули брак сіна і наші для худоби В липні місяці цього року вибралося кільканадцять фармарів з Ріджайлі, Саск. на північ до Ді Песу. Вони забрали зі собою косарки і над берегами ріки Керрот Ривер накосили около 36 тисяч тон сіна. Миська Рада Ді Песу разом з тутешніми фармарами мають в плані просити правительство, щоб на державний кошт ріку Керрот управити, бо там земля дуже надається на плекання сіна, а також на уярву швейци. Должина цієї ріки лежить 8 миль на захід від Ді Песу. Треба вірити, що правительство прихилиться до такої просьби а тоді фармарське населення округу Ді Песу значно збільшиться.

Важливі.

Розвій копальень півночі поступат вперед. Навіть деякі Українці вкладають свої гроші в копальняні спілки і закуповують терени, та засягають вказівок і інформацій від людей, які точно ці справи розслідують. Попри сподіваний зиск з копальняних теренів і копальень які в цій окрузі розвиваються, розвинеться також і фармарство, яке за саме сіно, не вчислюючи доходу з годівлі худоби може дати фармарам значні доходи.

См. Вл.

БЕЗПЕЧНІ ГРОШІ.

В Шкотії повстала гадка тах званого "Намісного Товариства" ("Investment Trust"). Сталося це 50 літ тому і тепер в Англії існує понад 140 таких товариств.

"Намісні Товариства, заведені через Школяків, дали змогу людям наміщати безпечно малі квоти в такий сам спосіб, як це дотепер міг робити лише великий капітал.

Що ж це таке "Investment Trust?" Слово "invest" значить "наміщувати," слово "trust" значить "довіра," "завіра." Можнаби сказати "Намісна завіра." Говоримо звичайно "Намісне Товариство." Це є товариство банкового характеру і воно дає змогу членам корисно наміщувати свої гроші.

Кожний член вкладає гроші і стає уділовцем товариства. Товариство через своїх зарядчиків купує за вложені членами гроші шерс, чи бонди промислових, чи торговельних, чи інших підприємств, які що найменше через п'ять посліджж років правильно платили дивіденди).

З ошадностей, які вкладають вкладники, осягає кождий банк доходи в цей спосіб, що одержані на переховання гроші наміщає в більшій числі підприємств. Він робить це для безпеки і для збільшення свого заробітку. Банк одержує більший дохід через це, що наміщує гроші на цілком безпечні підприємства, але також на підприємства, які доперва мають вигляди на великий дохід. Через такий розподіл зменшається ризик а забезпечується дохід. Коли котресь з нових підприємств удасться, то принесе величезний дохід, колиж воно не допише, то ця подія не принесе страти, бо інші підприємства, що стоять безпечно, вирівнають недобір і забезпечать добрий дохід.

Щоби намістити гроші по різних підприємствах, на це потрібно великих сум. Дятого намісне товариство стає в пригоді тим особам, які мають менші ошадности, але хотять на-

містити ті ошадности по великих підприємствах.

Малі шадники творять "Намісне Товариство." Старшина Товариства, вибрана членами є в змозі капітал Товариства, зібраний з невеликих членських уділів розмістити по великих підприємствах і тоді назіть особи, які приступили з малими квотами, можуть бути певні, що їх гроші беруть участь в доході з усіх підприємств, куди їх Намісне Товариство намістило, а наміщується гроші в підприємства хемічної, автоні, електричні, сталеві, зіркової, мідні, залізничні, корабельні, нафтові, і т. п.

Все на світі розвивається і змінється. Зарядчики Намісного Товариства складають за світовою, економічною політикою і за науковими винаходами, бо їх завдання є предвидіти розвій економічних подій і при наліщуванні гроша уникати ті підприємства, які не мають добрих вигляді на добрий розвій в будучині.

Намісне Товариство дає нагоду кождому своему уділовцєви бути прямим спільником цілої групи великих підприємств, через це крім звичайної дивіденди на свої вложені гроші член Товариства має можливість збільшити свій капітал через розвій тих великих підприємств, в яких він став спільником при помочі свого намісного товариства.

За останні 3—4 роки "Investment Trusts" ("Намісні завіри") почали сильно розвиватися в Сполучених Державах. В Канаді розпочато ті товариства впроваджувати в життя від двох років.

Українське товариство у Вінніпегу "The Commercial Investment Company" основалося з початком року 1929 і має всякі вигляди на добрий розвій.

Н. Динишченко

Вінніпег, Ман, дня 5-го падолиста, 1929.
159 Меріленд Стріт, Вінніпег, Ман.

Чому урядовці на залізничях в Канаді мають золоті гузники?

Щоби могли зашвяти одяг.

Що є доконче потрібне до нового чобота?
Другий чобіт.

Яка різниця межі пняком а верблюдом?

Верблюод може 14 днів працювати, а не пити; пняк може 14 днів пити, а не працювати.

Що можна мати в порожній кишени?

Все ще можна мати діру.

ПІС РИВЕР.

Англійські слова "Піс Ривер" означають "Ріка мира," яка пливе з Бритійської Колумбії через північну Альберту.

Урожайний простір, який ця ріка перепливає, довгий на яких 700 англійських миль надається під управу землі. Тут є 47 мільйонів акрів землі для рілляників.

В році 1911 виказувала статистика всего 2000 людей, в році 1921 поселалося тут вже 20.000 душ. Особливо від року 1916 зачали нальмати поселенці, коли тут вибудовано залізницю. Українці живе тут вже понад 2000.

Підсоння досить загідне, воздух здоровий, чистий. Нема наглих змін тепла. Збіжжа дозріває о яких 10 днів скорше, як в середній Альберті. Це для того, що чим далше на північ, тим длі довший і довше сонце світить. Збіжжа може скорше дозрівати.

Ріка "Піс Ривер" пливе глибоким яром. Коло міста "Піс Ривер" поверхня ріки лежить 750 стій вище околиці. Околиця горбувата.

Роздачу і продаж землі переводить Домініканий уряд. Одно головне бюро находиться в місті Піс Ривер, друге головне бюро в місті Грета Прері. Крім цього є вісім побічних бюр в менших місцевостях.

Нові оселі виривають нещаче з під землі. Тут стоить вже 124 сипанців на збіжжа а 6 літ тому було їх лише 22. Залізничні шляхи розвиваються, бо тут не лише земля придатна для рілляника, але в глибинах находяться мінеральні поклади. Повстануть також копальні.

В. Ю. К.

Едмонтон, Алта., 10-го жовтня, 1929.

ЗАЙДИТЬ ТА СПИТАЙТЕ!

Никола:- Що ви так задумались сусіде?

Петро:- Та оттак. Продав я свині і пару штук худоби тай сів тай думаю.

Никола:- Що може ошукав вас купець?

Петро:- Або я знаю, чи ошукав, чи ні. Купець має своє право до своєї бесіди, а я маю своє право до своєї думки. Купець гребе, аби на своє — аби заробив. Ну, і ми фармари продаємо для зарібки. Кождий купець може заробити лише на кас. Думаю Никола, що вже настів час, що ми повинні самі свою худобу посилати на рынок і одержувати те, що нам належить. Але кому і як посилати. Це, здається, небезпечно, — пропасти може.

Никола:- Ні, за це страху нема. Тепер вже є велика організація із вісімнадцять тисяч фармарів. Ця організація називається по англійськи "Кетел Пул," а по українськи требаби сказати "Худобний Узол." Члени того товариства поставили своїх людей на торговниці і минулого року, 1928, продали для своїх членів худоби, свиней, овець за 6 мільйонів доларів. І це все діється під нашим носом, а ми українські фармари собі ані думу.

Петро:- А вони, той "Худобний Узол" по чому платять за свині і за худобу?

Никола:- Слухайте і не забувайте! Організація "Узол" ні худобу, ні свині, ні свині не купує. Це є лише агенція, яку собі фармари заложили.

Ця агенція переймає худобу від фармарів і продає її на торговниці. Ця агенція не купує у фармарів худоби для перепродажі, щоби робити свій власний бізнес і підбивати ціни в гору лише для себе. Вона продає фармарську худобу а всі гроші з продажі — окрім розходів — передає власникам худоби, фармарам. І це є одиникий справедливий спосіб продажі худоби. Треба лише пійти до бюро тої організації і пропитати, як вони це роблять і що фармар має зробити.

Ю. Сиротюк

Едмонтон, Алта., в червні, 1929.

ЗАМІТКА: Юрій Сиротюк помер 26-го жовтня, 1929, в 57-ім році життя, коли його авто перевернувся в рів, 7 миль на полудневий схід від Редвей, Алта., на скруті коло мосту. Він був промотором для лісного хову домашніх звірят. В його викладі були повні дотепи і гумору. Писав много статей про хов дробу і худоби.

ЗВІТ ПРОСВІТНОГО ТОВАРИСТВА.

в Сент Боніфеїсі, Ман.

1. Назва Товариства: "Українське Просвітне Товариство імени Тараса Шевченка" в Сент Боніфеїсі Ман., 504 Жіру Стріт.

2. Рік оснoвання: 1927. 30. X.

3. Домівка: Власний Дім, 36 X 28 стіп, вартости \$2,500.00. Послідня рата сплачена дня 14. X. 1929.

4. Річна вкладка: Мушчини \$2.00, женщины \$1.00 річно.

представляє, 7 концертів.

10. Танці і прогулянки: Пікніки шо неділі в літі, танечні забави в зимі.

11. Рідна Школа: Дітий 23. Проводить учитель Олександр Довбенко. Вчить хор, вчить гри на гітарі, скрипках і пні, вкінчує театральні вистави.

12. Старшина: Іван Юзвизин, голова, 550 Дуссет Стріт. Містоголова Гринь Петрів, 529

Дім Українського Просвітнього Товариства ім. Т. Шевченка в Ст. Боніфеїсі, Ман.

5. Число членів: 26 мушчин, 20 женщины, разом 46.

6. Бібліотека: 57 книжок.

7. Часописи: предлачується: "Канадійський Українець," "Український Голос," "Правда і Воля."

8. Відчити: Один відчит про злуку просвітних товариств.

9. Представлення і концерти: Дотепер 6

Дуссет Стріт. Секретар Михайло Павлишин, 556 Дуссет Стріт. Скарбник Михайло Антонок, 525 Дуссет Стріт. Фінансовий секретар Михайло Стефанішин, 525 Шеріє Стріт. Господар Тимко Мінчук. Провірники: Василь Білик, Володимир Когут, Никола Олірчук.

Михайло Павлишин

Секретар Товариства.

Сент Боніфеїс, Ман., 6. XI. 1929.

Старшина Просвітнього Товариства в Сент Боніфеїсі, Ман.

Від лівої руки читача до правої: М. Павлишин, секретар рекордовий. Василь Білик, провірник. І. Юзвизин, голова. М. Стефанішин, фінансовий секретар. М. Антонок, скарбник. Н. Олірчук, провірник. Т. Мінчук, госпо дар. Знімка з жовтня 1929.

Дім Просвітнього Товариства в Сент Боніфеїсі, Ман., Щільково сплачений.

БУР'ЯНИ.

Саскачеванський Департамент Рівнинства обчислює, що провінція Саскачеван тратить річно \$30,000,000 через бур'яни. Це вносить пересічно \$80,000 на одну господарську муніципал, або \$250 на кожду господарську родину. Страти виглядають неможливо, але на жаль вони є дійсні. Оскільки то господарям краще жилося, колиби добробут цієї провінції стояв о \$30,000,000 вище.

Приндіміся, як повстає ця страта. В теперішніх часах через бур'яни лишається поле пе-

В. Ю. КИСЛЕВСЬКИЙ, редактор тижневика "Західні Вісти" в Едмонтоні. Це українська члоспись опирається виключно на передлатинках.

редолом що третій рік. Значить — з даного поля збирається урожай два роки з трьох. Нашими словами, дохід річно приходить лише з двох третин фарми. Отже на перші місяці є втрата в тім, що не використовується річно всієї урожайної землі. Даліше, поле замеченише бур'янами і лишене перелогом вимагає безперестанного цілолітнього догляду, оброблювання. Це в значній мірі збільшує кошти продукції, а тим самим зменшує доходи.

Бур'яни зуживають вогкість землі. Канадій-

ські степи належать до півпосушних країн. Урожай тут більше не досягають через брак вогкості, і через надмірну вогкість. Отже важним, а навіть konieczним є удержувати вогкість землі. Вчені обчислюють, що кождий фунт сухого бур'яну затягає з землі 500 фунтів води. Значить, кождий фунт висушеного бур'яну, який ріс на полі зужив з землі 50 галлонів води, себто оджу бочку. А кілька то фунтів, а навіть тонів бур'яну виростає на полі? Яалб-то велика поміч була посушного року для ростучого збіжжя, колиб ся вогкість, зужита бур'янами, осталася для збіжжя.

Даліше, бур'яни причиняються до збільшення роботи і кошту при жинах. Жинварка не розбирає між збіжжям з бур'янами; вона косить і яже все, отже і бур'яни, через що уживають багато більше шнурків, чим зуживаб тоді, коли збіжжя булоб чисте. Бур'яни спрчиняють більше роботи при штукуванню; а навіть деколи роблять роботу досить непрямною. Підчас молочення діється те саме: робиться багато безкорисної роботи при соженню снігов, як рівнож молотілки злихально беруть більше за молочення вечішого збіжжя, як частого, а це знов побільшує кошт продукції.

Вкінці є ще одна важна страта через бур'яни, над якою не все тай не всі фармари заставляються. Ця страта походить з так званого "докнаж." "Докаж" це є обчислення процентно вяскої вечистоти, яка знаходиться в збіжжю і яку відраховується від загальної ваги збіжжя. Майже виключно весь докаж складається з насіння бур'янів. Цей докаж не відділяється від збіжжя, а посилається його разом зі збіжжям до кшевених сипанців у Порт Вілліамі й Порт Артурі.

Бур'яни, так як і інші рослини, ділимо на три класи: річні, дворічні і постійні, — ті постійні ростуть з року на рік. Річні бур'яни, це є ті, які починають рости з насіння на весні і досягають в осени, видаючи нове насіння. Корінь їх гине що осени. Значить — річні бур'яни кінчать свій круг життя за одню літо. Дворічні бур'яни є знова ті, котрі зачинають рости з насіння і першого року тільки розкорінюються. Корінь їх перешаковує в землі і з весною даліше продовжує свій ріст, видаючи в осени насіння. Корінь цих бур'янів вигине при кінці другого року. Їх життя триває два роки.

Постійні бур'яни розвиваються безперестанно. Їх корінь ніколи не гине само від себе. Цей рід бур'янів видає насіння кождого року.

Щорічні бур'яни є найбільше шкідливими,

тому, бо вони поділяють свій рід двома способами: через корінь і насіння. Всі щорічні бур'яни мають корінь, які стелються попіл землею.

До щорічних бур'янів належить: молочій, осет і пирій. До дворічних бур'янів належить одес чи два роді гірчиці. З дворічних бур'янів найважливіші є вісвога, гірчиця, лобода, френч-від.

Тепер слід застановитися над вищенням і униканням бур'янів. Найголовнішою вимогою до уникання бур'янів є сіяння чистого насіння. Другою важною вимогою є годівання коней і інших домашніх звірят збіжжям, в якому є насіння бур'янів вже знищене. Се освітається через мелення або варення збіжжя. Ще одною важною вимогою є — не дозволити бур'янам дозрівати. Часом посплатніше скосити збіжжя на пашу, чим дати бур'янам дозріти. Це головне тоді, коли в збіжжю знаходяться такі бур'яни, як вісвога, гірчиця або френч-від. Насіння вісвоги буде стояти закопане в землі через довгий час, але все таки задержить силу кльчення. Гірчиці і френч-від мають ту прикмету, що зерно буде стояти закопане в землі навіть через 12 років і задержить силу кльчення. Коли візьмемо під увагу, що пересівають корінь гірчиці чи френч-виду видає о-коло 20,000 зерен, то можете уявити собі, як колючим є не дати бур'янам дозрівати.

Колі поле вже замечене, то найвідповіднішою нагодою убивати бур'яни є тоді, коли поле лишеться перелогом. Та тут знова треба знати, з якими бур'янами мається до діла. Колі се річні бур'яни, то їх треба нищити при допомозі зеленого перелогу. Це тому, бо річні бур'яни починають свій ріст що року з зерна. Законом отже є, щоби підчас перелогу якнайбільше зерен бур'янів кльчилося і зачало рости, а тоді і убивати їх. Це звичайно дається повторити кілька разів через літо. Кождий фармар може змінювати спосіб вищення річних бур'янів після обставин, але вимогою, щоби зерна бур'янів кльчилися і зачли рости, а після їх нищити, — треба всегда мати на увазі.

Спосіб вищення річних бур'янів знові відповідає вищення дворічних бур'янів.

За постійними бур'янами справа мається інакше. Колі зелений переліг є успішний до вищення річних і дворічних бур'янів, то відповідний є він до вищення постійних бур'янів. Не відповідає тому, бо постійні бур'яни мають корінь, який не гине за один рік, ані за два, а остається живим з року на рік, і що раз більше розкорінюється. Хто вищує саме насіння, а не журиться корінням, той не осягає ціля. Треба знищити також і корінь.

Ростини живуть в той спосіб, що тягнуть соки з землі і розсилають їх по всіх листочках,

де при допомозі сонячного світла і складника, званого "хлорофіл," який знаходиться в листю, ті соки перетворюються в цукор і крохмаль. Тин цукром і крохмалем ростини живляться. Листя так само становлять легені ростин. Ростини вдихають листям воздух. Знаючи ці дві речі про ростинне життя, можемо доходити способу вищення щорічних бур'янів. Колі не дамо бур'янам живитися і дихати, то можемо бути певні, що їх знищимо. Всякі ростини, отже і бур'яни, не маючи листа, не можуть існувати. Щоби постійні бур'яни знищити, не треба дати їх листю виходити поверх землі через ціле літо. На це служить так званий чорний переліг, який не дає нагоди листкам рости.

Знарядя, які припадають до вищення бур'янів, є плуг, борова, диски, культиватор, газа, або пружинної борова і "ротарі род," або "кей-бел відер." Ці знарядя уживаються найбільше при оброблюванню перелогу і вищення бур'янів. При помочі одного або двох повисше згаданих знарядів можна траматити переліг в добрім стані через ціле літо. Поручати котрісь певні знарядя трудно тому, бо то залежить від якості землі, її поверхні і бур'янів, та від вродоби рілляка. Культиватори "ротарі род" і "кей-бел відер" надаються до удержування перелогу чорним. Гази надаються до вищипування пирію.

Новим способом в боротьбі з бур'янами від що хвилю звляються хемікалі. Ці хемікалі тепер що лише випробовується. Додатки чи від'ємні висновків годі се робити. Хемікалі мають ту прикмету, що вибивають всі широколисті ростини. Більшість шкідливих бур'янів є широколисті. Хемікалі розпускається у воді і при помочі сиванки кропиться зелені ростини. На підставі цього річних спроб, боротьба з бур'янами при помочі хемікалів принесе успіх.

На закінчення треба підчеркнути слідує:

1. Бур'яни що річно спричиняють величезні стради для фармарів.

2. Чужинці, що розповсюджують бур'яни, є: Нечисте насіння, нечисте збіжжя для годівлі домашніх звірят, вітер, вода, знарядя, як молотівки і інші.

3. Головною вимогою уникання і вищення бур'янів є: не дати насінню бур'янів дозріти. Річні і дворічні бур'яни вищипувати зеленим перелогом, а постійні бур'яни чорним перелогом.

Пам'ятаймо, що чиста земля приносить стократні плоди і добре винагороджує хлібороба за його труд. Чисте поле свідчить про доброго господаря. Який господар, таке поле.

I. Г. Мадюк

Референт в Міністерстві Рільництва Провінції Саскачевану.

В вісках північної Манітоби.

СПИС ПРОСВІТНИХ ТОВАРИСТВ.

Щоби мати перегляд на просвітню культурну працю українських переселенців в Канаді, поданий тут спис місцевостей, де знаходяться просвітні товариства після провінцій. Лише в двох провінціях, в Новім Бронсвіку і на Острові Королеви Едварда нема ані одного українського товариства.

В кожній провінції подані тут дві групи товариств. Перша група, це товариства з українською, національною провідною думкою в своїй роботі, друга група товариств, це товариства, які намагаються означувати інтернаціональну закреску в своїй діяльності.

Товариства першої групи носять різні назви: "Народний Дім," "Читальня," "Просвітне Товариство," "Сімовий Дім," "Українська Хата." Товариства другої групи носять з малими змінами назву "Турфаім," це значить "Товариство Український Робітничо-Фармарський Дім."

Імена місцевостей упорядковані після латинської азбуки.

Альберта.

Українські товариства з національною програмою:

Андрю, Боян, Борнів, Буфорд, Бушленд, Калмар, Кеш Лейк, Далмубі, Едмонтон (2), Едланд, Егрімонт, Елдорена, Федора, Гвіри Гил, Інсіфрі, Коперник, Ланук, Мондер, Мирнам, Опаль, Пеквіс, Редлей-Сентр, Ренфорд, Ред Вокер, Сода Лейк, Спідден, Вегревил, Вермілон, Во, Завалля.

Число товариств 31 в 30 місцевостях.

Товариства з інтернаціональною закрескою знаходяться в 25 місцевостях.— Белві, Беліс, Беверлей, Кардіф, Калгари, Колмен, Колгорст, Доннінг, Дромгелер, Едмонтон, Глскрест, Лейк

Елза, Ланук, Летбридж, Лоскар, Медшин Гет, Мондер, Пакін, Ровалдей, Спеден, Торгилд, Вегревил, Во, Вейн.

Саскачеван.

Товариства з національною програмою: Арран, Блейн Лейк, Борден, Бон Мадон, Канора, Бюкенен, Дробот, Донвел, Елфрос, Фом Лейк, Гудін, Гефод, Гемтон, Говел, Гайес, Айтуна, Красне, Крістор, Мічам, Медвил, Мікадо, Модел Фарм, Мусджю, Мюлок, Норкалей, Понас Лейк, (Бобулжин), Ріджайна (2), Сент Джуліен, Саскатун (2), Шіго, Сокаль, Вонаа, Вакав.

В місцевостях Йорктон і Вронстон знаходяться Сімові Дому.

Разом 37 товариств в 35 місцевостях.

Товариства з інтернаціональною закрескою знаходяться в 12 місцевостях: Бінфейт, Кавора, Кемсек, Дана, Мусджю, Прудон, Ріджайна, Саскатун, Стоун Крік, Свіфт Корсет, Верігін.

Манітоба.

Товариства з національною програмою: Алонза, Ангусвал, Арбаха, Арнард, Ашвил, Белгемтон, Берзо, Вач Ривер, Брайт Стоун, Брандон (2), Брод Веллей, Патфілд, Даллас, Давфін, Іст Селкірк, Елма, Етелберт, Фішер Бренч, Фолей, Фрейзервуд, Гардентон, Гарленд, Гімля, Гленелл, Глаєн Елмо, Гонор, Гамерлік, Келд (2), Медика, Мензі, Озкворк, Пайн Ривер, Плезент Говм, Попларфілд, Поплар Парк, Портедж ля Прері, Ривертон, Роблін (2), Росбург, Сент Боніфейс, Сент Норберт, Сендзіленс, Сенді Лейк, Сарт, Сільвітер, Сифтон, (2), Стюартборн, Саввіл, Тюлін, Толстой, Тут Айдс, Транскон (2) Україна, Вайта, Вінніпегосіс, Заліссе, Зро-

да. Одже 63 товариств в 57 місцевостях вежа Вініпегом, де є 9 товариств.

Разом 72 товариств в 58 місцевостях.

Товариств з інтернаціональною закраскою є 23 в 22 місцевостях: Енгусвил, Брендон, Брокенгед, Брукленд, Гімла, Гаск, Яніа, Лібаа, Медика, Мірс, Морвіна, Окно, Пасцент Гом, Портедж ля Преря, Ред Дір, Рембрандт, Шорнкліф, Тілан, Ді Пас, Транскона, Вінніпег (2), Вінніпег Біч.

Онтеріо.

Товариства з національною програмою:—
Брантфорд, Коїстон, Крейтон Майнс, Еспайлоа, Форт Віліам (2), Гамілатон, Кенора, Кіченер, Ошава (2), Отава, Порт Артур, Престон, Торрад, Торонто (2).

Товариств 17 в 14 місцевостях.

Товариств з інтернаціональною закраскою є 24 в 21 місцевостях: Енсоввил, Коїстон, Форд Сити, Форт Франсес, Форт Віліам (2), Гамілатон, Кенора, Кіченер, Кіркленд Лейк, Лондон, Ошава, Отава, Порт Артур, Сент Кетрин, Сент Поркюпайн, Содбори, Су-Сент-Мері (2), Тімміс, Торрад, Торонто (2), Велланд.

*Квебек.

Товариство з національною програмою:—

Монтреал (3).

Товариства з інтернаціональною закраскою в 3 місцевостях 3 товариства: Лашін, Монтреал, Руан.

Нова Шкотія.

Товариство з національною програмою:—
Сидней.

Бритійська Колонбія.

Товариство з національною програмою:
Везкувер.

Товариство з інтернаціональною закраскою 3 в 3 місцевостях: Корбіи, Реселінгтон, і Везкувер.

Коли списали разом, одержимо слідуєчі числа на цілу Канаду: Українських національних товариств 160 в 140 місцевостях

Українських товариств з інтернаціональною закраскою 90 в 86 місцевостях.

Місцевости, які тут не вичислені, або при котрих зайшла яка ошибка, будуть ласкаві прислати свої замітки, щоб доповнити цей статистичний перегляд.

I. H. B.

Вінніпег, Ман., дня 5-го падоанста, 1929.

Листи адресувати:

ST. RAPHAEL'S IMMIGRANTS ASS'N

Box 1616

Winnipeg.

Manitoba

МАШИНА, ЯКА ОРЕ Й СІЄ.

Під шо хвилю винахідчики впроваджують дві ріжкі "комбайни," сустанні машини. Одна машина жие і молотить, одже переводить збір, збїжжа. Налекалоби назвати її по англійськя "Кропер," по українськя "живо-молотілка," а бо "збирач," від слова збирати.

Друга машина є також "комбайном," сустанною машиною, і виконує рівночасно орку і сїйбу. По англійськя зоветься вона "Дрейк плав," по українськя "сієний плуг" або "глиба" від слова "глибити, поглибити."

Це дуже цікавий винахід, який заощадить много роботи на фармі. Леміші роблять борозли,

а через ціжки при лемішах падає зерно зі скрині в сїжу землю, так, що зерно має зараз довокола себе вогкість. Такий плуг може мати 4-6 лемішів. Леміші протинають корінці бур'яну і бур'яну здержаний в розрості. Зерно падає рівномірно глибоко в землю і ддятого рівномірно сходить. Незвичайно цікавою прикметою того винаходу є це, що леміші можна уставляти вузше або ширше. Нема сумнію, що ця машина скоротить час і збільшить хосен з господарки. Головний осідок виробу тих плугів у Вінніпегу. Товариство Отки подасть адресу на коли хтось зажадає її.

Рек.

ЛИСТ З ФАРМИ.

Всеохвальне Товариство Опіки!

Я приїхав до Едмонтону а роботи нема. Вибирався я в дорогу два рази найти землю і невдалося мені. Ірагда, може було можна, але чоловік привик з дому жити в селі, де люди густо мешкають і можуть сваритися. Так само і мені здавалося. Дперва, коли я стратив троха гроший і ліпше роздумав, що лучше бути фармаром, чим дьнитися комусь в руки. Тоді поїхав на захід від Едмонтону і взяв фарму в Компанії. Заплатив $7\frac{1}{2}$ доляра за акер, на 15 літ на виплат з 7%. Моя фарма 52—31—5 північно-західний кводер коло стації Села Біч. З початку йшло пнявю. Я взявся однак до роботи, купив корову за 65 долярів, наняв трактор і виорав околo 18 акрів

землі. В тій околиці є яких 25 Українців, 4 з Галичини а решта з Волиня. Живуть тут фармарі-Англіїці, дуже добрі люди.

Правда, з початку було сумно, але тепер не хотівби я вертати до краю, бо виджу, що тут можна собі життя ліпше уладити. Там приходив три рази на тиждень поліціянт і карри накладав, а тут вже ніхто чоловікові не докучає.

Коли ми їхали з Квібеку через камінні гори, жена плакала і все казала: "Маєш Канаду, само каміння," а тепер вже вдоволена. Будемо працювати.

Пришліть мені книжки і календар. Покищо не маю грошей а потім заплачу.

З поважанням,
Михайлюк

РІЛЬНИЧА АКАДЕМІЯ В ГВЕЛФ, ОНТ.

В місті Гвелф, в провінції Онтаріо знаходиться, говорячи європейськими словами, Рільнична Академія, яка носить назву "Онтаріо Агрікультурал Калледж."

Студії требають два роки або чотири роки, однак можна учинати на численні курси, які требають коротше. Прекрасно печатаний програм коротких курсів на рік 1930 заповідає 9 курсів, з котрих кождий требає від 2—4 тижні. Це курси про худобу, дріб, очоли городовину, молоко, машини і осушувача поля.

Хто студієє чотири роки, дістає титул "Бечелор оф Сайнс ін Агрікультур."

Науку уділяє 87 професорів, учителів і поучників. Цей науковий інститут заосмотрений у всі наукові середники і вчить все практично. Найкращий виділ, це виділ плеканія худоби. На цьому виділі найбільше студентів. Я сам козь цей виділ. Умови життя і праці дуже добрі. Видатки на життя менші, як деінде. Дехто з наших студентів зарабляв підчас літа добрі гроші, однак мені не удалося знайти добрий заробок. Мушу ліпше шукати. Коли буде потрібно більше інформацій, охотно напишу. Чекаю на листи.

Ю. Гассан
Гвелф, Онт., дня 3-го листопада 1929.

Від лівої руки до правої:

Ексцеленція Пані Визлінгдонова, жінка королівського намісника Канади, — Його Ексцеленція королівський заступник Домбії Канади Визлінгдон, — Прем'єр британського робітничого уряду П. Ремсей Мекдоналд, — Пани Ізабелла Мекдоналдівна, донька прем'єра, — Прем'єр канадського уряду В. Л. Мекеві Кінг, — Британський міністер на Канаду Кларк.

Прем'єр виїхав 28. IX, кораблем Беренгарія з Англії, приїхав 4. X. до Америки, щоби порозумітися з президентом Сполучених Держав Америк Г. Гувером щодо співпраці Британії з Америкою в справі світового мира. Високий

гість переїхав 15. IX. попри водопад Ніагара, через Торонто до Оттави, а дня 25-го жовтня 1929 в Канаді кораблем Дочес оф Порк до Англії. Світлина дня 17. X. 1929. в Оттаві заходом Кан. Державних Залізниць.

СВІТОВИЙ МИР.

На прансальних сходинах дня 14. X. 1929 сказав П. Ремсей Мекдоналд до присутних Американив в Ніагара Фолс:

"Водопад Ніагара є символом того, що бажави я тепер зробити. Коли я був тут 30 літ тому, здавалося мені, що водопад Ніагара буде по-

стійво опиратися силі чоловіка. Але коли я відвідував водопад останнього разу, спостеріг я, що сила чоловіка планує найбільшу силу природи. Щож робимо ми, бажачи мира? Хочемо усмирити неосвою, необуздану владу людства." (Нью Йорк Таймс з дня 14. X. 1929.)

В ПАРЛЯМЕНТІ КАНАДИ.

Збір послів, який працює під цю хвилю в парламенті, це 16-ий збір з черги. Послідне засідання парламенту було третім засіданням теперішнього збору послів і тривало майже п'ять місяців від 7-го лютия до 14-го червня 1929.

В п'ятницю, 14-го червня прибув на закінчення королівський намісник (генерал-говернор) Лорд Вільлінгдон, щоби попросити послів і сенаторів, коли мали розіздитися.

В тім часі наспіло до обговорення і порішення 365 начерків до ріжного рода законів.

Треба було розважити і по обговоренню залізничного руху ухвалити відповідні квоти на поширення залізниць.

Між законами важний є "Збіжвий Закон," який доповнено цього року й ухвалено, що не вільно мішати збіжжя ріжних степенів разом.

Дуже важну зміну ухвалено у "Виборчим Законі." Після теперішнього, поправленого "Виборчого Закону" заводить держава осібний уряд, який на чолі має державного урядника з усіми правами судді. В цей спосіб вироби переводить і провірює держава, не політичні партії.

Парлямент рішив, що рішення про водні сили належать до провінцій, а не до держави. Це сталось а нагоди вирішення про Водопад Сімох Сестер в Манітобі.

На нарадах забирали послі голос в справі цла на фабричні і рільнічі вироби, які переходять через границю між Канадою а Сполученими Державами в обох напрямках. Парлямент у Вашингтоні розважає

справу зміни цла на вироби, які приходять з інших держав до Стейтів. Але цю зміну цлових оплат ("цлова тарифа") розважає стейтовий парламент дуже осторожно. Робить це при помочі осібної комісії знатоків, які переглядають закони Стейтів і закони других держав, щоби предложити свому парламентови начерки нового цлового закону. Доперва тоді, коли американський парламент поробить зміни в американських цлових приписах, можуть канадійські послі забрати голос і порішити зміни в цлових приписах Канади.

Ціла парламентарна сесія п'ерейшла без надзвичайних подій. Найбільше зацікавлення викликала виміна гадок над можливими змінами цлової тарифи а також, як звичайно, над іміграцією.

Канада має лише 9 мільонів мешканців, мимо того, що її простір рівнається просторови цілої Європи. Щоби ця держава могла розвинутися, як слід, потребує робучих сил, які зоруть прерію і перемінять її в урожайні лани; потрібно рук, доби рубали ліси, щоби копали землю в гліб і видобували залізо, мідь, нікель, вуголь, щоби будували доми дороги й мости.

Це є тяжкі роботи, до котрих потрібно сильних людей, що мають залізне здоров'я і мають охоту працювати в спеці і в студені, спати на твердій землі і одягатися невибагливо.

Щоби Канада розвинула рільництво, на це потрібно людей, що люблять рільництво, а такими, між іншими народами є Українці. Нам

потрібно рільників, а не людей, що бояться плуга і борони і не можуть приступити до коня, та не мають відваги і втікають перед коровою.

Коли прийшла нарада над бюджетом, це є над доходами і видатками держави Канади, дозволив я собі забрати голос і виголосив дня

A. E. WARREN

На чолі Канадійських Державних Залізниць стоїть Сер Генрик Торнтон, незвичайно спосібний організатор. Щоби сповзати совісно вложену на нього заддчу іменував п. Торнтон своїм помічником на Західну Канаду п. Варрена.

Канадійські Державні Залізничі були обтяжені великими довгами. Під проводом Сер Генрика Торнтон вони вже приносять дохід.

Про поступ в своїй господарші Канадійських Державних Залізниць говорив прем'єр Мекензі Кінг у своїй промові 1. листопада, 1929, у Центральній Церкві у Ванівері.

В році 1928 Канадійські Державні Залізничі мали 22,681 миль. Канадійська Тихоокеанська Залізничі (Сі-Пі-Ар) мала 15,248 миль.

28-го мая, 1929 промову про імігрантів, яких нам потрібно в Канаді. Текст промови оголошений був о-

після в часописах і вийшов також особною відбиткою.

Я зазначив в промові, що імігранти з Середньої Європи,— до котрих належать також Українці — не є такими, як їх представляють деякі противники; повляди тих противників є великою обидою для імігрантів із Середньої Європи а навіть для людскости взагалі. Я сказав в промові:

“Хоч воно може й правда, що рожа все однаково пахне, якимби іменем її не назвав, однакж я вважаю, що це не булоб компліментом для рожі, колиб назвати її чосником. Отже, чому не признати імігрантові того, що йому належить і не назвати його таким іменем, на яке він заслужив. Називання імігрантів “пожадані” і “непожадані” не буде провадити до єдності, без якої ніяка країна не розвинеться й не розцвіте.”

Щоби стати в обороні наших братів в Європі, які опинилися в політичній залежності від Поляків, Чехів і Румунів, переслав я дня 26-го мая при помочі сенатора Дандюрянта меморіал на 8 сторонах до Канадійського Секретаріату Ліги Народів в Женеві. Нема сумніву, що представники Поляків, Чехів, Румунів, Югославян і Греків, які належать до Ліги Народів будуть в Лідзі Народів виступати все проти всяких реформ для так званих “меншостий.” Однак це не може нас здержувати від того, щоби ми з Канади не пригадували гнету, якого дізнають наші родичі, брати, сестри, кривні під Польщею, Румунією і Чехо-Словаччиною. Всі три держави стараються зменшити права Українців на українських землях, які дісталися случайно під керму тих дер-

жав.

Українці у згаданих трьох державах повинні предложити що року спис дійсних фактів, в який спосіб дізнають упослідження в своїх горожанських правах, признаних меншинам міжнародними повоєнними договорами. Спис таких фактів предложений на руки канадійських

Народів, так що критика українських відносин в тій державі не підходить під повновласть Ліги Народів.

Великою подією цього року є відвідини прем'єра британського парламенту Й. Ремзей Мекдоналда в жовтні у Вашингтоні. Співпраця Британії з Америкою в світовій політиці зменшить загонистість Фран-

Студнчі Рильничого Виділу Манітобського Університету в році 1929-30.

Від лівої руки читача до правої: Стефан А. Грицак, IV, р.; Василь Боднар, V, р.; Ефемій Лучкович, II, р.; Дмитро Басараб, II, р.; Теодор Гибловський, V, р.; Іван А. Негрич, V, р.
Сидять: Василь Черевик, I, р.; Франко Новосад, III, р.; Василь С. Німчук, II, р.
Після нового закону студії на Рильничім Виділі від року 1930 тривають лише чотири роки.

послів і сенаторів дасть право і силу Британії, щоби виступила в обороні народних меншин в Лідзі Народів. Франція буде противися всякій обороні меншин

Союз Радянських Соціалістичних Республік не належить до Ліги

ції і уможливить оборону прав народів, які терплять гнет в Європі.

М. Лучкович

Посол до Парляменту Домінії Канади.

Дня 20-го жовтня, 1929.

ВОНА ЛОВИТЬ.

Він: Я мав дивний сон минулої ночі.
Снилось мені, що ми звичалися.
Вона: А були ми щасливі?

СПРАВЛЕННЯ ІМЕНІ АВТОРА.

В підписі статті п. з. "Кооперативний Рух" на сторони 26, зайшла омибка. Дійсне імя автора звучить **ВАСИЛЬ ТОПОЛЬНИЦЬКИЙ**, а не Володимир Топольницький.

РОБОТА ТОВАРИСТВА ОПІКИ.

Товариство Опіки має Доміні-яльний Чартер, затверджений державою Канадою, дня 13-го липня, 1925, число 82.224. Англійський текст того чартеру видало товариство цього року, 1929 друком в 1000 примірниках. Свого працю розпочало Товариство зборами 4-го січня, 1925, так що рік 1929 є п'ятим роком розвою.

Свою роботу виконує Товариство в цей спосіб, що старшина веде діло у Вінніпегу в домівці при 457 Мейн Стріт, кімната 306, а до помічі визначає кореспондентів по різних місцевостях. Старшина працює без ніякої винагороди. Число кореспондентів 243. Цей спосіб показався зі згляду на великі простори найдогіднішим.

Хто бажає стати відпоручником Товариства в котрійсь околиці, може зголоситися писемно а старшина порішить справу.

Звіти з роботи оголошували були в часописях і в альманахах Товариства.

Звіт цей писаний 11-го падолиста, 1929, і длятого обнимає 10 місяців року 1929.

Число писем за 10 місяців вносить 1,486. Писем одержаних від посторонних осіб 416. З того числа Саскачеван 129, Манітоба 104, Алберта 80, Онтеріо 52, Квібек 13, Бр. Колумбія 8, Новий Бронсвик 1. Ра-

зом з Канади 387.

Польща 14, Австрія 2, Бельгія 2, Чехо-Словакія 1, Румунія 1, СССР 1, Стейти 2, Бразилія 1, Куба 1, Китай 4. Разом зпоза Канади 29.

Після змісту ті письма розпадаються на такі справи: Подорож до Канади 252, подорож до Європи 27, вибір земель 21, допити за працюю 52, скарги на роботодавців 35, запити про висоту платні 7, допити за часописями і книжками 7, про адреси 10, повновасти 2, просьби о позичку 3.

Решта чисел 1070 припадає на письма від влади, від бюр і на ріжні друки збирані до архіву Товариства.

Переписку полагоджувано річево і ясно. Приплив листів збільшається. Люди бажають мати докладні і совісні пояснення. Товариство Опіки власне це робить і лише тою дорогою старається здобути довіря і прихильність громадянства.

В тих 10 місяцях старшина відбула 5 засідань а президія 4 засідання, разом 9 засідань: 31. I. през.— 4. III. през.— 27. III. през.— 2. IV. старш.— 10 IV. старш.— 2. V. старш.— 25. VI. през.— 26. VIII. старш.— 3. X. старш.

В засіданню старшини 26. VIII. взяла участь сенаторка п. Олена Кисілевська, яка одержала пояснення про стан іміграції до Канади.

Звіт з того засідання доповняє цей десяти-місячний звіт.

Скарбник п. Остап Василюшин відбув в липні і серпні 1929 поїздки до Закарпатської України і навязав зносини Товариства Опіки з тамошніми Українцями.

До своїх кореспондентів розіслало Товариство обіжник під ч. 6121 про свою роботу і свої видавництва. Альманахи: "Нове Поле," "Прерія," "Кленовий Лист," це прекрасні книжки з образцями, а дістати їх можна по 25 центів з бюро Товариства Опіки.

Альманах "Фарма" випечатаний на рік 1930 разом з календаром. Стан іміграції до Канади представляється під цю хвилю в цей спосіб: Держава Канада обмежила приїзд людей з Середньої Європи. Величина так званої "залізничної квоти" зменшена на рік 1930 о четвертину квоти з року 1929. Це заявив міністер іміграції Форк на нараді в Оттаві дня 26. IX. 1929. Це член ліберальної партії.

Премієр Саскачевану Й. Т. М. Андерсон, консерват, похвалив прилюдно виступи й погляди єпископа Г. Екстона Ллойда в своїй промові, яку виголосив дня 9. X. 1929 в Саскатуні в "Емануїльським Каледжі."

В цей спосіб ліберальна і консервативна партія згоджуються на обмеження приїзду людей з Середньої Європи. Бажають, щоб приїздили емігранти з Англії і з західної та північної Європи. Іміграційний уряд в Вінніпегу з п. Т. Джемсеєм на чолі відмовляє візду людям з Середньої Європи і на подання присилає таку відповідь: "Не можемо дати дозволу тому, що під цю хвилю наводиться в Канаді подостатком робітників." Рівночасно однак необмеженим є цілковито приїзд імі-

грантів з Західної і Північної Європи. Виходить з тих рішень, що ті можуть приїздити мимо того, що в "Канаді робітників подостатком."

Піднесла це обширно часопись "Західні Вісти," в ч. 44 з падолиста.

В справі фарм, відповідних для українських переселенців зібрани голова й секретар Товариства докладні інформації в головних колонізаційних бюрох в Вінніпегу. Ті пояснення вихіснює Товариство в своїм колонізаційним відділі, який дає пояснення про землі.

Від 1-го мая 1929 заведений в Товаристві "Почтовий Відділ," що пересилає листи робітникам, які хотять одержувати листи, але змінюють часто свою адресу.

Товариство мусить поширити свою домівку і сподіється, що кожний український імігрант зрозуміє конечну потребу "Захисту для українських імігрантів" у Вінніпегу. Потрібний є дім, який Товариство хоче набути, де поміститься Соро Товариства Опіки, нічліг і дешева кухня для імігрантів, які шукають роботи, або хотять доперва розглянутись за землею, або опинилися в чужині без цента, або взагалі потрібують помочі і поради, як це досить часто лучається.

Кожний український імігрант поможе товариству, коли замовить собі від нього книжки, календар, і поручить до полагоди всякі іміграційні справи: аплікації на приїзд родини до Канади, перміти на подорож до Канади, пашпорти до Старого Краю, корабельні карти на цю корабельну лінію, яка кождому найбільше до вподоби.

Колиби ми були солідарні, а на жаль ми доперва стремимо до цієї прикмети — всі іміграційні справи

моглиби впливати до Товариства Опіки, яке полагоджує кожду справу докладно і совісно.

Старшина на рік 1929 була слідуєча: голова К. Продан, І. містоголова: генеральний вікарій о. М. Григорійчук, ІІ. містоголова В. Коман.

Секретар Д. Ільчишин, скарбник Остап Василичин. Члени: Василь Дикий, Юрко Дзюба. Провірники: о. П. Божик, Т. Мельничук. Правний дорадник: адвокат С. Савула.

Медичний дорадник Др. Л. В.

Резновський.

Кольонізаційний дорадник Т. Тацюк.

Товариство просить читачів прислати замітки про календар виданий на рік 1930 і надсилати праці до слідуєчого календара на рік 1931.

Писано дня 11-го падолиста, 1929.

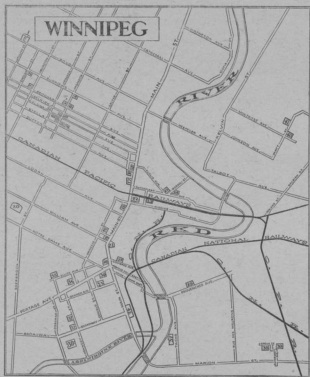
Д. М. Ільчишин

Секретар Товариства Опіки.

СПИС АДРЕС У ВІННІПЕГУ.

- Andreychuk, J., Shoemaker, 136 Euclid Ave
 Andreykow, W., Grocer, 871 Redwood Ave
 Phone 57 781.
 Androchowich, Fr. Rev. E., 820 College Ave
 Phone 51 734.
 Andrusiak's Hardware, 1556 Arlington St.,
 — Phone 55 155.
 Andrusyshyn, K., 657 Flora Ave.
 Antonick, M. J., Res 547 Maryland,—
 Phone 31 555.
 Arsenych, J. W., — Phone 56 550. Office
 722 McIntyre Bldg.— Phone 29 461.
 Astoria Cafe, 428 Main St.— Ph.: 88 636.
 Babinechuk, N., Carpenter, 392 Garlies St.
 Bachynsky, J., 344 Main St., Phone 25 507.
 "Waldorf."
 Bachynski, J., Grocer, 1603 Arlington St.—
 57 841.
 Balan, N., Grocer, Manitoba and Artillery.
 Balan, J., Province of Manitoba Savings O-
 ffice.— Main and Pritchard.
 Balamutowski, P., 959 Alfred Ave.
 Baleshta, B. 678 Flora Ave.— Ph.: 56 139.
 Barow, S. 6% Main St.— Phone 88 274.
 Bartman, P. C. P. Steamship.— Ph.: 25 815.
 Baryluk, Jakiw, 550 Flora Ave.
 Basilian Fathers, res. 612 Flora Ave.,
 Phone 55 725.
 Benchasky, W., 157 Gomez St.— Phone:
 56 039.
 Benderski, Fr., Grocery and Meats, 498 Ja-
 mieson, E. Kildonan,— Phone 57 612.
 Bereza, P., 856 Pritchard Ave.,
 Biberowich, L. "J" Bettes Bldg., P. 87 576.
 "National Press," — Phone 28 207.
 Bilocerkowych, J., Shoemaker, 176 McGre-
 gor Street.
 Boberskyj Iwan, Prof., 270 Main Street, —
 Canard Line, Ukrainian Department,—
 Phone 26 841.
 Bobivski, S., 268 Inkster Blvd.
 Boblinske, Wm., res. 286 Alfred Avenue,—
 Phone 54 606.
 Bodnar, M., res. 328 Stanley.— Ph.: 87 490.
 Bogosky, J., Restuarant, 262 Fort Street,—
 Phone 25 161.
 Bohesiak, H., Grocer, 733 Mountain Avenue,
 Phone 57 913.
 Bojchuk, A. Mrs., Dressmaker, 255 Austin.
 Boojak, H., Grocer, 501 Melbourne Avenue.
 E. Kildonan,— Phone 57 609.
 Borodij, W., Grocer, 374 Galloway St.
 Borowski, S., Johnson Ave., Tuxedo,—
 Phone 40 4632.
 Borowski, M., Grocer, 656 Aberdeen Avenue,
 Phone 57 810.
 Borowsky, M., Grocer, 575 Burrows Avenue.
 Phone 55 235.
 Boryla, Mrs. Francis, res. 230 Stella Ave.—
 Phone 55 564.
 Boryla, M., Grocery and Feed Store, 232
 Stella Avenue,— Phone 5 7879.
 Bossy, L., 780 Collesse Avenue.
 Bozyk, I., Shoemaker, 913 Garwood Avenue.
 Bozyk, P. Rev., 73 Disraeli Street.
 Brelis, M., Grocer, 371 Airlies, Ph.: 57 887.
 Budnick, O., Fruit and Conf., 596 Selkirk,—
 Phone 57 651.
 Budnitsky, S., res. 288 Manitoba Avenue,—
 Phone 52 337.
 Budzak, J., 918 Redwood Avenue, Grocer,—
 Phone 57 607.
 Bugueky, J., 183½ Maple St., Shoemaker.
 Bajak, J., Grocer, 918 Redwood Avenue.
 Banzeluk, K., res. 935 College. Ph.: 51 231.
 Butowsky, D., Grocer, 464 Cathedral Avenue
 Phone 57 882.
 Chalachuk, Carl, 21 Arwyle.— Ph.: 27 732.
 "Canadian Farmer," Ukrainian Weekly,
 293 Market St., — Phone 28 207.
 "Canadian Ranok," Manitoba College Bldg.
 Phone 22 565.
 "Canadian Siteh," Periodical, Box 2074,—
 Winnipeg, Man., or 780 College Ave.
 "Canadian Ukrainian," 293 Market Street.
 Phone 28 207.
 Chapel, J., Grocer, 117 Euclid,—Ph.: 57 736.
 Charsky, J., Shoemaker, 648 Selkirk Ave.
 Chajkowsky, M., 555 Jarvis Ave.
 Chajkowsky, I., rec. 816 Redwood Ave.
 Cherniewich, J., Grocer, 950 Manitoba Ave.,
 Chornienky, W., Dry Goods, 773 Selkirk Ave.

ПОЯСНЕННЯ ДО КАРТИ ВІННІПЕГУ.

Номери на карті числа означають такі будівлі: 1. Рідна Школа ім. св. Покрови Пресв. Матері Божої, Церков ім. Покрови Пресв. Матері Божої. 2. Сала Новоправославного Собору, 3. Канадійсько-Український Інститут Провісти. 4. Український Народний Дім. 5. Турфдім. 6. Зеджена Церков. 7. Читальня Провісти. 8. Братство ім. св. Івана Милостивого. 9. Дім О. Будника: гостинниця, книгарня, антика, лікарі. 10. Школа Сестер Служебниць: українсько-англійська прилюдна школа. 11. Дім О. О. Василіян. 12. Церков ім. св. Николая. 13. Церков ім. св. Володимира і Ольги, Мешальний Дім проха. 14. Рідна Школа ім. св. Володимира й Ольги. 15. Книгарня "Акорд." 16. Друкарня і Редакція "Українського Голосу." 17. Український Базар і Книгарня. 18. Українська Книгарня і Накладня. 19. "Нейшевэл Прес," "Канадійський Фармар," "Канадійський Українець." 20. "Дженерал Госвітал": головна лічниця.

21. Конфедерейшон Лайф Блдінг. 457 Мейн Стрїт, кімната 306, "Товариство Опіки," Бюро

правного дорадника "Товариства Опіки" С. Савула.

22. Дворець Сінгара: Канадійські Тихо-океанські Залізничі. 23. "Імпрешіон Гол": Імпрешіонний урхд. 24. Церков ім. св. Михаїла (православна). 25. Різна Шокол ім. Марвіна Шашкевича. 26. "Ситі Гол": Радниця міста Вінніпегу. 27. "Трейп-Експедишн": Збіжжя виміна. 28. Мексиканськ-Брок, 416 Мейн Стрїт. 29. "Ситі-Гол": Радниця міста Сент Боніфейсу. 30. Парламент провінції Манітоба. 31. Університет провінції Манітоба. 33. "Трибюн", англійська часопись. 34. "Фрі-Прес", англійська часопись. 35. "Манітоба Кал-ледж", Канадійський Ранок. 36. Голосна пошта. 37. Лїва іл в Сент Боніфейсі. 38. Товариство ім. Т. Шевченка в Сент Боніфейсі. 39. Турфідн в Сент Боніфейсі. 40. Церков ім. св. Евхаристії на Елмвуд. 41. Турфідн на Елмвуд. 42. Дворець Сінгара: Канадійські Державні Залізничі.

- Canada Realty Co., Farm lands, City Properties and Business Sites for Sale or Exchange.— 623 Selkirk Ave., Winnipeg.
- Canada Music Publishing Co., 623 Selkirk.
- Cossar, J., 664 Walker.— Phone 46 649.
- Cozak, G., Waterloo 362.— Phone 49 039.
- Curkalenko, Th., Gramophones, 826 Main.
- Cwiak, Wasył, Grocer, 374 Galloway.— Phone 57 929.
- Czyz, St., 362 Aberdeen Ave.— Ph.: 55 793.
- Danylenko, N., 159 Maryland St. Ph. 35 824.
- Dareowich, O. T., Artist, Cartoonist, Designer, Illustrator, 623 Selkirk Ave., Wpg.
- Dawybida, J., Grocer, 1450 Arlington Street, Phone 57 770.
- Demianchuk, W., Scand. Am. Line, 461 Main, Phone 24 700.
- Demkiw, J., Tailor, 814 Main Street.
- Dershko, A., 906 Aberdeen Ave.
- Dilaj, A., 883 Pritchard Ave.
- Dilaj, D., 919 Burrows Ave.
- Dolozanskyj, I., 769 Colleße Ave.
- Doroschuk, S. M., Publisher "Promin" childrens' Monthly and "Tochylo" Journal of Humor and Satire., 623 Selkirk Ave.
- Dorozynsky, P., 21 Charles.— Ph.: 52 680.
- Dowhan, P., 781 Redwood Ave.
- Dowhan, P., 41 Grove St.
- Dragan, M., 917 Redwood Ave.
- Drobek, St., Zero Bottling Works, 83 Euclid.
- Dubchak, M., Photographer, 591 Selkirk.
- Duehak, N., 701 College Ave.
- Dudar, K., 609 Church Ave.
- Dudek, A., Grocer, 1335 Manitoba Ave.— Phone 57 743.
- Duteyshyn, Wm., 88 McDonald.
- Dutka, J., 588 College Ave.
- Dutko, N., Grocer, 858 McColman.
- Dworak, Leo., 258 Rutland St. Jas.— Phone 63 805.
- Dyky, W., 682 Maçnus Ave., Winnipeg, Man.
- Dyma, B. Dr., 594 Selkirk.— Phone 55 043.
- 783 Pritchard Ave.— Phone 51 239.
- Dyma, J. A., 399 Manitoba.— Ph.: 55 726.
- Elecheshen, D. M., C. N. R.— Phone 847 312.
- Empire Drug Store, 600 Selkirk, Ph.: 54 260.
- Ewanus, J., 628 Magnus Ave.
- Faraschuk, P., 1157 Selkirk Ave.
- Faryna, J., Builder, 384 Seymour Street.— Phone 56 423.
- Fedora, J., 779 Stella Ave.— Phone 53 416.
- Fedorowich, Jos., 397 Aberdeen Avenue.— Phone 54 340.
- Fedorowich, P. M., Grocer, 902 Aberdeen.— Phone 57 858.
- Fedyk, Th., 434 Martin Ave.
- Fedoruk, J., Grocer, 846 Pritchard Ave.
- Fedun, T., Tailor, 591½ Selkirk Avenue, Phone 57 716.
- Ferley, T. D., Real Estate, 201 McIntyre Bldg., Phone 22 442. 32 Bannerman Ave., Phone 56 828.
- Fug H., 829 Boyd Ave.
- Gaiety Cafe, 451 Portage, Phone 25 121.
- Garbolinski, F., 633 Pritchard Avenue.— Phone 51 236.
- Garbolinsky, M., 625½ Pritchard Avenue.— Phone 52 880.
- Gayewsky, J., 411 Garlies St.
- Genick, K., Alloway and Champion Bank, 362 Main St.— Phone 23 311.
- Golmbiowsky, W., 500 Garlies St.
- Grabowesky, L., Grocer and Butcher, 710 Aberdeen Avenue.— Phone 57 824.
- Groszko, St., 901 Main St.
- Gryniewich, P., Grocer, 1927 Ross Ave.,
- Gryzgoeki, A., Grocer, 1178 Selkirk Avenue, Phone 57 692.
- Godz, J., 885 Redwood Ave.
- Godz, M., Builder, 923 Boyd Ave.
- Halicki, A. J., 667 Mountain Ave., P. 54 515.
- Havryschak, K., Grocer, 829 Pritchard Ave.
- Hawrych, M., Silverplaters, 590 Selkirk.— Phone 52 416.
- Hawryluk, A., 733 Scotland Ave.
- Hawryshyn, P., 67 Barber Se.

- Hawryluk, D., 1013 Boyd Ave.
 Hawryluk, M., Grocer, 600 Stella Ph.: 57 860
 Hladky, N., 611 Redwood Ave.
 Hlady, P., Grocer, 987 College Ave.
 Hirny, M., 915 Aberdeen Ave.
 Hirny, S., 1038 Magnus Ave.
 Hladij, O., Grocer, 475 Magnus Ave.
 Hnyda, J., 913 Pritchard Ave.
 Holowacky, M., Grocer, 836 Aberdeen Ave.
- Honik, M., Grocer, 612 Cathedral Ave.
 Honik, A., Printer, 550 Selkirk Avenue.
 Hrechuk, W., 587 Flora Ave.
 Hrynehuk, J. W., 59 McArthur, Ph.: 29 07.
 Hryniuk, J., Grocer, Manitoba & Artillery.
 Hryshko, J., Grocer, Pritchard & Battery.
 Hrushka, Michael, Journalist, "Free Press,
 Carlton St.—Phone 846 654. Res. Phone
 52 196.—615 Church Avenue.
- Hubiaki, J., 324 Burrows.—Phone 54 009.
 Humnicki, J., 769 Stello Ave.
 Humnicki, O., 990 Alfred Ave.
 Humnicki, P., 742 Stella Ave.
 Humnicki, W., 1443 College Ave.
 Hunkewich, Dan., 638 Burrows Ave.
 Hutzlak, P. Dr., 407 Selkirk, Ph.: 55 298.
 Hykawy, O. H., 850 Stella, Phone 52 488.
- Iwaniuk, T., 336 Higgins.—Phone 82 529.
 Iwanicki, J., Grocer, 832 Burrows Avenue.—
 Phone 57 937.
 Iwanski, J., 81 Hallet St.
 Iwasienko, J., Floorscraper, 394 Stella Ave.
 Iwehuk, W., 816 Boyd Ave.
 Jaek, Nick., 810 Boyd Ave.
 Jastremsky, T. A., 95 McGregor St.
 Jurdak, P., 856 Manitoba Ave.
 Jurek, W., Meats and Prov., 1031 Burrows
 Ave.—Phone 57 955.
 Juskewych, D., 91 Grove St.
 Juskiw, S., Tailor, 874 Main Street.
 Juzyk, S., 432 Selkirk Ave.
- Kablak, Geo., contractor, 657 Aberdeen.
 Kachulaak, Mrs. P., 69 Sutherland Street,
 Phone 52 764.
 Kalynnik, R., 879 College Ave.
 Kapitanehuk, H., 857 Aberdeen Ave.
 Karabut, N., 1829 Logan Ave.
 Kardinal, A., Tailor, 1452 Arlington Str.
 Karinal, B., 947 Pritchard Ave.
 Karokoehuk, A., 663 Main Street.
 Kazaniwsky, W., Book Store, 806 Main St.,
 Phone 57 800.
 Kiffe, G., Butcher, 711 Magnus, Ph.: 57 604.
 Kirunchek, W., Grocer, 872 College Avenue,
 Phone 57 838.
- Kitar, J., Taxi, 37 Argyle.—Phone 22 148.
 Kissi, Stt., Grocer, 501 Montrose Avenue.—
 Phone 57 850.
 Kizick, Mrs. C., 861 Flet.—Phone 41 051.
 Klymkiw, A., Life Insurance, 379 Gardies.
 Kobylowsky, St., Grocer, 1039 Alfred Ave.,
 Phone 57 885.
 Koehulak, J., Transfer, Euclid & Mead Str.
 Kodyk, Mrs. E., Grocer, 475 Glasgow.—
 Phone 43 360.
 Kolenko, P., 1379 Winnipeg.
 Kolisnyk, W. N., 831 Main St., Ph.: 54 041.
 Koltak, J., 99 Selkirk Ave.
 Komau, V. H., 1584 Arlington, Ph.: 52 881.
 Komarensky, S., 663 Church.—Ph.: 51 282.
 Korecki, J., rear of 120 Disraeli.—P. 52 723.
 Korzyk, M. A., 479 Aikins.—Phone 52 723.
 Kossarenko, S., Life Insurance, 659 Burrows
 Avenue.
 Kosmak, N., 184 Syndicate.—Ph.: 55 938.
 Kosowan, W., Shoemaker, 186 Euclid Ave.
 Kostjuk, J., 669 St. Johns.—Ph.: 52 154.
 Ketenko, P. & Co., Tanner, 1379 Winnipeg,
 Phone 21 609.
 Kovil, H., 314 Newton Ave., W. Kildonan.—
 Phone 58 213.
 Kowal, M., Grocer, 1873 Ross.—Ph.: 25 421.
 Kowalehuk, Peter, 312 Ellen.—Ph.: 27 967.
 Kowbel, Semen, 671 Andercon, Ph.: 62 959.
 Kowbel, Stanley, Grocer, 400 Montrose Ave.,
 E. Kildonan.—Phone 57 886.
 Kowtun, W., Grocer, 917 Alfred Ph.: 57 788
 Krawehuk, J., 593 Dufferin Ave.
 Krawehuk, N., 693 College.—Phone 56 999.
 Krawehuk, N. K., 177 Garry.
 Krawehyk, S. N., 1864 Elgin Ave., Brook-
 lands.—Phone 89 419.
 Krawetsky, Chas., 546 Magnus, Ph.: 51 777.
 Kravetsky, J., 506 Redwood.—Ph.: 55 229.
 Krawetsky, W., Grocer, 459 Pritchard.—
 Phone 57 930.
 Krezanosky, P. H., Grocer, 136 Disraeli.—
 Phone 57 663.
 Kriewetsky, Rev. M. N., 727 Flora Avenue,
 Phone 53 341.
 Kryzanowsky, Mike, 353 Riverton, P. 59 129.
 Kulchycky, J., 1058 Aberdeen.—Ph.: 58 912.
 Kunka, M., McGregor and Burrows.
 Kurdydyk, G., 41 Cathedral.—Ph.: 56 940.
 Kuzmak, Mrs. P., 210 Edmonton.
 Kuzyk, J., Tailor, 814 Main St.
 Kuzyk, D., 558 Stella Ave.
 Kwacyniec, S., Shoemaker, 953½ Main St.
 Kyfluk, G., Grocer, 711 Magnus Ave.
- Lapehuk, P., Grocer, 736 Pritchard Ave.

- Lazarek, P., 285 College Ave., Ph.: 62 180.
 Ledzicki, M., Druggist, Boyd & Arlington.
 Leschij, M., 413 Sinclair St.
 Lewak, M., 374 Parr St.
 Lewick, J., 639 Garwood Ave., Ph.: 44 696.
 Lewitsky, J., 173 McGregor St.
 Leznick, T., 71 Lusted, — Phone 53 154.
 Lypha, N., 139 D'Orach, — Phone 55 398.
 Lysk, Chas. R., 246 Conway St. Jas.
 Phone 63 644.
 Lysik, Miss M., 761 Scotland, Ph.: 43 908.
 Mikar, Mike, Grocer, 710 Manitoba Avenue,
 Phone 57 796.
 Mikishuk, W., Coal & Wood, 1042 Selkirk,
 Phone 53 919.
 Makowski, M., 88 Redwood Ave.
 Malonj, Dan., Metropolitan Life, 456 Jamie-
 son
 Majuk, F., 800 Burrows Ave.
 Manchenko, E., 66 Edward St., Ph. 56 067.
 Manchenko, J., Grocer, 86 Derby Street, —
 Phone 57 934.
 Manchenko, M., Grocer, 448 King St.
 Manitoba Sausage Co., 897 Main St.
 Marz, J., Grocer, 832 Magnus, Ph.: 57 857.
 Marion, G., Restaurant, 183 Henry Ave.
 Markewych, B., People's Cafe, 862 Main St.,
 Phone 57 869.
 Maryniuk, A., 426 Sinclair Street.
 Migutichuk, G., Grocer, 475 King St.
 Misyanyuk, J., 798 Mountain, — Ph.: 58 996.
 Mazyr, Jos. A., Grocer, 714 Walker, —
 Phone 43 337.
 Melagchuk, J., 1013 Manitoba Ave.
 Melnychuk, T., 898 Pritchard Ave.
 Melnyk, N., Grocer, Butcher, Conf., 590 Bur-
 rows Ave., — Phone 57 798.
 M. C. Cafe, Postage and Sherbrooke.
 Michajuk, L., 804 Mountain, Ave., — Phone
 59 008.
 Mihaychuk, Dr. M., 594 Selkirk Ave.
 Metzok, A., 619 Alfred, — Phone 56 384.
 Mychanski, P., 400 Henry, — Phone 86 028.
 Mysak, W., Tailor, 1446 Arlington.
 Myska, Mike, Grocer, 1044 Aberdeen, Phone
 57 541.
 Mykiw, M., 815 Boyd Ave.
 Mushij, P., 813 Boyd Ave.
 Nawalkowsky, Jos., 49 Grove, Ph.: 52 529.
 Nawizivsky, J. M., 1001 Aberdeen Avenue,
 Phone 56 638.
 Nasir, Katie, 862 Alfred, — Phone 56 978.
 Nelylowych, James, Powers & Aberdeen, —
 Phone 53 121.
 Negrych, W., 487 Flora, — Phone 55 257.
 Nowaty, P., 846 Magnus Ave., Ph.: 89 042,
 Phone 89 042.
 Novak Dr. J. G., 459 Selkirk, Ph.: 54 351.
 Novak, I., 1097 Burrows, — Phone 56 542.
 Novak, W. M., 477 Salter, — Phone 55 680.
 Nykoruk, W. M., 105 Lusted, Phone 54 431.
 Oleksaw Rev. Fr. P., 115 McGregor, Phone
 52 025.
 Osbanek Dr. J. P., Chiropractor, 590 Selkirk,
 Phone 55 144.
 Oskar, M. S., Dr., Chiropractor, Arlington &
 Alfred, — 57 822.
 Owezer, H., 391 Polson, — Phone 56 498.
 Ozer, Fred, Grocer, 708 McPhillips,
 Ozero, S. H., 377 Garces, — Phone 54 662.
 Ozero and Yakhimishak, 520 McIntyre Bldg.,
 Phone 86 444.
 Paluchuk, Fred, Grocer, 887 Pritchard, —
 Phone 57 928.
 Panek, J., Grocer, 101 Higgins, Ph.: 25 976.
 Panisko, M., 733 College, — Phone 55 209.
 Pasichniak, M., Book Store, 850 Main St.
 Pasikewich, St., 28 Melrose, — Ph.: 47.
 Pauluk's Photo Studio, Main and Pacific.
 Pawlukewych, P., 280 McAdam, Ph. 52 177.
 Pawuk, Joe, Restaurant, 194 Higgins Ave.
 Pecheniuk, J., 99 Selkirk Ave.
 Pidlubny, J., Billiard, Cor. William & King.
 Platsko, H., 120 King St.
 Polney, M. D., 758 Pritchard, Phone 54 881.
 Polo Cafe, Pank, J., 194½ Higgins Ave.
 Pomazaniw, A., 1829 Logan Ave.
 Popel, P., Carpenter, 1001 Pritchard Ave.
 Popowich, A., Grocer, 473 King Street.
 Powadink, N., Grocer, 341 Oxford, Ph.: 163.
 Prohymy, N., 627 Flora Ave.
 Promis, S. M., Doroschuk, 623 Selkirk,
 Drukarnia i Knyharnia.
 Protasewych, K., 674 Aberdeen Ave.
 Providence Church Goods, 579 McDermot,
 Phone 87 738.
 Prodan, C. S., 27 Green, E. Kild, Ph.: 58 511.
 Prokop, J., 612 St. John's, — Phone 54 154.
 Prymak, H., Grocer, 153 McGregor Str.
 Prystayko, A., 750 Flora, — Phone 55 065.
 Puchniak, W., 705 Scotland, Phone 48 213.
 Rl. Rex, B. Ladyka, O. S. B. M. Bishop,
 612 Flora Ave., — Phone 55 725.
 Bailias, G. P., Grocer, 236 Battery, Phone
 57 760.
 Rechliwsky, P., Alloway & Champion Bank,
 Phone 23 311.
 Rezniewsky, L. Dr., 600 McGregor Street,
 Rij, J., 991 College Ave.
 Remaniuk, H., Restaurant, 234 Main St.

- Rekszynski, J., 913 Boyd Ave.
 Romaniuk, Alex., 997 Lorette Ave., Phone 48 589. —
 Romaniuk, H., 390 Salter Str.,—
 Electric Lunch, 234 Main St.
 Romanuk, P., 695 Flora. Phone 56 088.
 Roshko, Alex., Real Estate, 303 McIntyre.
 Phone 22 569.
 Roshko, G., Grocer, 427 Parr St., P. 57 811.
 Rudzichuk, J., C. P. Steamship, Ph.: 25 815.
 Rudyk, M., Grocer, 1333 Manitoba, P. 57 802.
 Rudyk, P., 1622 Arlington, Phone 58 777.
 Ruta, P., 809 Flora Ave., Phone 53 651.
- Sawchuk, A., 553 Pritchard Ave.
 Sawchuk, M., Grocer, 710 Burrows Ave.—
 Sawula, S., Barrister, 306 Conf. Life Bldg.,
 457 Main St., Phone 86 848.
 Sayk, P., Grocer, 769 Mountain, Ph. 57 849.
 Sczapnek, M., Grocer, 138½ Higgins Avenue
 Phone 25 230.
 Sczapnek, N., Grocer, 1041 Aberdeen Avenue
 Phone 57 828.
 Semchuk, S. Rev., 913 Boyd Ave., P. 56 786.
 Semeniuk, F., Grocer, 803 Stella, Ph. 57 833.
 Senkiw, Wm., 772 Magnus Ave.
 Senkiw, Fr., Grocer 952 Aberdeen, 57 771.
 Senyk, J., Grocer, 278 Jarvis Ave.
 Serytuk, W., 274 Bowman, East Kildonan,
 Phone 53 130.
 Shashkewych School, 49 Euclid Ave.
 Shewchenko Reading Club, Watt & Montrose
 Shewchuk, F., Grocer, 587 Herbert, Phone
 57 761.
 Shefchyk, W. M., 539 Polson, Phne 52 495.
 Sitepa, P., 1829 Logan Ave.
 Shymanski, P., 278 Jarvis.— Ph.: 54 119.
 Sikewych, D., General, 512 Bannerman Ave.
 Phone 55 619.
 Sikewych, L., White Star, 224 Portage,—
 Phone 22 437.
 Sikorski, S., 126 Sherburn.— Ph: 39 430.
 Siwak, Mrs. Jessie, Grocer 621 Consol Ave.
 E. Kildonan.— Phone 57 908.
 Skibitsky, F. E., 68 Hallet St.
 Skoblak, St., Floor Specialist., 669 Manitoba
 Ave. — Phone 54 384.
 Skrabla, P., 383 Selkirk Ave., Grocer.
 Skremetka, M., Grocer, College & Sinclair,
 Phone 57 861.
 Skryha, Tailor, Selkirk Ave., near Main St.
 Skulsky, Mrs. N., res. 496 Redwood,—
 Phone 53 665.
 Slipetz Realty Co., 826 Main St, Ph.: 51 929.
 Slobodzian, J., Floor Specialist, 628 Flora,—
 Phone 55 561.
 Slopiski, P., Grocer, 684 McPhillips, P. 57 720
- Slupsky, Fred, Grocer, 684 Pritchard Ave.
 Smereka, G., 760 Magnus Ave.
 Smolij, Alex., Grocer, 925 Boyd Ave.
 Soinyk, P., Hardware, 693 McPhillips St.
 Soltys, Fred, 625 Church Ave., Ph.: 52 665.
 Sopko, A., Grocer, 11 Sutherland Ave.
 Sorokula, M., 640 Aberdeen Ave.
 Stadnyk, M., Restaurant, 428 Main Street,
 Phone 88 636.
 Stark, A., Grocer, 532 Redwood, Ph.: 57 894.
 Stawnyenka, J., 667 Main St.
 Stebnicki, J., 94 Lucted.— Phone 55 135.
 Stecishin, M., 135 Stephens St., Ph.: 55 350.
 Stefanick, Theo., 302 Lizzie,— Ph.: 87 560.
 Stibel, A., Grocer, 497 Bowman Ave., East
 Kildonan.— Phone 57 725.
 Stojko, Bronie, Grocer, 306 Sinclair Street,
 Phone 57 605.
 Storoschuk, Wm. H., Grocer, 53 Grove,—
 Phone 57 835.
 Stusiak, John, Shoe Shine Parlor and Shoe
 maker, 429½ Portage,— Phone 80 732.
 Sunrise Lunch, 697 Main St.
- Swiston, P., Grocer, 401 Ottawa Ave., East
 Kildonan.— Phone 57 831.
 Swystun, W., 11 Kennedy St.
 St. Nicholas Benevolent Association, Corner
 Pritchard & Arlington.
 St. Raphael's Ukrainian Immigrants Wel-
 fare Association of Canada, 306 Conf. Life
 Bldg., 457 Main Street.— Phone 86 848.
 Szumski, W., 475 Magnus Ave., Ph.: 52 684.
 Symchych, E. A., 610 Cathedral, Ph.: 56 095.
 Sych, Mrs. M., 945 Pritchard.— Ph.: 56 584.
- Taeiuk, Fr., C. N. R. Representative, 261
 Main St.
 Tanasijehuk, M., Grocer, 895 Manitoba,—
 Phone 57 613.
 Tymochko, O., 1099 Magnus Ave.
 Taran, S., 250 Jarvis.— Phone 54 814.
 Tataryn, Jos., Grocer, 1941 Elgin, Ph. 25 525.
 Tataryn, M., Grocer, 769 Manitoba, 57 712.
 Terlecki, C., 783 Bold, — Phone 51 159.
 "Tochylo," Journal of Humor & Satire,
 623 Selkirk Ave., Winnipeg. Man-
 Tuehak D., Dry Goods 1524 Arlington St.
 Trus J., 939 Burrows Ave.
 Turchan, W., 716 Redwood Ave.
 Turula, E., Music Studio,— Phone 55 691,
 Corner Salter and Selkirk Ave.
 Trchowceky, S., 855 Main St., Ph.: 57 087.
 Udryniuk, P., 824 Alfred.— Phone 53 480.
 Ukrainets, Dan, Grocer, 72 Derby.
 Ukrainian Bazaar & Book Store, 906 Main,
 Phone 57 800.

- Ukrainian Booksellers & Publishers Ltd.,
660 Main St., — Phone 28 008.
- Ukrainian Institute Prosvita, Corner
Arlington & Pritchard.
- Ukrainian Institute, The Peter Mohyla, —
11 Kennedy St.,— Phone 21 662.
- Ukrainian Labor News, Pritchard and Mc-
gregor,— Phone 51 465.
- Ukrainian Labor Temple, Cor. Pritchard &
McGregor,— Phone 51 465.
- Ukrainian Voice, 212—214 Dufferin, Phone
52 270.
- Ukrainian Reading Association, Flora and
McKenzie,— Phone 57 803.
- Ukrainian Workers Union Bakery, 626 Stel-
la Ave., — Phone 53 770.
- Verhun, W., The Workmen's Compensation
Board, 166 Portage Ave.,— Phone 84 248.
- Wasko, J., Carpenter, 212 Glenwood.
- Wasylyshyn, E., 270 Main St., Cunard Line,
Ukrainian Department,— Phone 26 841.
- Werhun, M., 968 Pritchard.
- Wichmenko, W., Grocer, 672 Pritchard Ave.
- Winnipeg Wholesale and Confectionery,
903 Main Street.
- Wiwsianyuk & Chorney, Grocer, 60 Edward.
- Wojeenko, P., 212 Dufferin,— Ph.: 52 270.
- Wolchok, W., 405 Boyd Ave.— Ph.: 51 106.
- Werhun, J., 995 Manitoba Ave.
- Winnipeg Lunch, 683 Main, Ph.: 80 692.
- Wiwsianyuk, B., Peoples Drug Store, Henry
and Martha.
- Wolchok, M. S., 699 Rathgar.— Ph.: 44 358.
- Werlicki, J., Grocer, Yale and Loola,—
Phone 108.
- Wouchuk, P., 428 McGregor,— Ph.: 55 211.
- Wolos, M., Grocer, 374 Galloway, Ph. 57 929
- Worobee, J., 101 Vivian Ave., St. Vital,—
Phone 83 426.
- Wozniak, M., 797 Aberdeen,— Ph.: 56 933.
- Wozniak, S., Coal & Wood, 491 Washington
Ave., East Kildonan,— Phone 501 888.
- Wysocki, J., Grocer, 7 Vopni, Brooklands,—
Phone 25 658.
- Yaesyshyn, J., Austin St., — Phone 55 531.
- Yakimishchak, D., 520 McIntyre Bldg. —
Phone 86 444.
- Yaremchuk, A., 1050 Weatherdone, 44 758.
- Yaremowitch, A. Drugless Phys., 772 Mag-
nus Ave.,— Phone 56 374.
- Yarenko Mrs. T., Grocer, 351 Stella Ave.
- Zahariychuk, A., Scand. Am. Line, 461 Main,
Phone 24 700.
- Zakus, P., Dr. Dentist, 594 Selkirk Avenue,
Phone 54 957.
- Zalozetsky, N. L., 1007 Selkirk, Ph.: 54 957.
- Zapisocki, Wm., 401 Garlies, Phone 51 224.
- Zarowsky, J., 753 College Ave.
- Zawidowski, John, 561 Selkirk, Funeral Di-
rector,— Phone 51 500.
- Zborowsky, J., 656 Magnus Ave.
- Zerebko, J., 603 Pritchard Ave.
- Zayac, H., 898 Aberdeen Ave.
- Zubrycky, M., 890 Redwood Ave.
- Zwarun, P., Wood Dealer, 682 Stella Ave.
- Zwizdaryk, H., 672 Manus Ave.

Поле в Саскачевани.

КОРОТКА ЛІТОПИСЬ УКРАЇНЦІВ В КАНАДІ.

1895. Приїзд Н. Олесюкова зі Львова до Канади, який видав в 1895 р. опис Канади. Номер 20. X. 1903.
1898. Приїзд околи 150 Українців до Канади. Початок іміграції більшістю гуртами. Від року 1890 приїжджали Українці до Канади нечисленно.
1899. Церков св. Володимира й Ольги вибудована у Вінніпегу. Найстарша церков в Канаді.
1900. Приїзд російського архієпископа Серафима, який висвячував когонебудь на священника, і розбудив релігійні суперечки серед української еміграції в Канаді.
1902. о. о. Василяни прибули до Едмонтону, Алта. Церков св. Петра і Павла в Мондері.
1903. Архієпископ Серафим вибудовав "грецьку незалежну церков" ім. Спасителя у Вінніпегу. Основано читальню ім. Т. Шевченка у Вінніпегу при вулиці Юкліда ч. 109.
1904. Церков о. о. Василяни у Едмонтоні, Алта. Дня 12 V. перший вечір в Канаді в честь Т. Шевченка. Дня 14 V. перше представлення в Канаді: "Аргонавти" Гр. Цегельського. В читальні при вул. Юкліда ч. 109 у Вінніпегу.— Церков ім. св. Николая о. о. Василяни у Вінніпегу, Ман.— Часопис "Канадійський Фармар" у Вінніпегу, Ман.
1905. Англійсько - український семінар у Вінніпегу.— Запomoгове Братство св. о. Николая у Вінніпегу.— Школа СС. Службинців, Вінніпег, Ман.
1907. "Самопоміч" в Монреалі, Кве. (3. II).— Дня 24. III. założено Читальню Просвіти в Едмонтоні, Алта. Вкладка місячник 15 ц. — Церков в Брендоні, Ман.— Англійсько - український семінар перевезений до Брендону, Ман.— Дня 5. VII Перший зїзд українських учителів. Основана "Українсько - учительська Організація в Канаді." Т. Стефаняк, шкільний інспектор й організатор. Посвяченіє "руської незалежної церкви" на розі Макгрегора і Стеллі.— "Ранок," часопис, як "Орган незалежної руської церкви в Канаді."
1910. Читальня Просвіти у Вінніпегу. Митрополит А. Шептицький відвідує Українців в Канаді.
1911. "Канадійський Українець" часопис у Вінніпегу.— Запomoгове Братство св. Івана Милостивого при церкві св. Николая.
1912. Епископ Никита Будка як владика Українців греко - католиків Канади осідає у Вінніпегу. Інститут Просвіти ім. Т. Шевченка в Брукленді, Ман.— Український Народний Дім у Вінніпегу. Радним до магістрату у Вінніпегу вибрано Т. Стефаняка.— Товариство Просвіти ім. Т. Шевченка в Монреалі, Кве.
1913. Англійсько - українська Читанка в Манітобі. I. частина.
1914. Українська Рідна Школа при Інституті Просвіти в Брукленді, Ман. Перша така школа в Канаді.
1915. "Мандрюла" сценічний образок, написав Яків Майданик.— Український Букар. Видання Ф. Докчека. До шні 12 видань.— Послом до провінціального парламенту Манітоби вибрано Т. Д. Ферез.— Український Студентський Кружок у Вінніпегу.
1916. Інститут ім. П. Могилы в Саскатуні, Саск. Завсесю науку в українській мові в англійських народних школах.
1917. "Кобзар" Т. Шевченка виданий накладом часопису "Канадійський Українець" тоді "Канадійський Русин"— Літературно-наукове Товариство ім. Т. Шевченка в Етелберті, Ман.— Неділішнім відобрано право голосування з восьмих причин.
1918. До провінціального парламенту в Аалберті вибрано Андрія Шандра.— Історія України віршами Юрка Шевара (21 пісень). Видав "Канадійський Українець."
1919. Український Червоий Хрест у Вінніпегу, Ман.
1920. "Геройська Україна." Альбом світлин. Накладом книгарні Ф. Докчека. Укр. Колегія ім. св. Писифа, вибудована в Поркетові, Саск., II ступеня з правом прилюдности.— Вибір Д. Якимішака і М. Григорюка на посів в Манітобі Світліні відчити І. Боберського.
1921. Український Інститут Просвіти у Вінніпегу, Ман.— Митрополит А. Шептицький відвідує по другий раз Українців в Канаді.
1922. Запomoгове Братство св. Михайла Архистратига в православній церкві при вул. Дізраєлього.— Вибір Н. Бачинського на посла в Манітобі. Приїзд дра Ос. Назарука.
1923. Читальня Просвіти в Оттаві.—
1924. Виступ хор "Канада" в салі "Борд оф Трейд" у Вінніпегу. "Звіт з помичи Національної Обороти." Брошура на 32 стор.
1925. Новіцит о. о. Василяни в Мондері, Алта.— Народний Дім в Росбурні, Ман. вибудовано.— "Товариство Ошкі" над українськими переселенцями ім. св. Рафаїла в Канаді.— Вибудовано слово "греко-православної церкви" у Вінніпегу.
1926. Народний Дім в Ангусілі і в Оубурні, Ман. вибудовано.— Школа українських танців Радисля Авраменка в Канаді. Торонто. До Домніального парламенту в Оттаві вибрано в Аалбер-

ти Михайла Лучковича.— Вибудовано Сестер Службинь в Мондері, Алта.— "Нове Поле" Канадійський Альманах. Видання "Товариства Опіки."

1926. Освоєння Виховачого Інституту ім. Т. Шевченка в Едмонтоні.

1927. "Церков Українців в Канаді" написав о. Плітєлейма Божик (336 сторін). — Альманах Товариства Опіки "Прерія." — Дня 1-го липня участь Українців в обході 60-літнього ювілею конфедерації Канади.

Товариство ім. Шевченка в Сент Боніфеїсі. 1928. Альманах Товариства Опіки "Кленовий Лист." — "Західні Вісти" в Едмонтоні.

1929. Інтронізація єпископа Кир Василя в Едмонтоні, дня 14 липня; у Вінніпегу, 21. липня. —

Церков в Ріджайні, Народний Дім в місцевості Ольга. — Приїзд сенаторки Олени Кисілевської. Приїзд делегата Рідної Школи Л. Ясінюка. Шпиталь Сестер Службинь в Мондер. — Наміст з промислово-торговельна Спілка у Вінніпегу.

Альманах Товариства Опіки: "Фарма."

ПИШИТЬ ДО ТОВАРИСТВА ОПІКИ.

Товариство Опіки видало календар на рік 1930 від заголовок: "ПРОВІДНИК" "Календар КАНАДІЙСЬКИХ УКРАЇНЦІВ."

У тім календарі подані статті нових агрономів про ріллянство, дуже цікаві для кожного, що приїхав до Канади. Поряд 60 образків окрашує календар, а мимо того ціна календаря дуже швидко, бо лише 40 центів. Гроші можна вислати "Моні-Ордором," поштовою "нотом," або чеком. Можна замовити поодинокю, або два, три календарі разом.

Посередники роками видало "Товариство Опіки" три ріжні альманахи (збірники): "Нове Поле" 1927 — "Прерія" 1928 — "Кленовий лист" 1929. Всі ті книжки по 128 сторін з образками і дуже цікавими статтями. Кождий збірник коштує 25 центів.

Хто хоче вчитися англійської мови, щоби легше найти роботу і легше порозумітися підчас роботи, може замовити через "Товариство Опіки" книжку до науки англійської мови. Ціна одного пробірника 50 центів.

Товариство полагодило до тепер велике число справ для імігрантів, виробило апликації й офідеції на переїзд до Канади, постаралося о

дозволи (перміти) на приїзд до Канади, полагодило багато паспортів на виїзд до Польщі, Румунії й України. Переслало високі квоти гроша з американських доларів до Старого Краю.

"Товариство Опіки" дає цілком безплатно пояснення, де шукати землі під фарми, як набути землі і як провадити господарство. Нема тижня, щоби люди не писали про фарми.

Велику проєслугу віддає людям "Почтовий Відділ" Товариства. З того відділу користає вже кількост робитників, які змінюють місце побуту, бо переходять від роботи до роботи. За пересилку листів через 12 місяців до кожногочасного місця побуту платиться добровільний датов \$1.00 (один долар). Листи не пропадуть а дійдуть все до той особи, до котрої адресовані. Цей відділ провадить особний урядник.

Громадянство пише щораз більше листів до "Товариства Опіки" і поручає свої справи, бо перекопується постійно, що одержить все поважну й ясну відповідь та совісну полагоду.

Коли прочитасте цей лист, напишіть нам відповідь, а лист передайте своїм знакомию, щоби вони могли користати з поданих в тім листі вісток.

"TOWARYSTWO OPIKY"
Box 1616
Winnipeg, Man., Canada

†

В році 1929. українська греко-католицька церква в Канаді втратила через смерть двох священників.

О. КСЕНОФОНТ РОЗДОЛЬСЬКИЙ.

Помер 8. січня 1929. як парох церкви св. Покрови у Вінніпегу.

Покійний уродився 20. листопада, 1869. в Доброводах, Збаразьського повіту в Галичині. Спершу був парохом в кількох місцях в Галичині, а від 1912—14. працював як місіонар в Канаді. 1914 р. вернувся до старого краю і як парох пробував там до 1922. Того року приїхав до Канади вдруге. Займав обов'язки парохом у Вінніпегу, був парохом в Геффорд, Саск.

Покійний був добрим проповідником, і як такий тішився повагою в церковних кругах. Похорон відбувся 12 січня, а тайні останки спочивають на українським кладовищі Всіх Святих у Вінніпегу.

Покійний від самого початку існування Товариства Опіки був його щирим симпатиком і помагав йому хосенною роботою.

церква в Канаді втратила через смерть двох священників.

О. ЕМАНУІЛ КРАСЬКИЙ.

Помер на запалені легенів 29 січня, 1929. в шпиталі в Селкірк, Ман.

Покійний уродився 19 квітня, 1858 р. в Дерлеві, повіту Камінка Струмиліва, в Галичині. Був священником у львівській, а відтак станиславській єпархії, до року 1909. Того року виїхав до Канади. Був на парохіях у Вінніпегу, в Сідней, Н. С., де побудував церкву і парохіяльний дім, і в Кукс Крик, в Манітобі. Брав живу участь в просвітньо-організаційній роботі серед клядівських Українців.

Покійний від самого початку існування Товариства Опіки був його щирим симпатиком і помагав йому хосенною роботою.

Похорон відбувся 6 лютого. Тайні останки спочили на українським цвинтарі Всіх Святих у Вінніпегу.

Карта степових провінцій Канади.

БЮРА ПРАЦІ.

Щоби робітники могли знайти роботу, держала Канада zorganizувала по всіх провінціях Канади 64 бюро праці.

Тут подаю місцевості, де є бюро й вулиці та числа домів, де містяться Бюро Праці, по англійськи "Employment Office." . Ти два слова треба написати як адресу і дописати місто, вулицю і число дому.

Листи писати по українськи.

Ще ліпше зголоситися особисто.

Українські фармари і робітники повинні писати також до "Товариства Опіки" на адресу: "Towarystwo Opiky," Winnipeg, Man., Box 1616, щоби дістати потрібні вказівки і поради.

Подарюмо тут бюро праці лише в Західній Канаді.

Manitoba—

- Brandon — 1124 Rosser Ave.
- Dauphin — G, W. V. A. Building.
- Winnipeg (Men's Division)— Maw Block, Cor. William Ave. and King Street.
- Winnipeg (Women's General)— Maw Bl. Cor. William Ave. and King Street.
- Winnipeg (Women's P. & B. and Juvenile Girls)— Maw Block, Cor. William Ave. and King Street.

Saskatchewan—

- Estevan—McCready and Holden Block.
- Moose Jaw— 18 High Street, E.
- North Battleford— Board of Trade Bldg.
- Prince Albert— Masonic Building.
- Regina— 1820 Albert Street.
- Regina (Teachers')— Parliament Bldg.
- Saskatoon— 124 Ave., A. North.
- Swift Current— 115 Railway Street.

Weyburn— 141 Third St. North.

Yorkton— Second Ave.

Alberta—

- Calgary— 608 Second St. E.
- Drumheller— 281 Centre Street.
- Edmonton— 10170 - 102nd Street.
- Lethbridge— Hull Block, Third Ave.
- Medicine Hat— 120 South Railway Street.

British Columbia—

- Cranbrook— 10 Baker Street.
- Kamloops— 246 Victoria Street.
- Nanaimo— Windsor Hotel Block.
- Nelson— 315 Baker Street.
- New Westminster— 44 Begbie Street.
- Penticton— 13 Nanaimo Avenue.
- Prince George— Fourth Avenue.
- Prince Rupert— Cor. Sixth St. & 3rd Ave.
- Revelstoke— McKenzie Avenue.
- Vancouver— 714 Richards Street.
- Vancouver (Unskilled Labour)— Hotel Europe Bldg., Powell Street.
- Vernon— 104 Barnard Avenue.
- Victoria— Cor. Broughton & Langley Sts.

Дуже часто робітники ідуть кількасот миль до Вінніпегу за роботою і тратять гроші на подорож. Так не робиться. Треба удалитися передовсім до найближшого бюро праці і питати тамки за роботою.

Н. Н.

Winnipeg, Man., 15. XI. 1929.

Просимо переглянути список і подати ласкаво поправки і доповнення на адресу:

"TOWARYSTWO OPIKY"

Box 1616

Winnipeg, Man., Canada

Др. Л. Резновський

УКРАЇНСЬКИЙ ЛІКАР
ЛІКАР, ОПЕРАТОР, АКУШЕР

Телефон офісу: — 54 133
598 SELKIRK AVE.

Телефон мешкання: 52 031
WINNIPEG, MAN.

Стефан Савула

АДВОКАТ, ПОВНОВЛАСНИК, НОТАР І ПРАВНИЙ
ДОРАДНИК

Пологоджує всі справи судові, земельні, тестаментальні,
розводні й старокрасні.

ПОЗИЧКА ГРОШЕЙ І КУПНО АГРЕМЕНТІВ

Пишіть по українськи

S. SAWULA

BARRISTER, SOLICITOR, ETC.

305 CONFEDERATION LIFE BLDG. WINNIPEG, MAN.

Phone: 96 948

ФАРМИ!

ФАРМИ!

Важне для всіх, що хочуть фармувати.

Знайте, що **Great-West Life Ass. Co., Winnipeg, Man.**, продає вже вироблені і з будинками фарми у всіх провінціях західної Канади.

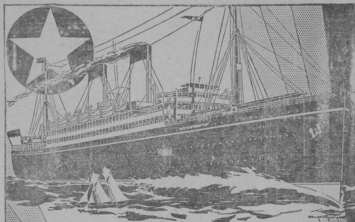
Успішя набуття фарми є приступні для кожного, бо землі продаються на дуже легкі та довготривалі умови.

Звертайтеся всі до згаданої Компанії в справі фармів, а певно забезпечите собі власне господарство, бо довготривало, практично та совітською порадою, кожна одиниця може дати добру обслугу та поміч.

Заощадите не мало труду та коштів, коли набудете собі фарму у:

THE GREAT-WEST LIFE ASSURANCE CO.

Lombard St. WINNIPEG, MAN.

ПОДОРОЖУЙТЕ ВСЕ ЛІНІЯМИ

WHITE AND RED STAR LINE

Правильні і часті відвіди до Європи літом з Монреалу, а зимою з Галіфаксу.

Дасмо всяку поміч в спровадженню сповіда з Європи.

Гроші до Європи перескласмо за низькою вишкогородою каблем і поштою; скоро виплата їх американськими долларами в найближньому поштовоу уряд.

Найбільший в світі корабель плаває на лінії Нью Йорку, а великі кораблі на лінії до Канади.

Повних шістьдесять літ курсують наші кораблі між Америкою і Європою.

Наші бюра находяться у всіх головних містах Європи і Канади, а в них урядовці, що говорять вашою мовою.

В справі ближчих інформацій і безлатних порад щодо шифарт або пересилки грошей пишіть або устно витайте кого будь з наших агентів або відносіться прямо до бюр нашої Компанії на адрес:

224 Portage Ave., Winnipeg.

Jasper & 100th Sts., Edmonton.

McGill Building, Montreal.

Canada Bldg., Saskatoon.

Laird Bldg., Calgary.

55 King St. E., Toronto.

COMMERCIAL INVESTMENT CO., LTD.

Перша Українська Фінансова Спілка в Канаді.

За допомогою цієї Спілки дрібні інвестори мають нагоду брати участь у різних першорядних підприємствах. Ця Спілка гуртує людей з малим капіталом. В цей спосіб збирається більша сума грошей, що дає змогу Спілці розміщувати ті гроші в різних галузях промислу по різних державах світа, як це роблять банки й інші фінансові підприємства.

Спілка є інвестиційна, не спекулятивна.

ДОБІРКА з п'яти уділів, т. є. чотирох надзвичайних, які гарантують 6 процент кумулятивної дивиденди річно, та одного звичайного — коштує 25 доларів.

Старшина Спілки працює повністю без ніякого винагородження. Спілка провадиться при як-найменших видатках.

СТАРШИНА СПІЛКИ:

Н. Давильченко, голова К. С. Продам, місце-голова

Ів. Рудачек, секретар

Генерал В. Сівевич і професор І. Боберський, провірники.

Листи слати на адресу:

COMMERCIAL INVESTMENT COMPANY, LIMITED,

518 Mc Intyre Block, 416 Main Str.,

WINNIPEG, MAN.

Почтова адреса: Box 323.

Гроші слати на ім'я Спілки до: Head Office, CANADIAN BANK OF COMMERCE

389 Main Str., WINNIPEG, MAN.

SCANDINAVIAN AMERICAN

ПОПУЛЯРНА ЛІНІЯ МБК УКРАЇНЦЯМИ

Першорядна Обслуга.

СКАНДИНАВСЬКО-АМЕРИКАНСЬКА ЛІНІЯ спровадить до Канади вашу родину, кривних або знайомих. — Безплатно виробить пермит або афідавіт на їх приїзд. Виробить паспорт на приїзд до краю.

Вишле гроші до краю в американських доллярах, скоро, безпечно й за малою оплатою.

За бльшими інформаціями з голошуйтеся в рідній мові до: —

SCANDINAVIAN AMERICAN LINE

A. ZAHARYCHUK,
461 Main St., Winnipeg, Man.

H. BAYRACK,
39 Gariepy Bld., Edmonton, Alta.

SCANDINAVIAN AMERICAN LINE
969 St. Antoine St., Montreal, Que.

J. GULAY,
320 — 20 St. West, Saskatoon, Sask.

Canadian Pacific Steamships

ПРЕДПЛАТНІ КОРАБЕЛЬНІ КАРТИ.

Найкраще зробіть, коли заку-
пите корабельні карти для Вашої ро-
дини і крешних до їзди кораблями
Кенедієн Песифік (Сіпіяр). Ті ко-
раблі ідуть швидко й улажені після
найновіших способів для повної без-
пеки й вигоди подорожних. Подо-
рожні ідуть під опікою нашої ор-
ганізації аж до місця, де кінчать по-
дорож.

БЮРА КЕНЕДІЄН ПЕСИФИК (СІПІЯР) В ЄВРОПІ.

Маємо найкращу організацію у всіх європейських державах, щоби перевез-
ти подорожних до Канади в як найкоротіший часі. По головних містах Європи нахо-
дяться наші бюро й агенції, між іншими в містах: Варшава, Львів, Тернопіль, Стані-
славів, Краків, Бересте над Бугом, Новель, Луцьк Волянський, Ровно Волянське, Поз-
нань, Чернівці, Бухарешт, Київ, Одеса, Харків, Москва, Прага.

КОРОТКА ДОРОГА.

Кораблі пливуть правильно що-кілька днів з Гамбурга, Антверпії, Шербур-
га, через Бритійські порти, або впрод до Кейбеку і Монреалу в літі, а Сен Жану
в зимі. Кораблі потребують лише 4½ дня на отвертій морю, а 2½ дня на спокійних
водях ріки св. Лавра.

ПЕРМИТИ Й АФИДЕВИТИ.

Виготовляємо особисті пермити і афидевіти, а робимо це безплатно. На ба-
жання вислаємо всі потрібні друки із поясненнями.

ЗАГРАНИЧНІ ПАШПОРТИ.

Подорожні, які хотять їхати до старого Краю, повинні відбутися подорож
короткою дорогою Компанії Кенедієн Песифік (Сіпіяр). Загранічні пашпорти вироб-
ляємо як-найскорше.

Просимо урядитися по докладній пораді до найближшого сіпіярського агента,
або пишати в українській мові на одну із наступуючих адрес:

J. Rudashek
372 Main Street,
WINNIPEG, MAN.

G. R. Swallow
Room 115, C.P.R. Building
SASKATOON, SASK.

W. C. CARRY
GENERAL AGENT.

372 Main Street, WINNIPEG, MAN.

D. J. Lalkow
C.P.R. Building
SASKATOON, SASK.

R. W. Green
106 A. C.P.R. Building
EDMONTON, ALTA.

Коли бажаєте вислати гроші до Ваших крешних або знайомих в Європі, перешліть
їх через

CANADIAN PACIFIC EXPRESS COMPANY.

A. CALDER & CO., LTD.

Залізничні і Корабельні Тикети
до і з Європи.

НАЙНИЩІ ЦІНИ

ПЕРЕСИЛАЄМО ГРОШІ

в американських доларах до Польщі, Румунії, на Україну і до всіх європейських країн за дуже низькою винагородою. Ручні мо за скору і точну виплату.

ПРИНИМАЄМО ОЩАДНОСТІ

Коли Ви вибираєтеся до Європи або спроваджуєте кривих до Канади, порадьтеся нас як агентів Сіпіра (також агентів для всіх інших корабельних ліній). Сіпір має найбільші і найшвидші кораблі, які мають знамениту обслугову і знаходяться найкоротше на океані. Плавайте без пересідки прямо до Шербурга — Гамбурга або Антверпені.

Питайте о інформації АНТОНА КАРАКОЧУКА, менеджера.

Consult ANTON KARAKOCHUK, Manager

Phone 26 313

Освоєно 1881

663 MAIN ST.

DOMINION STUCCO CO., LTD.

SUCCESSORS

TO WINNIPEG ROOFING Co.

ФАБРИКАНТИ І БУДІВНИЧІ

264 Berry Str.,

ST. BONIFACE, MAN. CANADA.

Великий вибір краскових стукко.

Великий вибір дахівок.

Огневі команки в різних стілах.

Зонолітова відокремлююча виправка (плестер).

Зонолітова, притишка виправка (плестер).

Магнізитове стукко.

Оксид-хлоридові підлоги.

Кальціум-фальорід на дороги.

Коллої на виріб тверди (конкріту).

Мішанина стукко.

Шутер для курей.

**THE KIEWEL
BREWING CO., LTD.**

ST. BONIFACE
Phone 201178

**“White Seal”
The Quality Beer**

Віск і Мід

Свіжий печальний ВІСК та квіри церковних свічок можна купити по дешевій ціні в насінні М. Павликова в Дюфрост, Ман. На білий замовлення даємо значний обсяг.

N. PANKIW DUFROST, MAN.

THE CUSSON LUMBER COMPANY LIMITED

Виробляємо вікна, двері, гнзисн, ком'юатні пристрої, обстанову церков і т. д.

Продаємо

всього рода будуель і опал.

ST. BONIFACE, MAN.

ПЕРЕСИЛАЄМО ВСІМ ЩИРИЙ
ПРИВІТ!

PELISSIER'S LIMITED

Б Р О В А Р Н И К И

Славних Двох Родів Пива

COUNTRY CLUB BEER
and
GOLDEN GLOW ALE

OSBORNE & MULVEY, Winnipeg.

Phone: 41-111, — 42-304

Першорядний Ресторан.

WALDORF CAFE

344 MAIN ST.

ПІД УПРАВОЮ УКРАЇНЦІВ ВЛАСНИКІВ
Йосифа Бачинського і Софка Козакевича

лиш пів блока на полудне від уа. Портедж. Поручас найсмачніший обід, вечері і
всюкі перекуски. Першорядна обслуга!

НОВА КНИЖКА! НОВА КНИЖКА!

о. Степан Семчук

НАВЕЧІРЯ

(Поєми.)

Ціна \$5.00

ЦІНА \$5.00

Висилається тільки за попереднім наді-
сланням грошей.

913 BOYD AVE., WINNIPEG

ПЕРЕДПЛАЧУЙТЕ І ЧИТАЙТЕ

"ЗАХІДНІ ВІСТІ"

Однотомний український тиждень, що ви-
ходить на Заході Канади.

Річна передплата \$2.00

Адрес: Редакції і Адміністрації:

9757 JASPER AVE.,

EDMONTON.

ALTA.

НОВІТНА ГАЗОВА КУХНЯ

НАПРИЧУД ОЩАДНА І ЧИСТА.

Переконайтеся! Огляньте її в нашій новій
виставочній кімнаті, Power Building,
Portage and Vaughan.

ПРОДАЄМО НА ДУЖЕ ЛЕГКІ СПЛАТИ.

WINNIPEG ELECTRIC COMPANY

Ручимо за добру обслугову.
Два другі скелети:

1841 Portage Ave., ST. JAMES;
Marion & Tache, ST. BONIFACE.

ОРГАН КАНАДІЙСЬКОЇ СІЧОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ

Одна сторінка в англійській мові

Річна передплата оден доляр.

Оказові числа висилається даром.

Почтова адреса:

THE CANADIAN STITCH

Box 2074

Winnipeg, — Man.

ЧИ ЗНАЄТЕ?

пошукач п. В. Семевя
головного управління бюро.

Для Канади отворилася нова брама на море, а морем попливе в світ з Канади збіжка, мідь, нікель, золото, цинк, залізо і сурьма. Богато цих дорожочинних металів добується в копальнях Північної Манітоби.

Новою брамою Канади є місто Ді Пес і Порт Чорна. Промисловий рух Північної Манітоби росте з дня на день. Двері бюро Інтернаціональної Агенції не замикаються. Робітники входять і виходять. Кожний здоволенний бо бюро погоджує заваненито шифарти, паспорти і шле гроші амери канськими долларами через море. Хто хоче купити шасливий мінеральний клейм або забути добрий шер, заходить, або пише до:

INTERNATIONAL AGENCY
Corner Crosby Ave., & Second Ave.
THE PAS, MAN.

Друге бюро знаходиться у Вінніпегу:

507 McIntyre Block
416 Main Street, Winnipeg, Man.

Друкарня "Промінь"

ВИКОНУЄ ВСЯКІ ДРУКИ ГАРНО, ЧИСТО, СКОРО, НА
ЧАС І ПО НИЗЬКІЙ ЦІНІ

Для товариств, парохій, читалень, Народніх Домів, брацтв, сільських муниципалів, торговців і других організаций виконуємо всякі потрібні друки як: членські книжочки, статуту, наголовки на листях, конверти, візитівки, тикети, летючки, афіші, оголошення, циркулярі, книжки, ноти, і всякі інші потрібні друки.

Виданні журналів: "П Р О М І Н Ь," іностронаний журнал для молоді. Річна передплата \$1.50. "Т О Ч И Л О," іностронаний журнал Гунору і Сатиря. Річна передплата \$1.50. Окладний число 10 ц.

Всі замовлення до друку і передплата на журнали посилайте до:

"PROMIN" 623 Selkirk Ave., Winnipeg, Manitoba

І ПІДДЕРЖУЙТЕ ОДИНОКЕ ПРОСВІТНЕ
ВИДАВНИЦТВО

ПРИВІТ

ВІД БРОВАРУ

SHEA'S WINNIPEG BREWING
LIMITED

Телефон 37811

Colony & Brydges Ave.

ДО КАНАДИ!

ДО СТАРОГО КРАЮ!

Як хочете спроводити когось до Канади, або як хочете їхати самі до Старого Краю, то зайдіть до досвідченого іміграційного урядовця, яким є: —

І В А Н І С А І В
10350—101st Str., Edmonton, Alta.

З РОЗУМНИХ ДУМОК.

Втіха зі злих сторін людського життя — се доказ глупотнабо низького способу думання. Таксамо й часте балакання про те з охотою, а без потреби.

Иних пізнаеш, коли думкою вглибишся в собі, а себе — коли пізнаеш иних.

В усіх поезіях найбільшого поета України Шевченка тільки раз ужито слова "пребезумний". А саме в отсім місці: "Пребезумний скаже в серці, що Бога немає".

І таксамо тх каже Шевченко, говорять всі правдиві генії всіх народів світа.

В'ЯЗАНКА ПРУТІВ

Розумний отець, умираючи, учив своїх синів триматися разом, помагати собі взаємно. Бать кілька зв'язаних кріпко прутів і казав їх зламати. Кождий снаувався, а зламати не міг, бо пруту були тісно зв'язані разом. Тоді казав отець пруту розв'язати і роздати їх синям по одному. Ану тепер доміть! І кождий навіть найменший син зламин прут особий легко.

Розумні люди знають, що то за сила триматися разом, бути кріпко злученими в діб-рону та пожаточну організацію. Вони лучаться в таку організацію, що має одну ідею, один провід, одно гасло, котра робить їх сильними відмогою других.

КАНАДІЙСЬКА СІЧОВА ОРГАНІЗАЦІЯ.

1. Заїнкорпорована Домініанним Чартером 1924 р.
2. Має Січові Доми, має свої відділи по всій Канаді.
3. Третий рік видає свій орган "Канадійська Січ."
4. Опирається на неутралістичний засаді: одна ідея, один провід, одно гасло.
5. Ставить твердий характер своїх членів, плеже силу волі, христійську етику і творчість одиных.
6. Заправляє своїх членів до вочуття карювости, послуху та дисципліни, до спорту, охочих до військового діла та до постоїної штуки.
7. Виробляє зі своїх членів свідомих, діяльних горожан-патріотів Канади та політично вироблених державників-монархістів.
8. Несе матеріальну поміч своїм членам та їх родинам на випадок слабости, каліцтва, або смерти.

Пишіть за поясненнями й радами на адресу:

CANADIAN SITCH ASSOCIATION

Box 2074 Winnipeg, Man. Canada

ТОВАРИСТВО ОПІКИ НАД УКРАЇНСЬКИМИ
ПЕРЕСЕЛЕНЦАМИ ІМ. СВ. РАФАїЛА В КАНАДІ
BY BARNAK'S UKRAINIAN IMMIGRANTS WELFARE ASSOCIATION OF CANADA

Присимо писати до Товариства Опіки:

1. Товариство Опіки старасться о "Номінації" (Заявки) і урядовий "Перміт" (Дозвіл) на візд для людей, які шукають проєд на фармах в Канаді і хотять їхати до Канади, шоби працювати на різдзі.

2. Товариство Опіки старасться о паспорти для тих людей, шо хотять вернути до Рідного Краю.

3. Товариство Опіки полагаджує корабельні карти для людей, шо ідуць до Канади або до Європи.

4. Товариство Опіки дає пояснення про роботу в Канаді і показуєть місца до роботи, поручас робітників і робітниць на фармах, а також служинці і помішкы до домашньої роботи.

5. Товариство Опіки дає пояснення про землю і про фарми в усіх провінцях Канади, про заробітки, спосіб життя і проєд та організації в Канаді.

6. Товариство Опіки полагаджує, на бажання, поснаку грошей в американських долларах, звичайно, або телеграфічно.

7. Товариство Опіки дає пояснення про краї й держави, кудя хотілибй виїхати українські переселенці, перестерігає, або поручас.

8. Товариство Опіки приймає зажалення в справах подорожж, або роботи, або плати за роботу, розглядає жалоби й стис в обороні.

9. Товариство Опіки полагаджує апликації і корабельні карти для людей, шо спроваджують свої жінки, діти, своїх крених, або знакомих до Канади.

10. Товариство Опіки має поштовий відділ. Кто хоче одержувать безпечно свої листи, повинен подати свій адрес на Товариство Опіки.

Кто хоче без перешкоди спровадити свою родню, знайде поміч і пораду в Товаристві Опіки, совісну і скору полагоду своїх справ.

АДРЕСУЙТЕ :

TOWARYSTWO OPIKY

BOX 4616.

WINNIPEG, MAN.